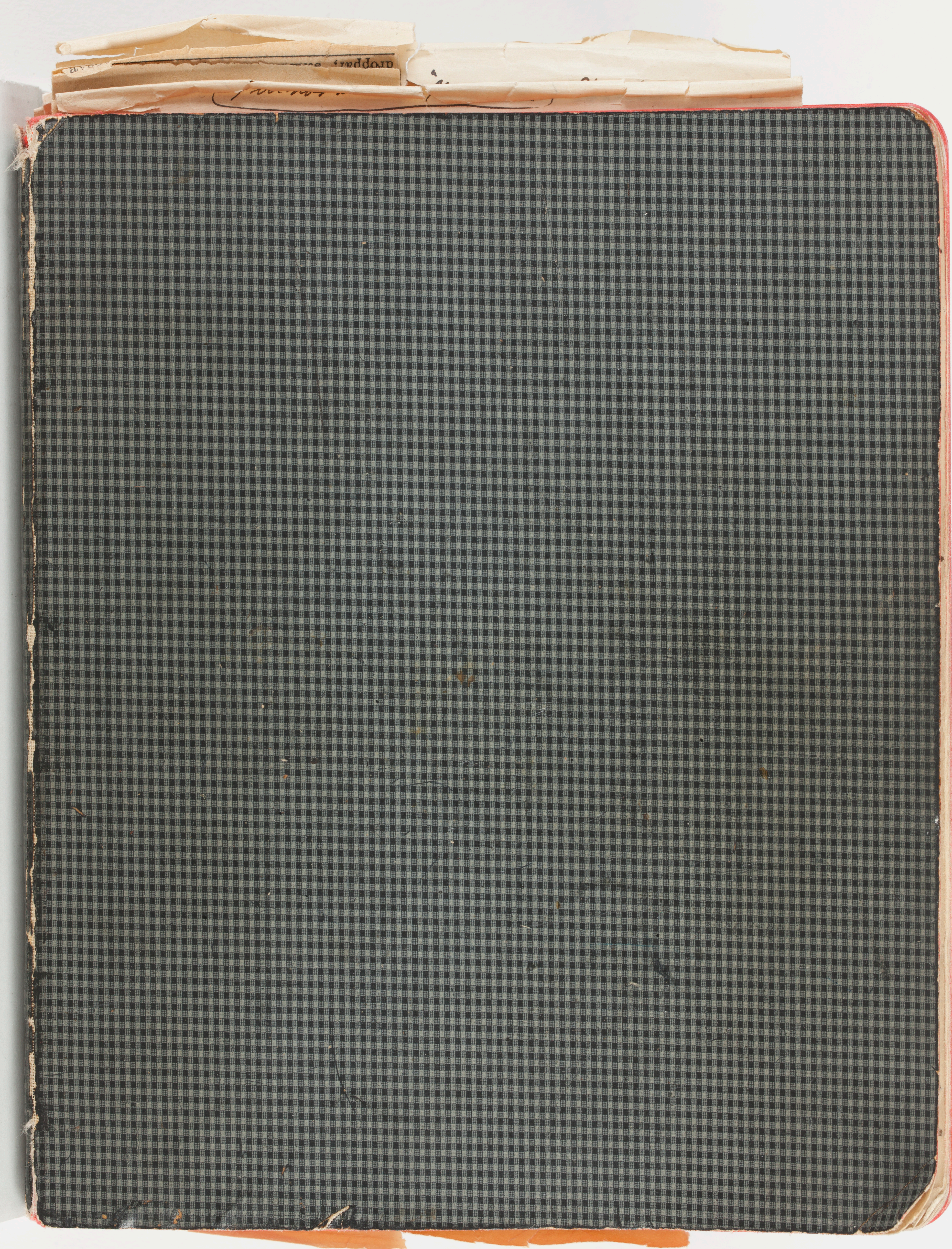
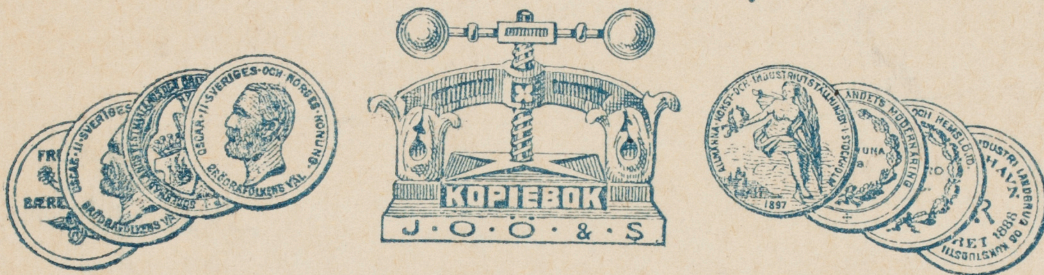

95

FABRIKSMÄRKE.

N:o 080 1/4

Innehåll i Del II

Flera, v. n = kjæle, caressere; ogs. lefle Sdm.

Flering, f. Kjælerie, Caresser

Flesk seg : blive dygtig fed.

Fljugra, v. n - 2. ~~løbe~~ ~~sprin~~ ~~ge~~ i Brunst, ytre Sammendrift; helst om Hundyr. Nordre Berg. Hall ogfl.

Flogen ~~adj~~ .2. om Dyr (Ko) som har løbet el. undfanget. "Ku'a e flogja"! Koen er bleven drægtig. Nm.

Flogmerr, f. en gal Hoppe. ~~hvem som Fljuga~~

Flygel (gj) m. en Løber, benævnes om urolige, rapple Drengeborn. "Flygjil", Hall.

Flygd adj. Flyvefærdig, som kan flyve, om Fugleunger.

~~Fo~~em, = bleg, styggelig.

Fola = fane Føl, Se fylja.

Fole, m = Føle, ung Hest. Noget lt. Fola (Folk) Foalaa. - G. N. Foli.

Folk, n. - 4. Slagt,

5. Mand og Kone; f. Ex. Tilkomne Folk (et noget aldrende Par)

~~Folkefore~~, n. = Slægt. Hall

~~Forderv~~ad = vag, styggelig

~~Forel~~dre, n. ~~Forældre~~, ~~Fader~~ og Moder.

~~Forneste~~, n Fosterhinde, tyndt Hylster ~~som~~ omgiver et Foster og som brister under ~~Fødselen~~. . ogs. Sf.

~~Foraven~~ = bly, forlegen af Undseelse.

Fosterbarn, n. . Pleiebarn

Fosterdatter, f.

— søn, m

— gut

— Udkjå (Trondhj) om en Pige, som opfostres hos Fremmede

Fosterforeldre, n. –
– fader =
– moder –
Fostra, f. – Pleiemor.
"Ho var *streengt fram-i";
= hun havde en haard Barselseng, ellers brugelig i Trondhj. Stift.
Fram-komen = 4 forløst, nedkommen. "Ho er framkomi" = forløst med et Barn.
Framleg = drægtig. Tel.
Jf. fremmelig.
Framsleng, m. Yngling, Dreng, som ikke endnu er fuldvoxen.
Østl. – Framstyving (Smaal) og tildeels Framstreling.
Framvekstring, m. Yngling, som er næsten fuldvoxen Østl.; Sogn. ofl. ~~Ellers~~

"Fransos", m. Navn paa den veneriske Sygdom (= Ureine-Sykja), efter Tydsk Franzosen.
Frand, f. – S. Sjødsel, Mag (= Tad) Trondhj. Stift og i Nordl.
Fremmeleg = frugtsommelig, som gaar m. Barn.
Ellers: barrad (bornutt), um hender, veisleg, halda (d), diger, tjukk; eller finere udtrykt: so farande, so vori, ofl.
i Tel. fremleg: drægtig.
Frende, m. Frænde, Slægtning i en Sidelinie, især Søskendebarn, Fætter.
G. N. Frændi
Sv. Frände, Svoger.
Frenka, f. kvindelig Frænde; især kusine,

Fatterske
G. N. Frendkona.

Fría = frie, bejle. (Mere alm. end biðla).
G. N. fría (el. frjá, efter Egilsson); jf. Goth. frijön = elske.

Fríar, m. Frier, Bejler

Fríarskap, m. = Frierie.

Fríd = dejlig, smuk, vakker
G. N. Fríðr.

Frídd, f. Vakkerhed, Skjønhed.
Fríðskap, m. Skjønhed.
Frídleitt, = vakkert at see til.

Fríing, f. Frieri.

Frílla, f. = Frille,
egentl. Frídla
G. N. Fríðla, frilla.

Frílleborn, n. = uægte B.

Frílleliv, nad m. Concubinat.

I gamle Viser fridesogan

Frígla, ell. Frígda (Landst. 207)

og Frígdevìv, n (Landst. 25!)

Frísma, f. = sterk opsvulmen, især i Øiens Yver ved Tilstrømming af Melk. Hall. (jf Ftalme)

Froskegot, n. = Frøernes (= græ-dornes) Leg (Æg). Hadeland. T Hall. Loppefrau(d) f..

Fross, m. en Hankat (modsat Koysa). — Fras. —
G. N. Fress.
Sv. dial. Fress, fräs (Rietz 164)

Fru, f. = Frue, Dame.
Oftere Frua. — Fruwe, Tel (Mo og H.). — Fruge.

Frums Unge = s første Foster, Hall. Vald. Sogn, Hard.

Frums Kalv: første Kalv af en Ko. (Frumskalv paa en del st.)

Frums Fyl = en Hoppes første Føl –

Frums Ulse =

Frums Hest = . I Nord=land ved en besynderlig Forvexling "Frums Hest" med samme Betydning.

Jf. G.N. frumburdr = Førstefødsel.

Frumba, f. en Ko, som har faaet sin første Kalv. Tel. Sæt. – I Mandal ogsaa om en gold Ko (?) –

Frumvaksen, adj. = netop fuldvoxen. Vald. Hall. G.N. frumvaxta.

Frumvekstring, en Yngling, som er omtrent fuldvox=en. Hall –

Fræ, n = Frø (Semen);

Fræ, – Frætt – Fræ – Frø – Fræ – Frø – Fræd –

G.N. fræ og frjó. Goth. fraiv.

Fræva = sætte frø; – 2. saae; ogsaa befrugte, gjøre drægtig. Tel.

G.N. frǿva, og frjóva.

Frævad, = besaaet; befrugtet.

Frøkleg = dygtig, stor og stærk.

Fubba, v.n. vrikke med Bagdelen (Tilbagedel obscønt).

Fud, f. 1. Fødselslem paa Hundyr, f.ex. Hopper.

Fu – Fø –

2. Bagdel (podex) – I Hogn. Fo, som dog ogsaa betegner Flanregion (underbu).

Fuglen min = min Kjære! (et Kjæleord) –

Fuglunge, en; Fugleunge.

Fullboren = fuldbaaren: omtr. stor.

Fullskap, m = Drukkenskab.

Norsk ordbog
med dansk Forklaring
af Ivar Aasen.
Christiania, P.T. Mallings Boghandel
1873.

Bløygrad: Z. en Krystler, Kujon.
Hard.

Bløygting m. en Krystler, som let bliver sad. Gbr. Hall. og fl.

Boa, s. Broder

Bobberædd adj.: bange for smaa farer.

Boggris, m. den sidstfødte Gris i et Kuld (som vanlig holt mindre end de andre) I Spøg ogsaa om den yngste Søn i en Familie. Ogsaa i Sverige "boggris" = "den yngste grisen, som har sin föda midt bogen" (längst fram) Rietz 44.

Bol, m. en Tyr, Oxe. Thl. Gammelnorsk: Boli. Nt. Bulle; Holl. bul; Eng. bull.

Boll, m. Testikel, Testikelpung. Ofren Bollar, pl.

Bolt, m. Hanfugl (= Stegg) (Jarlsberg)

Bonde, m. 1. Ægtemand (i Forhold til Konen)

Born s. Barn.

Bornaat s. barnad.

Borna s. Barn.

Braffa f. en gml Hoppe (ustø, noh fremmed l. forvarhet)

Brandber, m. Løv u. noget mørk Haarfarve. ogsaa Berøl.

Braa f. (Fl. Brær) Øien-haar. ~~Helg.~~ Tel. (Moland) G. N. brá. S. Balderbraa. Jf. Ang. bræw. Ang. bræw. Mat. brawe;

Braadfager = valber ved første Øiekast.

Bresma s. Brosma.

Bresne, s. Blesma (= poros. lyrten?)

Bringe, m. Lly-ore, Ulsagn af Hansjønnet. Østerd.

Brjøst, n. - 2. Patte, Moder-bryst. Giva brjøst; give Di.

Brjøsta sig = spye.

Brjøstang rein = Tran-ne Maven ved Brækning.

Broder, m. = broder (~~Forbedre~~ Bror; i Tel. Broir (og ~~Broin~~ Kjælenavn: Bora);

Broderdotter —

Broderland —

Brodersøn — Mest alm. Brorsaan, Brosaan.

Brud. f. — ufom Brur G. N. Brúðr.

Brudfolk n. Brud og Brudgom.

Brudgume m = Brudgom. G. N. Brúdgumi. Pov. Brudgume, Brug-gum,

Brudlaup, n Bryllup. Brydlaup, Brydlaup, Bryllaup. G. N. Brúdhlaup, brul-laup.

Brudfjaar, n = Brud och Brudgum.

Brudvigsla f = Brudevielse.

Brund, m. Brunst, Parringsdrift G.N. brundr,

Brundstut = m, en Tyr.

– veder (veer) m. avledygtig Væder.

– tid; f = Parringstid.

– stading (el = stygg), m. nogle St. om en Væder (Hard.)

Brunda = Løbe i Brunst. Om Dyr af Hankjønnet. Jf. blesma, laupa.

Bruneter, m. og Brunelupt = sterk Udbrustning ligesom af svedende Menneske.

Bruur, s. Brud.

Bu n = 5. Kjør, Hornkvæg.

Bufe, n Kjør. –

Bukfylla f. svagt Foder, som kun fylder Maven (= Vombfyll)

Bukk, m. – Bok, Handyr af Gjedeslægten.

Som Øgtil ogsaa om en Væder (Sandbakk.)

3. Haardusk = (= Bruse) en ombøiet Haarlok over Panden

Bur, m. Foster.

G.N. burr = Søn.

Burad = drægtig (om Ko)

Bura-ku, f Ko, som er drægtig.

Buraheist. Do.

Burd n 3 Foster (især Kalv)

Busse = Karl, Person.

Bøl, adj geil, parrelysten, om Handyr, især om Svin.

See Bøla.

Bøla seg = yngler, forme Unger; B. Stift (eg. = lave Rede for Ungerne, om dyr).

Bøle, n. 3. Et Kuld, Unger som ere født paa een Gang (= Føde, Lag, Legde): Hundebøle, Grisebøle.

Bøvel = Navn paa Fanden (aften i Svenske. Böfveln)

Daud = død.
G. N. Dauðr.

Daudfødd = dødfødt

Diger (dig'r) tyk
2. frygtsommelig
G. N. Digr.

Digrest, v. n. = blive tyk.

Dill, m. 1. Fiskeunge, især Yngel af Sei.
2. En Vedhænger, Efterløber, f. ex. Fantedill = en liggjende B. fløs.

Djevel, m = Djævel.
G. N. Djöfull. af lat. diabolus.

Jevel, Devel, Jekel, Dekel; og ellers: Bævel, Faker, Funker, Dunder.

Djoka. f. Augelorm. s. Drok.

Dragekyr (= ku) f. Malkeko.

Dragsimla, f. Reenko som gaar i Spidsen for en Flok. Holt.

Dram (ɔ: dramm) m. en Dram, Slurk, liden Drik. f. ex. af Brændeviin
Jf. eng. dram, som egentlig betyder Drachme (= Quintin)

Drange (= gje) m. 2. tynde tarm af Køer. Tel. fød.

Drangslag n. en vis Sygdom. Namm.

Dreng m. (Fl. Drengjer) = 1. Karl, Ungkarl, voxen Mandsperson (ikke om Barn); G. N. Drengr

I Modsætning til "~~Mand~~ Mann" betegner Dreng en ugift Mand.

Drengkall m. ugift og noget gml. Mandsperson = Sveinkall.

I berg. Stift = Dreng[?]kall.

Drikka; Drekke = at drikke, svire, være drikfældig.

Drikkar, m = Dranker

Drikkekjer: Tilbøielig til at drikke.

Drit, m Skarn; også [?].

Drita: v.n.: gjøre ind[?] (cacare)

Drita f. Diarrhe

Driten = Skidden.

Dritleg = smudsig

Dritvast, v. n = blive skidden

Drok, f. (Fl. Droker) = Rige, Rigelam. — Afven Djöka, Djöke, Udkja, Fesja og fl.

Drouning f. = Dronning

Dros, f. Dame, og l. meget anseet Kvinde, Tel. G. N. Dros.

Drott, m. Herre; kun i Sammensætningen Landdrott. G. N. Dróttinn.

Drukken = 3. Drukken, beruset (Drukkjen);

Drukkenskap, m. Rus, beruset Tilstand.

Drukna f. drukken Tilstand, Rus

Drunta, v.n. = 3. Fjerte

Ostl. Hertil Drunt m. Fjert. Ogsaa i svenske Dialecter.

Drykk m. Nydelse af stærke Drikke; Drikning; Fylderi;

Drykkja, f = Gjestebud.

Drykkjeb[?] l. Drykkje=

Hall, m. Svirebroder. Hall og fl.; Drykkelag el. Drikkelag.

Dryleua, f. Drik, Drikkeskaal. Hall.

Dunast, v. n.: blive dunet, faae Fjæder, om Fugleunger.

Til Dunders = Fanden i vold. Sdm.

Dun=kril, m. meget smaa Unger af Sild. Helg.

Duvestegg m Handue.

Dvergspene, m. Goldpatte (paa Køer), liden Patte uden Melkeaare. Tel. (Isl. dvergspeni.

Dyngjä? 2. Møgdynge, Mødding; Svensk: dynga; Eng. dung, = Møg.

Dyrkalv, m. = Reensdyrkalv

Dyr-kolla f. Hind, Hunhjørt. Sdm.

Dyr-kong, m. Han-Rensdyr, som gaar i Spidsen for en stor Flok.

Døyttl, n. død Krop, Aadsel. Ork. (Opdal).

Egg, n. et Æg (ovum) G. N. egg

Eggsjuk (Eggjesjuk) = æggesyg.

Eggjefolk, n. Nærmeste Slægtninger.

Eggjeplaga f. Menstruation

Eggjestell, n. Genitalia. (Hall.)

Einbernd = eenbaaren, eneste (Barn). Utenbo einbend, einbent.

Einberning m. eneste Barn, uden Søskende

Einberning, Tel. Einbending Hall. – Einbinning Ryf. – Einbydning Shl. – En tjeldnere Form er Einberne, n., i Hall. Einbedne.
G. N. Einberni.

Einbøling, m. = eneste Barn Ryf.

Einspenad, adj. om en Ko, som kun malker paa en Patte Tel.

Eista, n. Testikel G. N. eista. Nogle St. eista, f. Testikel-kung (Hdm, Shl.) og derimod eistekorn, n. eller eistekjerne (=kjerne), m. Testikel. Jf. Nyra

Eiten = beskfaren, afdød.

Ekkja f. Enke. s. Enkja

Ekling, m. s. Enkling

Elda f. Aelde, Alderdom

Eldast, v. n. aldes, blive gammel.

Elde, n. 1. Yngel. Afkom, Nordl. Trond. og flere.

Eldesfe, n. Kreature, som ere tjenlige til at opfostre og tillægge Yngel af. Oftere: Eldeskroter, n. Helg. Indl. – Tilsvarende: Eldehest, m. og Eldesmerr, f.

Eldessaud, m.

Elg, m. Elg, Elsdyr. (Alces).
G. N. Elgr.

Elgskolle = Hun-Elg (modsat Elg-uksl, el. Bringe)

Elgjå (?) v. n. ... føle Kvalme eller Tilbøielighed til Brækning. "Eljå", Shl. Andre Steder ela, igla, ogje.
Isl. Elgja (Haldorson)

Elska, v. a. Elske, have Kjerlighed til. G. N. elska

Elska, f. Kjærlighed.
G.N. Elska

Elskar, m. en Elsker (Sjelden)

Elskug, m. Elskov, Kjærlighed imellem Mand og Kvinde.
Egentl. Elskhug.
G.N. Elskugi, Elskhugi.

Enkja f. Enke. Hedder ogsaa Ekkja

Enkjemann, m. Enkemand

Enkjekove, n: om en ældre Mandsperson

Enkjestand, m. Enkestand

Ekkjekone, m: ung Enkemand. Sogn.

Ervedrykkja, f. Arvegilde, Arveøl. ogsaa kaldet Arveøl.

Esja f. 3 Smaasild og anden Fiskeyngel, som blive jaget og efterstræbt af de større Fiske. (= Aat, Aata). Nyf.

Etterbrud, f. Nygift Kone (som gaar til Kirke i en vis Høitidsdragt) Sogn og fl.

Etterverk, m. Eftersmerte, Efterveer.

Evlug adj. stærk, dygtig (evlig) Hall.

Fader, m (Fl. Feder) Fader.
Lyder mest alm. Faer, Far; paa Sdm. Tildels Fade.
G.N. Fadir.
I daglig Omgang kan Ordet ogsaa betegne Stiffader, Sviefader og Svigerfader, og desuden bruges "Far" (eller "Farr") ogsaa i fortrolig Tiltale til en Mandsperson i Almindelighed og allermest til Smaadrenge (ligesom "Mor" til Pigebørn) f.e. Kom no, Farr! Skunda deg no, Farr!

Faderbroder, m =
"Farbror, Fabbror,"
Farbrorkona =
Faderfader (Farfar) =
Faderfolk n = Fædrenesløgt.
Paa Sdm Fadefolk.
nogle St. Farsfolk.

Faderlaus = faderløs (far-laus)

Fadermoder (Farmor) =
Fadersyster =
Sedvanl. Farsyster, Fa-syster, Faster.
Hertil: Fadersystermann (Farsystermann, Faster-mann)

Fager (fag'r) = vakker, smuk.
Fagerleike, m = Skjønhed, Vakkerhed
Fagerskap, m = do
Fai. f. s. Fader.

Fair, s. fager.

Fall, n. 1 2. Krop af et slagtet Dyr. - Nauts-fall, Smalefall. Berg. Stift., Jæd. Mandal og fl.

#
En Ko, som viser Tegn til, at den snart skal kalve, siges at være "falli" (falla Sdm. og fl.)

Favar (og Fava) m. Fe s. Fenad.

Fanden m. Djævelen. Til deels udt. Fan'en, men mest alm. Fan; nogle St. Fenden Fen (Mandal og fl.) G. N. Fiandinn, senere ogsaa Fendinn (o: Fienden). "Til Fans": = Fanden i "Vold".

Fane, m. Fe, Kvæg.

Fangskinn, n. Skjødskinn

Fans, m. Kjønslem paa Heste (= Rede). Helg. – ogsaa i en anden Form: Frans. Tel. (Vaudland)

Fanterisa, f. en daarlig, letfærdig Vise. Vstl. I Berg. Stift: en skjemtende, lystig Vise.

Fantunge, m. Fodderunge; vanartet l. ilde opdraget Barn.

Fara, v. n. (bland annat också = føde i Utide; abortere

Fasta, v. n. = faste, afholde seg fra Mad.

Fastande 1. fastende 2. [illegible] (som [illegible] vatn. t. fall)

Faa Ungar, faa Barn (eine Sor, ein Gut) etc.

Fe, n 1. Fæ, Kvæg (Kør, Faar, Gjeder). Afmj. Fi, Namd. Indh. – G. N. Fé. Jf Ang. feh., feoh. Ght. fihu. – I Berg. Stift bruges oftere: Beist, og Krøter.

Feder s. Fader

Fegge, m. = Mand, Person; Valders – I Tel. Feggje; I Flertal Feggar: Mand Gubber (= Kallar) Tel. Set.

G. N. fedgar betegner: Fader og Søn.

Fegra f. Skjønhed.

Feia, f. do.

„Fita seg" = blive fed, øde sig fed.; om Dyr.

Feitleike, m = Fedhed.

Feitna = blive federe.

Fitna = do.

Fentaf = Fx l. Rigebarn (egentl. ~~kringflacka~~ landstryker = kerska)

Fesja = Pige, Fx Helg.

I Hard. om en fallen Pige, En som har faaet Barn. (Lignende Brug ved Fjerkje ock Frans)

Fessjunge, en lystigt urolig Pige.

Fest, f. Festalse, Trolovelse barn.

Dei gingo i Festom: de var trolovede.

Fest = trolovet.

Festa, v. a. = 3. trolove, feste sig.

Festargjenta, f. trolovet Pige.

Festingsgjenta do.

Festa(r) piika. B. Stift.

Helde ord er: Festarmøy, og Festarmøi

Festermann, = Festemand

Festarmaal, n Trolovelse

G. N. Festarmál

Festing, m = Festemand.

Fik m. Orefigen, Trond. Sj. St.

Fika = give en Oredask (øyrefik)

T. Ohrfeige.

Holl. oorvijg, oorveeg.

Fillegat, Fillegjenta, Fil. leikgjerning etc. = gjøglere, bølle narragtet do.

[Finkel, m. svagt Brændeviin. Vel egentl. krydret Drik, af T. Fenchel, lat. Foeniculum) –

Finleitt = vakker

Firmenning, m. Slægtning i fjerde Led; Fjormenning (i Hall. Fjórmenning) – Trimenning. G. N. Fjór=

menningr, og fer-
menningr.

Fisa, v. n. (fis, feis,
fiset, (!) = Fise, fjerte,
G. N. fisa.
Fis, n = Fisen.

Fiskegot, n = udbygd Fiske-
vogn.

Fiskling, m. = Fiskunge
Tel. (Vinje)

Fiskunge, m: Unge l. Yngel
af Fisk. B. Aukre,
Mad, Mossa, Murt.

Fita, f. = Fedme.

Fita, v. a: fede, gjøre fed.
Fitna = blive fed.

Fivla v. n. parre sig, om
Fugle. Tel. - Ellers vi-
va (Sdm), vina (Ork.)
fyne (Østerd.)

Fjart, m: Fjert

Fjarta = fjerte.
Eng. fart; T. farzen.

Fjellrakke, m. Hvidrev.
Nordl.

Fjøderhane, n. Tiur (Fugl)
(Sverige fjärhane) Lf Tidsskr.

Fjærhane — do.

Fjørmenning: s. Firmenning

Flatlus f. = Pediculus pubis

Flaamelt, adj. = kaadmundet,
grov i Munden.

"Flaatt" (i Sogn) = Flatlus

Flaatt, m. et lidet Snyltedyr,
Skovtæge, Ixodes ricinus.
Mett som ein Flaatt:
rigelig mættet, fuldproppet,
Sdm.

Fleinskallad = skaldet paa
Midten af Hovedet.

Aasen

Bindelse, n = Forstoppelse, Obstruktion.

Biska = æde raskt, tage munden dygtigt fuld, om Dyr; Sundmøre og fl. andre Steder = spise Frokost.

Bitaa, n = Frokost, Morgenmad

Bjug, m = en krum Figur; en Person, som gaar meget nedbøiet.

Bjugfætt = lidt krum i Læggene; hjulbenet;

Bjugnasad = krumnæset.

— vaksen = lidt krum i Væxten, ikke ganske rank.

Bjørnbolen = Bjørnefedt, Bjørneister (Telemarken)

Bjørnunge = Hun, m = ung Bjørn (Hyn; G. N. Húnn) — Hyn siges ofte ogsaa om en Dreng: „Guta-hynen";)

Bland = frygtsom, bange; eller oftere bly; undseelig. (Blau, blaug G. N. blauðr Tyska Blöde —

Blant = bl[ø]dhjertet, let at afskrække

Do = Modløshed, Frygt! „Blant in tok in = han blev bange.

Blautegg = Æg uden Skal.
– matad = umoden, som har blød Kjerne, om Korn.
Matad = fuldt udvoxet, om Korn,
Mara, = om Heste; springe, løbe i Brunst.
Marar, pl. af Merr, ɔ: Hoppe – (Bergensstift)
Marrfyl = Hoppefol
– unge = en meget liden Hoppe
Blaaking = Benævnelse paa en ung & spæd-lemmet Person (Hallingdal).
Blaasa, f. = Blære, Urinblære; f. Ex. Kublaasa. – Blaasehals = Blærens Aabning
Bleik = bleg, lys; hvidlig i Ansigtet. G. N. bleikr
Bleikdæmd = bleg laden i Ans. = bleiklett G. N.
Bleikvoren = blegagtig, noget bleg. bleikleitr
Blending, m. = en blandet Masse – Foster af to forskjellige Racer
Blesma = løbe, gaae i Parring; om Faar og Gjeder (Bergens stift) – Blesma, f. = Parringsdrift –
~~Brunda~~ = l. Laupa Blesme = løbe i Brunst. Ved Trondhjem Bresme – G. N. blesma; geil.

lund.

Hagalunds värdshus regerades många år af ''mamsell Jeana''. (Det var en stående kvickhet, att fråga henne med det Bellmanska, om det var hon, ''som tappat sin rubin'', och svar fick man alltid). Det var beläget midt emot den nordliga parkporten till Hagaparken, men mera vinter- än ett sommarställe. Det hade ungefär samma specialitet som Stocksunds värdshus, men ''mamsell Jeana'' vakade såsom en paradisets engel öfver att inga uppseendeväckande indiskretioner förekommo.

På Stallmästaregården

delsbod jag träffat på.

— Nu ska' gumman skynda sej för nu går tåget, sa' den beskedlige herrn, och så följde han mej ut till nå'ra vagnar, som stod där hopbundna i en lång rad.

Jag knuffades in i en vagn, som hade en lång rad fönster och som var full af bås alldeles som i en la'gård. Men fint var der med sammet och speglar på väggarna.

När jag sutit där en stund och tittat ut genom ett fönster, kom en karl ut och viftade med en röd näsduk åt mig. Jag viftade igen å bad honom helsa te så många som kände båd' mej å honom. Se'n pep det i

Berrkunad = skindmager, kjødløs.
Berrnaken = ganske nøgen.
" sinad = mager, tynd, saa at Senerne [illegible] det vise sig.
Berserk = efter G. N. = en vild og rasende Strids= mand. vel egentl. (efter Egilsson og Fritzner): den som gaar i Bjørneham, af det forældede „Bere", S. Bera, f.)
Besta = Bedstemoder (= Godmoder);
Bidla (bila, bela, bele) = beile, frie. G. N. bidla;
Bidel (Bedel, Beel, Bil.) = en Beiler, Frier G. N. bidill
Bidledros, f = Pige, som faar mange Beilere,
Bidlemaal, n = Forlovelse (Hardanger) (Telemark)
Bidlevardets = [illegible] i Valg af Fæstemand,
Bidlar, m = Beiler.
Bikkja, f = Hund af Hunkjønnet (= Tik);
(Bykkja) G. N. Bikkja —
Eng. bitch
Billing, m = Tvillingbroder; Ogsaa i svenske Dial. (Rietz 32),
Oprindelsen uvis. —
Binda seg i Hop = slaa sig sammen = giftes;

Aasen.

Berelde (e'), n = Kjønslem (vulva) paa Hundyr, i-
ser Køer (Bergens stift) Ogs. Birelde (i)
Sogn; Bere (Hardanger, Hallingdal) –
I Tellemarken Burar, pl. –
Dansk: Berende. I svenske Dial. Bära-
ne, bärne, bäre. –

Bergel = Dreng, Bog.

Bera = født, bringe t. Verden G. N. bera; Gothiske
bairan. Nu kun brugeligt om Køer, alt-
saa = kalve, faae Kalv.
Hertil: ber, adj = nyber, haustber, vaar-
ber. – Boren = født;

bera i seg = føre ud i Munden, æde, sluge –

Bera (e'), f = Hunbjørn
Bera, Bera, Berre f. Bersa, Buraa
Børo – Hunnabera, Honebar, Hyne-
bar, G. N. bera. – andre navne
ere: Bimma (Bimma), Bjørnea, Bingsa.
Egentlig skulde vel Hanbjørnen hedde
Bere i Lighed med Ang. bera,
Eng. bear, Tysk. Bär. –

Berr, adj = bar, blot, ubedækket, ~~vagen~~
Svensk = nagen; Svensk Dial: (Svander, nåd, svo)
Naken = nagen, blottet for Klæder; naken
Tysk: nackt
G. N. nøkkvidr.

Barnfader –

Barnkjømd, adj. = om Kvinde, som kan faae Barn.

Barnkona = frugtsommelig Kv.

1 Spøg Barnekjessa „Baanekjesse“ (Valders)

Barnlegje, n. = Frugtmoder (uterus);

Barnegd = barnfødsel.

Barnseng = Barselseng (uttales Barsæng)

Barnstova = vel egentl. et utidigt Foster =

Barnsnnge (Barsnygje)

Barntaus = en besvangret Pige. (Bergens stift)

—

Mand og Kone –

Begga = tyk Figur = Bagge (mest om Djur);

Beita = (om Dyrene) = græsse, gaae paa Gras;

Bekar = Bekre = en Veder = Bukk = Lambukk

Belga = fylde Maven = belga i seg = proppe i seg

Navle, m. = (umbilicus), G. N. nafli: Angs. nafela

Navla = beskjære Navlestrengen paa et Foster. (Isl. auch.)

Navlestreng, m. = Navlesvret paa et Foster.

ogsaa kaldet Navleband, n., Navlebast.

Navletaag, Lok. G. N. Locke.

Bembel, m. = navle.
(Hallingdal)

Aasen

Balla paa seg = dække sig ud med klæder;

Bamsa = æde graadigt; tage Munden rigtig fuld (Østerdalen)

Bane m = Død

Barg, adj = rad, bange

Barka = banke, slaae

Bardage = Slagsmaal;
Bagbarde = (Telemarken)
Barbus (Hallingdal)

~~Barkane, m = [illegible] paa [illegible]~~

Barkekyla, f = Knuden ved Luftrørets Munding; Adamsæblet
G. N. Barkakýli, n.

Barm = barm, Bryst

Barnad = fruktsommelig, gaaende m. Barn.
G. N. barva = besvangre

I Telemarken fram-leg; drægtig
Barnsleg „badnaleg" (Nord-hordland)
Barnutt „bonnatt" ((Moherred og fl.)
Fremmeleg, halda (d); veikleg; digo
Um hender, ~~[illegible]~~, tjukk
b. finere udtrykt so farande = so vori —

m. – Skinsyge.

aabrygde, subs = Skinsyge; jf Mistrygge, forstyppa

aabrygden = sk. syg.

aagjörd = utmagret = avgjörd = kantaret

aakaar, adj = bly, undseelig.

Aakeravbkall = Hanfuglen af Graaand.

aakot, m. = Yngel af Ørreder =

Kot, m = Fiske-yngel. aata = Fiskeyngel;

Kod, især om Lei-yngel (= Mort)

Kjöda, f. = Ørred, især en meget liden Ørred

Aale, m = Urin af Kreature, Gjødselvand fra Fæhusene. I svenske Dial. al og adel – danske Dial. Ael, Adel. Nt Adel, Al.

aalen, adj. = geil, brunstig (om Hopper); svarLen jf Isl. álaggja

aalsvætt, adj = vaad overalt af Sved.

aalvaksen, adj = fuldkommen voxen,

aatar, m = en Forelder, Frænder.

Bagg, m = Kalv; (Bagge, m = Væder);

Bagge =

Bala = lokke i Brunst, være "bal", om en So. Ellers "baalra". I Namdalen "bela".

Bald adj = tapper, dristig

G. isl. baldr – Dansk: bald. Fr. bier. Eng. bold.

aatlu.

alekest = Ungbest, som man vil opfostre, og ikke sælge.

alka, v. n. = tirres m. vogen, yppe Kiv.

amme, s.

angser = slu, klogtig;

andkall, m. Andrik, Han-and; = Andarstegg (Andstegg)

"Han laag i Andkatan" (= den sidste aandedræt)

"Ars", Bygdel, Gruop;

synes at mangle; men "ars e n'g from";

Atterglopna = en Kvinde, som er kommen ud efter sin beste alder uden at blive gift.

avelde; afkom, Yngel; Elde;

avkjæme; Efterkommere; avkoleme; avkome;

avla = avle, faa afkom; om Mand og Kvinde, sjelden om Dyr.

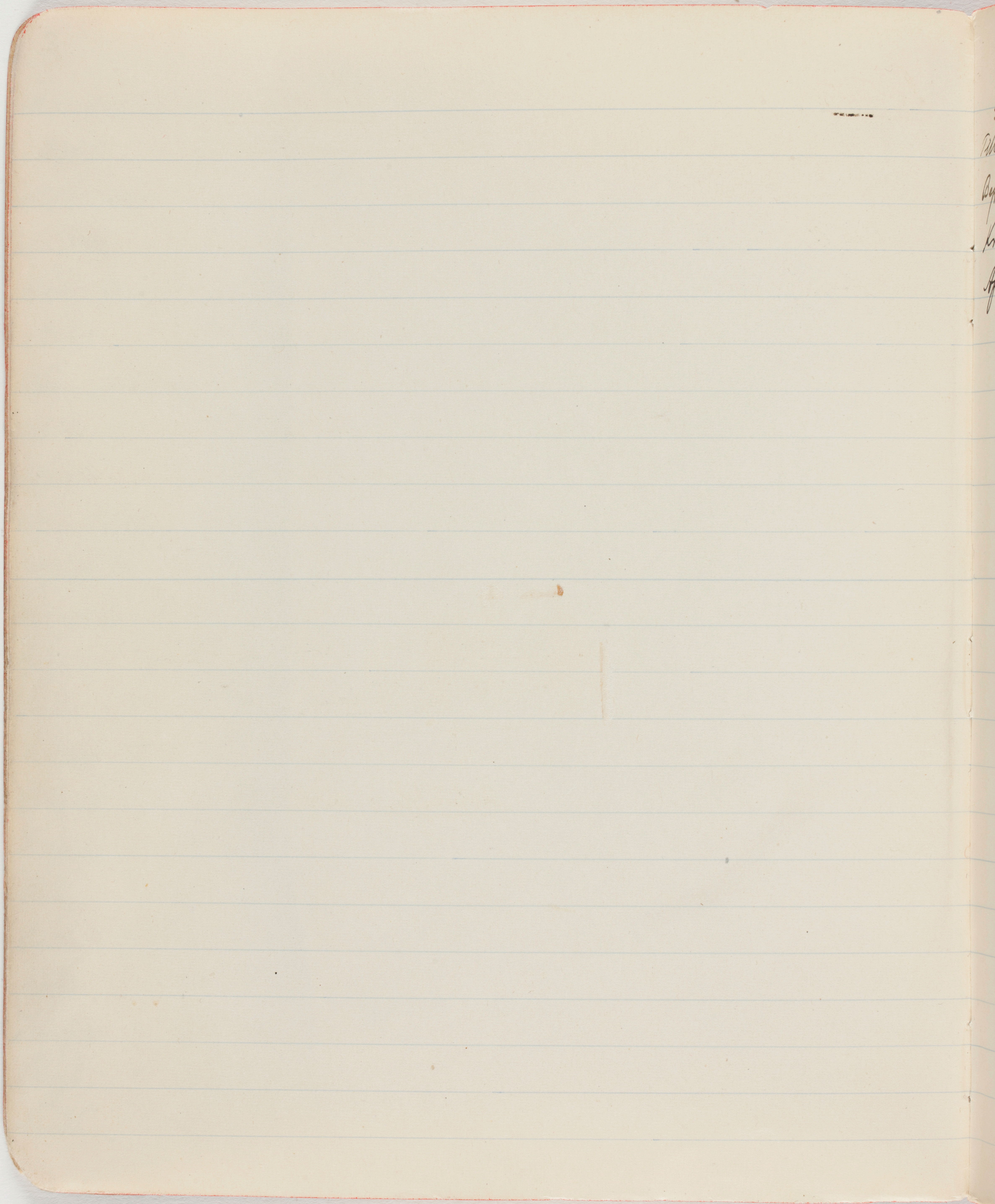
avloa = slagte, drabe

avmadning, = i spøg om et afvænnet Barn

avmagad = skilt ved sin Madom adj.

aabrutig = skinsyg (mistænk);

aabrygda = mistænke for utroskab, plage

Potent

Till aflelse förmögen; fruktsam;
Befruktningsduglig;
Knulldaglig;
Afvelsduglig;

Impotent

Oförmögen att afla;

V. ofruktsam.; Ha ett ofruktsamt sköte (om kvinnor.); inte duga göra en pojke (om karlar); (gammal arch) oduglig till kärlek (S8. -sid. 140. om sultanen);
Gin-tjällng Z. = en till aflelse oförmögen karl (Finland-Sago. 31.)(Obs! Eg. djur, som har en testikel kvar.);
Inte kunna få det att stå; ha tjänat ut; för gammal till det;

Impotent kan hållas för vanmäktigt förhållande.

Islänska: Dodalegr.

Potens

Förmåga att avla barn;

Impotens

Oförmåga att avla barn;

Dricka

Läska sin strupe; dricka sig otörstig; Smörja munlädret (om spritt); Klara strupen (m. ett glas konjak ex.)

[Dricka] arföl (l. grafäl) = likbegängelse; ta en liten pärla (l. sup t. maten); Blåsa i sig (= dricka glupskt. Blekinge. 31); [Blås-olle = den som dricker glupskt. Blekinge 31] — Bollka (31 = dricka i stora klunkar, dricka öfvermåttan. "Bollka i se" Småland; "Bållka i sig" Dalarne. Älfdalen; Böka i sig: Dalarna (Åsens by i Älfd.); Glunka i sig: Dalarna (Våmhus, Älfd.) Jfr. Bälga i se; —

Dricka brorskål = lägga bort titlarne etc.

Tömma sitt glas; tömma glaset i botten;

Smutta (på glaset; sitta å smutta); läppja (på glaset);

Klunka; Dricka fästningsöl (= förlofningsöl);

Bälja bälga (11. Västeråstrakten, Kumla, Rättvik) bäla (11 Mora) bädda (H. Tuna, Norberg) = äta l. dricka glupskt.

Supa Jmfr. "supa i spec. bet." sid. 89; Del I. –

Begagna sig af spirituosa;

Berusa sig; berusha sig; blocksupa; blåsupa; bita af en sup;

Dricka; dyrka Bacchus; dricka för fulla muggar; dricka märg i benen (i magen); dr. grafôl (spec.); dr. hjälk o bena (V. Västerg. = dr. mig. i berg);

Ej spotta i glaset; ej säga nej till ett glas; ej sky glaset;

Fira bacchanal; förtära sprit (l. våt) varor;

Gorsupa (Vrs); grogga (spec.); l. brännvin;

Ha törst (l. god törst);

Inte nöja sig med ett glas;

Klunka; kunna stå för ett glas; klämma på buteljen;

kunna supa (Han kan supa); knölsupa;

Läppja på glaset; läska strupen; låta korkarna smälla;

~~storsupa~~;

Nubba (l. ta sig en nubbe ibland);

Rumla; ta sig ett rummel;

Pimpla; punscha (spec.); Pota (31)

Rumla (om bra);
(obs! Ett rummel = dryckesgille);

Supa

Fant. Ups. Stifts Herdaminne III s. 343.
Anders Björkwall, kommunister i Wallentuna †1814 — men som han var medtryckt af husligt lidande och fattigdom, så bröt han det nästa lefnadsåret så myket på armen, att han dog genom följderna af ett rus. —

Grl. 3) Potta, v. a. o. l. dricka, supa, bylla sig.
Västergötl (Hof, 226); Jfr lat. potare, att dricka.

Supa sig full

Grl. Hildebrand Sveriges medeltid II s. 479 Under Gustaf Erikssons resning år 1521 i Wästerås utplundrade dalkarlar och bergsmän allmänbodarne: "gjorde de sig tillbaka, slogo upp bodarna, plundrade o bytte godset sig emellan, somliga satte sig ned att dricka och slogo sig strax fulle af vin"; berättar Peder Svart

---

9.

dödfull etc.; s. så man
triller under bordet);
[illegible]indare; s. tåget friskt;
[illegible] på drufvans safter;
[illegible]); s. så lungorna
[illegible] rinna; Safta i sig;
[illegible] på kruset; [illegible]

[illegible] malört mot magen;
[illegible]; Ta nubben (= en
[illegible], etc. Pius Nono och
mycket; ta sig en tår
blåcka; Tulle (13. Östag.
[illegible]dag (1910. Hantverkare i Ups.)
[illegible] kur t. kung Ring);—

[illegible] är karl; vara begifven
[illegible] af spritdjäfvulen.

Supa som en borstbindare;

[supa sig full;]

Skåpsupa; supa i smyg; s. sig pinfull, dödfull etc.; s. så man ser flugor; s. sig under bordet (= så man triller under bordet); s. sig full, redlös etc.; s. som en borstbindare; s. tappert; [friskt ×] Sprita; smaka Bacchi safter; smaka på drufvans safter; supa så man stelnar (l. trillar af pinne); s. så lungorna simma som näckrosblad; s. så ögonen rinna; safta i sig; Smutta (13. Värmlg. = dricka litet, hemligen o ofta); – sticka på fruset; Styrka sig med en sup (l. ett glas brännvin); stormsupa;

× "Jo nog det friskt." –

Ta sig ett glas (l. 2); [en dram l. en blåcka;] ta en bäsk (m. malört mot magen) (obs! Detta kallas att "bäska"); Tulla flaskan; Ta nubben (= en sup); Ta helan, halfvan, tersen, kvarten, etc. Prins Nono och lilla Manasse (?); Ta ett glas för mycket; ta sig en tår (på tand); ta sig en nitnagel; ta sig en blåcka; Tulle (13. Östergötl. = sjunga, dricka, hålla dryckeslag); – Ta sig en fylldag (1910. Hantverkare i Ups.) "Hvar enda kämpe tog sig ettårigt julrus" (Tegnér: Frithiof kmr t. kung Ring); – Ta en sup; ta sig en styrketår; Ta sig en hyvla;

Vara god dryckesbroder; visa att man är karl; vara begifven på starka drycker (på sprit etc.); vara besatt af Spritdjäfvulen; vilja se botten i glaset;

Dryckeslag

Laga så man "får litet åstadt" "till lifs" — Supa upp hvart enda öre; ... "fukta en sexskilling" (vid. 225 i "Den stora vreden" af Olof Högberg. Presentupplagan)

<u>Drinkare</u> Jmfr. sid. 140 i del I

Andaskor, en = en som super om söndag o måndag (11. Hedemora); en som har kärlek till glaset; — Måttlighetssupare — en supare;

I denna strupen
Finns mig vikedom (Bellman Nr 23)
Ha dille — # l. delirium;

Ha "skakis" l. v. "skakis" = skaka på handen; Spritdjävulen har fått hand om honom (Ups. stud. 1910.) —

Se flugor — Se småkrypar — # Befinna sig under ett utbrott av delirium tremens #

Notorisk fyllerist — Begiven på dryckenskap; Supig;

Fyllkärring = fyllracka = fyllpuppa =

"De unga män, som från skolstugorna sändes till konungen (= Gust. Wasa) för att biträda honom med vetenskaper och skrivelser, beskrev han själv såsom "drinkare och ölhundar, plumpe tinglar, som bättre tjänade gå vid plogen än bliva brukade i rikets höga och värdande saker." (Ur Läsebok för Folkskolan. 10de upplagan. 3 o 4. sid 558. Sthlm 1908. P. A. Norstedt & Söners förlag.) — — en otyglad fyllehals (sid. 233 i <u>Den stora vreden</u> af Olof Högberg; Presentupplagan); Nattsuddare;

Borika (31 m. drucken människa, fyllehund Härbergsåh.); Lyptratt; ~~Ökänd~~ ökänd drogkund; Begiven på dryckenskap;

~~[illegible]~~.

Måtta

Styrkedryck (äfven = annat än kaffe);
Kaffe med dopp — Kaffeslaska;
en slät kopp kaffe; en "på tå" (liten); en tretår etc.
En liten sillfrukost; en loppsexa (öl
o brännvin, smör, bröd, köttbullar i sill?) —
"Porter, lilla supen och en sill" —
Extramåltid = få extraförplägning;
"Kaffetåren" den bästa är af alla jordi=
ska drycker; Tår och (en liten) påtår,
tredjetår etc.; Elfva-kaffe; Five o'clock tea;
En lukullisk måltid; Ett sjudun-
drande kalas; en durabel trakte-
ring; — "Nästgäla" (Se Sv. Tur.
för. 1905. sid. 101.) — "Välkom=
man" (Do. sid 105.); ett busmål =
skrofmål;

Jfr. "Lennål" (= frukosten, merendels best. af bladkorf och bröd; ett mindre mål. Cal. Bore: Bergmans-lif: "De sv. Landsmålen" V, 7, sid. 12);

Måltider

Aftonvard; aftonmåltid; kvällsvard;

Aftavål (11. Rättvik), aftanvål (11. Mora), Aftovål (11. Leksand), aft-val (11. Torsång) m. —

Åttendarshit (13. Västergötl.; egentl. mat mellan 3 och 7 e.m.);

Ötendag (Gotl.); Antendag (13. Gotl.); — Ota (13. Dalarne);

~~Kvällsbröd (Östergötl.)~~

Aaten-dag (öten-dag l. åten-dag — [illegible] mindre måltid omkring kl. 5 e. m.; merafton. Gotl. — [illegible] 31.) —

Morgonmål: ~~frukost~~ vardt l. frukostmål; Morgonvard; en frukostrisp;

Braddå (31 — frukost-mål kl. 8–9) Dalarne (Älfdalen). Bred-kitig;

Bradda f. (11. — Älfdal.); Åbet (13. Jämtl. = eg. så mycket man lider på några gånger.); Lugebete (13. Österg. + Västerg. = en måltid, som bönderna göra helt bittida Lucia morgon [13/12] — Ottemål (13. Österg. + Västg. + Ångermanl. = tidig frukost. Göth. Mag. p. 580 [i Jämtl. är Otta = Tiden mellan midnatt o tills det blifver ljust); — Frukostrisp — Undurn (13. Jämtl. — fr. Ulfs a Jun. Gloss. in v. Undaurnimat.

Merafta (13. Östergötl. - Värml.: liten måltid mellan middagen o aftonvarden); — obs! Elfvakaffe (om det kan räknas hit) — Five o'clock tea — Mellanmål. — Lunch — Under (13. Smål. = Merafton. De voce Under observari meretur, quod hic jentaculum notet, illic merendam vel coenam. Utrumque lingvarum exemplis nititur.) Obs! Unda, sofva unda (13. Värml. Nordm. = sofva middag).

Smörgåsbord ("Schwedisches Vorgericht.")

Gourmand och Gourmé. Gastronom.

Gastronom; Matvrak; Goddagspilt; kräsen i mat; Festätare (fr. Bamsehöria-kare);

Storätare; Finsmakare; Frässare; Läckergom; En goddagspilt;

Bålghunn (11- Norberg) = glupsk person; Bålghunn (11. Gunnilbo) Talesätt: -blå välling, sur strömming, bålghundanä (bålghunnar) slick in. —— fluffi (13. Torml. = storätare);

Gråog (13. Verm. dal. = storätare; Isl. Grabugr); - Groffel (13. Östergötland; ett ogvädinsord til en tjock och fet storätare); - Snål jåper (13. Östergötl. = en som äter mkt); - Lecken (13. Västergötl. = lysten, begärlig på god mat.); - Matifrå (13. Östergötl. = cibi appetens, epuriens; - Matfrågen, Upls. d:o); -

"En jäkel till att lägga in"; - Kulinariskt anlagd; "Brödkvarnar" (säges om pojkar, som äta mkt.) — Göra buken till sin Gud —

För eventuella gourmet'er, som vilja överraska sin gom m. någonting alldeles nytt och ej dagevesenes, kan rekommenderas.- (K.B. Wiklund: Lapparna, deras lif o kultur". i: W. Tur. 1903.) — Svag för bordets njutningar; en Brillat-Savarin (= finsmakare);

Är gurmandernas tid på upphällningen.

Marcel Prévost ristar finsmakarnas dödsruna.

Det tjugonde århundradets människor skola i grund lära sig konsten att intaga lämplig näring, men totalt glömma den värdefulla konsten att äta, spår Marcel Prévost. Och han anser att det hufvudsakligen är skräddarna som komma att vinna på hvad kockarna genom detta utvecklingens barbari skola förlora.

Fransmannen och med honom flertalet af världens gurmander anse att den verkligt stora kokkonstens hem är Paris. Men där går den ena efter den andra af den gamla traditionens bärare ur tiden, i många fall utan att ersättas af efterträdare, hvilka erhållit den redan i barndomen påbörjade träning i köksvetenskapens alla grenar som förr ansågs nödvändig för skapandet af en acceptabel kökschef. Den tid är förbi då den allvarliga finsmakaren begick sin middagsceremoni på den lilla exklusiva restaurang hvars beryktade specialitet för ögonblicket mest lockade honom. Dessa specialiteter voro respektive restaurangvärdars hemlighet, som endast afslöjades för edsvurna lärjungar. Nu är all tradition inom kokkonsten borta. Hvem håller längre reda på under hvilken månad hvarje slags stek är aptitligast? Någon enstaka begåfvad gascognare kanske, men ingen parisare — utlänningarna alldeles att förtiga. Till och med i de gamla rika adelshusen ha bordets njutningar satts tillbaka för annan lyxutöfning.

Om en forna tiders gurmand blefve bjuden på middag i ett af dessa hem, skulle han bländas af den praktfulla interiören, bordets spetsinfällda dukar, silfret och kristallerna och massan af sällsynta friska blommor. Han skulle än mer häpna öfver damernas toaletter, i synnerhet om skräddarräkningarna lades för hans ögon. Med en lätt rodnad af blygsel skulle han jämföra sin egen tid med denna — ända till dess maten serverades. Då skulle han tyst förbanna denna middagsbjudning, emedan den vid hans återvändande till underjorden skulle ohjälpligt grumla det dittills oskärade minnet af hans hemlands ädla kokkonst.

Ingen flott affärsman faller numera på tanken att öppna en liten god restaurang. Man arbetar i stor skala och bygger ett jättehotell, hvars kök utrustas med alla moderna uppfinningar till kockarnas bekvämlighet. Men det enas matsedel liknar det andras, och om en dag ett utbyte i hemlighet gjordes, skulle ej ens stamgästen märka skillnaden, knappast ens om detsamma skedde med vinlistan.

Äfven i de enklare hemmen går kokkonsten steg för steg tillbaka, medan klädlyxen går framåt. Värdinnan vill beundras för sin frisyr, sin toalett och sin salong, hvilket allt hon med omsorg anpassar efter sin individualitet. Omsorgen om sina gästers materiella välfägnad öfverlämnar hon däremot utan många tankar åt en tillfälligtvis förhyrd kokfru. Sina gästers ögon tillfredsställer hon, glömsk af deras magar, ehuru det ligger i sakens natur att de senare och ej de förra skola sitta främst som kritici vid en middagsbjudning. Dock har gästen ingen invändning att göra. Hans läkare ger honom för hvarje år nya föreskrifter tills han nödgas dra den konsekvensen härur att måltiden är i samma mån sundare som matsedeln är lättfattlig och välkänd. Tomheten i bordets njutningar söker han ersättning för på baren, medan hans kvinnliga bordsgranne redan har funnit den vid sitt five o'clock. Intetdera kräfver en grundlärd, vetenskaplig kokkonst. Denna hör snart hemma endast i historien.

... detta rofgiriga "matänglar", som Nils poetiskt benämnde myggsvär=marna (Sv. Turistför:s Årsskrift 1897. A. Gavelin: Västerbottens jöklar);

Jmf. Gamla Stockholm af Claës Lundin & Aug. Strindberg, sid. 428: "Bland de få namn (af klubbar) som ännu kunna uppletas fr. 1600-talet är Les Goinfres, "Fråssarne", ett sällskap som skall hafva haft sin tillvaro under senare hälften af nyss nämnda århund=rade och bl. sina medlemmar räknat sådana personer som Wolmar Wrangel, Bengt Horn och dennes broder, Carl XI:s guver=nör Gustaf Horn". —

Törst

Brännande törst.

Törsta

vara torr i halsen; ej smakat vått på länge; v. törstig som en häst; inte fått en droppe; fått hv. ? vått l. torrt. v. sugen på dricka; v. dammig i hal-sen (Stockholmsslang); "ha en torr fläck i hal-sen, som behöfver läskas"; ha en härlig törst; ej sälja den för 5 riksdaler;

Törstig

; torr i halsen; dammig i halsen (18:); behöfva väta inombords (J. Hå-then: Göteborgare på smörväje) Tungan klibbar fast vid gommen; sugen på dricka;

Hunger

Sölt (13. Ångerm.); – Sylt (13. Norrala i Häls.); –
Svält (13. Värml.); Buku-vorg (31 -stamtrand; Skåne, Nerike);

"Hunger är bästa kryddan";

H. m' att spriker (el. nödes) i magen;

Hungrig.

Sugen på mat; Matfrisk=
=ha god aptit;

Inte fått en matbit; Uthungrad; bu utsvulten sa-k;

Gisten (13. Hälsingl. Gestrikl.)
Glutten (13. Västergötl.);
Nåzen (13. Norrala i Häls.); –
Skrån (13. Norra bergslag, Värml. = + Sultan (Gotl.); – Svång (13. Sörml.) mage);
Svanger (13. Sörml.); – Svånger (13. Upl. Västerg. – Skåne, Ångerm.) – Sålten (13. Norrala i Häls.) –

Glupsk (?); Uhangsen (14. Bresten u Köttlurfven. Dalsland = glupsk);

Knorrig i magen; Kåkig (18);
[Ki kåk = ingenting att äta. 18.] [Ball matlust =
= matlust som en tjur (af bull, eng. = tjur,) 18.]; – Vilja ha något att bita i; – Ha slitningar i magen (af hunger); Bukfallin (31 - adj. med infallen buk, utsvulten, tom i magen Finland);

Tillkör Del II sid. 18

Karlfeldt i "Tuna Ting"

Af hunger ligger naflen
mot våra ryggebast.

Sprit № 3 - jan. 1913
"Tildas Begrafning af Alb. Engström.
"Hungrigu var de så magskinnena
smållde som ferskinn emot
ryggbastet"

Måttnad.

(11.) f. – Buksörven (11.
nad) f. sing. best. buk:
samt);

Mått

Proppmätt;

Mättnad.

Bukfylla (11.) f. – Buksörren (11. Västmanland) f. sing. best. buk:sorg (skämtsamt);

Tvärmätt;
Kvädu (13. Västerb. = m., ostind.);

Gift

Vara gift med; förmäld m.; lagligen gift;

Nygift l. nyförmäld; Första månaden = lefva i smekmånaden;

Ha hustru (o barn) = "barn o blomma";

Matmora och hösbönn (i värmländskan enl. G. Djurklou; Sv. Fornminnes-föreningens Tidskr. 1873-74) = de officiella och högtidliga benämningarne på gift folk.

Ob! "Matte" = matmor.

Ogift.

v. i ungkarlsståndet; till äktenskap ledig;

Hoppløst ogift kvinna (= gammal l. ful. d:o);

~~[illegible]~~ Aphrodite af Pierre Louÿs, Uppl. 1906. sid 3. – "Då" hon blef hafvande och det väckte förar=gelse (ty hon hade ingen man) ... ↓

Gifta sig jmfr. sid. 169 i Del, I.

Ingå äkta förbund; förenas för livet; fira bröllop; låta (prästen) viga sig; ingå i det heliga äkta ståndet; säga farväl åt ungdomens (l. ungkarlslivets) fröjder; träda i brudstol (m. ngn); förmäla sig (med –); bilda l. stifta hjonelag; träda i brudstol. "Stå på breda stenen" = sammanvigas (31 – Upplandslagen. Anledn. t. detta talesätt är att brudfolket i gamla Uppsala kyrka plägade vid vigseln stå på den breda sten, som där fordom legat öfver h. Erik d. heliges graf.);

Gifta sig på Stockholmska (= lefva tills. utan att v. gifta);
Gifta om sig (för ex. 2dje ggn.) –

Skiljas

Skiljas åt (l. vid hvarann); upplösa äktenskapet;
lagligen skiljas åt; (resa t. Köpenhamn; o. rymma o. förlöjer.);
"återvinna sin frihet"; (söka skilsmässa);

Skiljas t. säng o. säte;
Begära skiljsmässa; få l. erhålla d:o;

stes 214 äktenskap, därav 13 på grund av brott, begånget av mannen, 5 på grund av brott, begånget av hustrun, samt 196 på grund av slöseri, dryckenskap, våldsamt sinnelag eller stridighet i lynne och tänkesätt.

Skiljas.

Enligt en inom justitiedepartementet i dagarna uppgjord redogörelse upplöstes i Sverge år 1908 — det sista från vilket några officiella siffror föreligga — icke mindre än 506 med vigsel fullbordade äktenskap, 21 par hävdade efter trolovning eller under äktenskapslöfte grundade förbindelser och 93 trolovningar eller tillsammans 620 äktenskapsförbindelser.

Motsvarande siffror för år 1907 voro 499, 27, 114 och 640.

Antalet äktenskap, som under berättelseåret upplösts genom domstols beslut, var 292, därav 43 på grund av äktenskapsbrott, 234 på grund av egenvilligt övergivande, 3 på grund av obotlig sjukdom och 12 på grund av galenskap hos endera maken.

Med k. m:ts tillstånd, utverkat i den ordning 1810 års förordning föreskriver, upplö-

...ning för lifvet; bröllop; det äkta

Äktenskap

giftermål; förening för lifvet; bröllop; det äkta ståndet;

Samvetsäktenskap;

Ôrfila

Ôrfila opp; ge en ôrfil; (dᶻ) orre; ge en sitt opp;
Ge ngn en hurring; – ge ngn en lussing; kindpusta;

Karngfla (B. Roslag. + Värml. = gifva enom örfilar.);
Smäcke te en (B. Österg. = gifva enom et slag); fulbr. ge nå=
gon smockan;

Örfil.; en sjungande örfil;
Snyting (gotl.); en "sitt opp"; orre; sinkadus; Wiborgska
smällen; Drummbhugg (= duktig örfil, gotl.); Drumhagg (13. gotl.);
gläff (13. ångermanl. äfven = puff: knuff); — Lådrung (13. gotl.) —
Hurring — Småck (13. österg.); — Slag för örat; — Lussing;
Kindpust;

Örfiltack;

Munfisk (slag för munnen); Truthuggare (ge en tr.); slag på kiften; slå ryn för snoken; Kindpust;
Halskaka; ge en körare i maggropen;

Skåla

Dricka någon (hvarandra) till; klinga med glasen; dricka till någons välgång; supa folk till (almogiskt: Förnordens bok. Sid 23. Lund 1874) — (klinga m. glasen .-; dricka "dus" = duskål. l. brorskål); Trycka hvarandra inbördes (v. större middagar ex.); Officerarne dricka sitt regtes skål i lika många punschglas som det har numret (ex. Gotl. 27 p. glas. — ? första gången, då de blifvit utnämnda. l. alltid??) —

Jag tömmer mitt glas i den de närvarande mening förena sig i en skål för [illegible] i [illegible] (ex.) —

Obs! Hustruskålen (B. Västergötl. = Brud o Brudgummens skål);

Ljusminna (B. Ångermanl. = köpskål); — Hårsekanna (B. Västerbotn. = köpskål);

Efter vigseln drickas brudskålen i piccadon l. körsbärsvin m. tilltugg af minst ett halft kvarter långa smörbakelser (Sv. Tur. 1905. Ellen Wengel: Några drag ur folkets lif i Helleftesdalen) —; utbringa ett lefve för ngn. I Tidaholm i Västergötland: [2/] Sch, Sch, sch; Hurrah. [1/] Låtom oss utbringa en vastanfläkt för N. N. H.

Skål Enl. Hildebrand: Sveriges Medeltid I s. 753.

Skål. I Gutalagen heter det, att vid festligt samkvām i förbindelse med bröllop fingo ej användas dryckeskärl, i vilka gick mera än en half skål. Om måttets storlek kan jag icke giva någon upplysning. — Under 1500-talet omtalas skålar i Närike och västra Västmanland som rådesmått; där räknades 24 skålar på en spann.

1 läst = 18 tön (tunnor) = 108 spann.

…, grefvar och baroner!)

—

… flickors skål"! (ckånde

… tlånd. "min skål etc. ..

… schönen Mädchen Wohl!)

…); — Schmollis!, som lat=

Franska: A votre santé! (: Et à la vôtre!) —

Skål!

Klunk! – Smutt! – Putell! (på hov, grefvar och baroner!)
Gutår! – Gyck! – Hej! – Tjopp! –
"Min skål, din skål och alla vackra flickors skål"! (okändt i umgänget emellan svenskar, men utländ. "min skål etc.." På tyska: Mein Wohl, Dein Wohl, aller schönen Mädchen Wohl!)
Gutår! ~~Drick~~ Sup mig till! (Bellman: Fr. Ep. N:o); – Schmollis!, som lakunarn säger (ɔ: i Andersson, Pettersson o. Lundström); –

Tyska: Prosit! –

Franska: A votre santé! (; Et à la vôtre!) –

God aftonsång + aftonkyppet etc. (kyrkospråket);

Hälsningsord

Goddag! — (Obs. goddag, yrskaft!) — Godda! Godda! —

Go' morgonsång! Godmorgon! — Gomorron! — Morjens! (Uppl.?; ofr. lika m. goddag l. adjö);

Godmiddag! — Gomidda! —

God afton! — Goafton! —

God kväll! — Gokväll! —

God natt! — Gonatt! — Go' aftonsång! = adjö! m. m. (Stud. slang; Ups.);

Go' ettermidda! (15. Haforr Hana sa opp si! — Skåne) —

Tjing! (= farväl l. goddag? Ups. stud. slang).

Hej! ("De gamle gutter" etc.) — Tjenare! — Tjenis! — Tjenixen (på dixen!) — Tjenix! — Tjen's! —

Farväl — Fadervädel — Fadervål — # Far i frid! sa Strizen t. Wim.

Lef väl! — Adjö! — Adjös! — Adjöken! — Hajö! (Roslagen)

Var hälsad! (Adjö! adjö!) — Välkommen; välkommen! —

Moss (l. Moss, moss! (? af morjens?) moss, moss!) — Mjuka tjänare! — Gudsfred! (Guds-

Gu' signe! Gussingå = gud signe i österbotten och Gotland

frid!)! — 14. Språkprof fr. Tierps socken i norra Upl. af Anders Lindegren) — Hjälp godt (Goll. "äm den andre sakter") — × "hvårgå vi svara gussinner = gud signe er. 14 D:o) — Har den äran! — Gussin (14. Ti bygyt klea; Språkprof fr. Sunne i Jämtland; = gu' signe er); — Frid, fröjd och friska fruntimmer! (= adjö. Ups. stud. humor); Hur mår du? Svar: Tackar som frågas (Dalarna); Mjukis! — Lycklig resa! l. Lycka på resan! — Må så väl! —

Boris-Boris! (Sv. Tur. fr. 1906 sid 282. O. Burchardt: Från Mozjö t. Vilhelmina. -- inträdde en gammal lappkvinna och hälsade oss med det sedvanliga: "Boris-Boris!") — Buorris, puorris, från alla munner (Sv. Tur. 1908. sid. 290. Ellen Klemen: Till lapplägret vid Pålnoviken); "Hyvesta", hyvesta, hyds dte (D:o sid. 294.) —

-- sedan de skakat hand med oss och hälsat sitt "puorris, puorris" — Sv. Tur. 1909 sid 320. John Ekerström: En rundtur i Lule lappmark

Hälsa på nyo = skaka tass = slå en i näfven = lyfta på (taga af) mössan (hatten) för = nicka åt = bocka sig för = niga =

Godnatt (Synonymer) Nassgu (13. Gotl.);–

Sv. Tur.-för.-1902. Ernst Beckman: Två utfärder fr. Bydalen. "– Ännu på ~~Lestadius~~ Lestadius' tid var näshälsningen allmän i lappmarkerna, åtminstone bland lapparne sinsemellan. Det mest förfinade i höfviska sätt att hälsa var då att man satte näsorna samman och med uttrycksfull ton sade: "buorist, buorist" (väl, väl!) Detta bruk blomstrar, efter hvad jag tror, än i dag bland lapparnas ryska kusiner. Bland dem kan man få höra de mödrar, som hålla på belefvenhet hos det uppväxande släktet, uppmana sina lofvande plantor att "gå och ge näsan" åt en ärad gäst." — Sv. Tur. 1902.

Ruben Mattson: Till kyrkhelgen i Jukkasjärvi: "Vi ha emellertid ej tillfälle att stanna längre, utan bjuda vårt "hyåsti" och så bär det åstad; — Hur står det till-ken? – Jo, tack bra-ken! —

Förföras

Bli (fra) våldtagen; bli "lurad"; utsatt för nesligt våld;

En våldtäktsman;

Vägvisaren i Norrland måste

tur i något

rela; kan-

Anl. Candide af Voltaire, översatt av David Sprengel [Mästerverk ur Världslitteraturen 9, Sthlm, Bonniers 1907] sid 206 – "Ändtligen efter en lång kamp, med snyftningar, skrikande tårar, kom ögonblicket, då allt var förbi med hennes motståndskraft och hon segnade utmattad, med hjärtat bultande af skräck, måste ge sig. Det enda hon kunde göra var att lofva sig att hela tiden endast tänka på Naturens son, under det att den grymme utan förbarmande begagnade sig af hennes nödställda belägenhet."

Anl. D:o sid. 195 – "Öfverlämna er till honom, så gör jag och har alltid funnit mig väl däraf. Vi stackars kvinnor ha alltid behof af att ha en man öfver oss" [obs = låta förföra sig etc.]

Vägvisaren i Norrland måste

Ha tur hos damerna (resp. karlar)

Ha tur hos kvinnorna; ha otur i kortspel, men tur i något annat i stället; ha fruntimmers- resp. karltycke; kunna tjusa resp. –

Don Juan; vara en stor Don Juan;

Flick-tjusare; Tjusar-Jesus; Kvinno-tjusare; en förförisk karlsperson (mans-); Kurtisör (a.); (Flick-) Kvinnojägare;

--- inom luvifax och bland dygdädla jungfrulamm en arglistig ulfveskalk (sid. 233: Den stora vreden af Olof Högberg; Presentupplagan); en som har (l. varit med om) många kärleksäfventyr; Förförare (kvinno-d:o); vällustling; kvinnoröfvare; stor vän af könet; kvinnoförförare; eröfrare af kvinnohjärtan;

Adonis (= se bra ut);

Gen. Gum. A.-B. i Sala Alleh. 4 ggr 12 mm
2-årig gagntjur,
rask betäckare, önskas köpa. Svar med prisuppgift till Skattmansö, Vittinge. 5824

Hålla sig m. harem; fl. hustrur;

Fin kännare af könet (28 - sid. 101 om sultanen) ("Ty han var icke förblindat okänslig för det vackra könets behag"); 28. sid. 141. "Sultanen var för mycket böjd för könet";
28. sid. 147 - "blaserad kvinnojägare";

hel. 27/sid. 139: "Ty Lactantius säger (bok I, kap. 10) att Apollo var en mö-kränkare och dråpare, Mars en äktenskapsbrytare ...., Mercurius en slyngel, tjuf [illegible] ..... dessutom en liderlig sälle och en verkligt onaturlig äktenskapsbrytare." // Horkarlin (= horkarl, ual. Fsv. Fornskriftsällskapets Samlingar "Heliga Birgittas Uppenbarelser" 3dje boken s. 226 //

Vägvisaren i Norrland märkt

Supgille — Dryckeslag.

Supkalas; spritkalas; punschgille etc; "kaffe med avec" (i Uppsala: student-nationerna); kafferep utan damer (d:o); gladt lag; skarp supning; Bacchanal; stor supfröjd; en "Hippa"; fyllfest;

Orgie = fest förenad med utsvävningar; Saturnalia, eg. en fest till guden Saturni (den afrikanske Saturnus, ursprungl. den fenic. afguden Moloch) ära, som firades i flera dagar fr. o. m. den 17 december. Därav i allmänhet varje uppsluppet glädjefirande (enl. förklar. t. Flavianus af Alex. Guirand. Öfvers. Stahlen 1906.);

Norska — og så må jeg ud med ham på rangel (sv. = rumla?);

Fylleri

Dryckenskap; göra ngt i "fyllan och villan"; bli "fylla";

Vägvisaren i Norrland märkte

Div. uttryck rörande supning.

"Utsupet!" sa' Wadman (se sid. XXIII: Wadmans!) —
Strunt till kalas, där inget glas går i kras —
Den som sviker i dryckjom, han sviker ock i androm styckjom."
- Drick ur ditt glas, se döden på dig väntar (Bellman.
Ha godt l. dåligt ölsinne (tåla mer l. mindre);
"Ska' vi gå å rafatta nu" i betydelsen: "ska' vi gå å skaffa oss litet vått" (Sv. Tur. för. års. 1900. Bengt Hesselman: Från uppländska Bruksbygder". Vallo- ner säga så. = franskt ursprung.) —

En handlande utbjöd för några år sedan "sex månaders gmlt portvin, dito min- dre sekunda sherry och andra "drickbarheter", passande för landthandlande, en- gelsmän och nykterhetsvärdshus (14.) —

Ta sig en klar (Fröding: Skalden Wennerbom i "Nya Dikter"). En krokodil;
Aftondags-supp = morafton-supp (aftondags-d:o = kl. 5. vid dana målltid) Gotl. - 31/—

En sup. Jmf s. id 177: Del II   En snaps; En klämtare; en liten pärla; en pillertrillare;

En "aptitsup"; Kronsup; Blekka f. (11. Falun: jumfru: i synnerh. m. bränvin);
En snaps; Nitnagel; Dram (en rejäl d:o); Knaber; Geting; En nisp; "jämare";
Helan, halvan, tersen, kvartan etc.

En "sup, som till stortån går" (Skutarna); En sup finkel (Bellman:

En liten sup och en stor sup (Sigtuna hotell: à 8 öre och 12 öre st.: vinlistan förgäde så på slutet af 1800-talet).—
Fisksupen = en sup på fisken; Lilla pärlan; Lilla nya-bén; Nubben; (alla veta ni att nubben är så god); en klämtare, en bläcka; Uddevallare (= en "göl" i kaffet; = kaffehalf:) ; Banale (?) (i te:); morgonsup; morgonnisp; Sängfösare; afskedsknapp; fårdknapp (fålknapp*: i dalarne?); en knapp i västen; en kyrksup; en kolikvintare; en knappnål (Busen i Fikhem tigger 5 öre, som fattas t. en d:o);
Ta sig en värmare; Reselnäcken (14. Knekten å Trollkjärringa. Från Redvags härad i Västergötl.); Oh! Kallsup (vid badning); — Kallpisshare (gotl.); En dram;
Dagg (13. Ångermanl. = en liten sup); Dragg (13. Sörmland = en sup brännvin; Ta sig en dragg.); Dram (13. Östergötl.); Dytt (13. Ångermanl. = liten s.);
Slurk (13. Sörml. = god drick l. sup); — Ta sig en värmare; Konjagare (= cognacssup); Ska vi ta en nisp på morgonkvisten! — Hon serverade en morgonkorstare åt honom (D. N. 8/8 1910. Gust. Hellström: Ett månskolif. = en bardrink?) — Pelikanarkare — "... tog sig en riktig skeppsbrosup (J. Hallén: Stärgre på äventyr); — En göl (i kaffet) (kaffegöl) — En geting" — Ta dig en riktig jäkel!
En göl = en kaffehalfva; Ta dig en rejäl knapp! II
En styrketår; En kask l. karsk (Dalarne?) = sprit l. d:o i kaffet.

* Skål du ärtande hinna en kälsup? (Bellman Fr. Ep. N:o 30); Supskanck (13. Gotl.: kopskanck; brandkank: Smålandsd:o);
o o kaffekask = Skeppsgnidde

Tillhör del II sid. 152.

Wälkomstsupen & Appetitssupen
anf. Hilfeling (1800: dessa på Gotland)

Skåne

En supp = "en halsskrapare" (Fridlandsdet St. 26/2 1919)
Gulasch - Eldvatten

Vi ha redan nämnt, att Dagens Nyheters ledande artikel om statsministerns tal hade till rubrik ''högersnapsen i Skara'', men vi finna oss i detta samband föranlåtna att citera äfven inledningsorden:

''Den snaps som statsministern serverade de gratisresande högerlandtmännen i Skara erbjöd säkerligen full valuta för den uteblifna som vissa stadsfullmäktige petitionerat om, men hr Lindman afböjt som öfverflödig. Men någon rafflande s. k. giraffsup var det icke han bjöd på.''

Man måste medge, att dessa vändningar dofta göteborgssystem lång väg. St. D. 27/7 1911.

En pinne;

En ~~rundfot~~ (i ~~Sthlm~~ 1912 bland ~~murare?~~ filare – emedan den rifver så bra rundtomkring); en fjäder (en ny dam i Sthlm 1912); en magstärkare; en grötvältjare (lär förr ha tagets i Sthlm af gamla gubbar ovanpå gröt. – För att välta? den) enl. ~~stag~~ Olson) – // Sabbatsbergsknorr = kaffe och konjak, som på Sabbatsberg ges åt som lavemang (?– enl. hattmakar Adam Eriksson) // En dragnagel (Albert Engström Strix 29/5 1912) // En magborstare // Ett sprängskott (bl. bergsprängare om en starkt sup) // För ungefär 50 år sedan (nu 1912) köptes alltid av gesäller o.d. i Sthlm till frukosten "10 tum" (= en sup; "12 tum" var lika med ett kvarter) eller "20 tum"; "2 tum" = en jungfru; "3 tum" = en gardistsup = ett "sprängskott" bland bergsprängare och grundläggare (enl. hattmakar Adolf Olson) // En slaktsup (tas av jägare ex. efter stjälpandet av en älg.) // En ~~son~~ klar (Strix N:o 28 – 1912. Hj. Wallander "En vinnersiza om Larsson: "vild och arg då han fått en klar"); Enl. Strix N:o 28 – 1912. Alb. Engström: En spökhistoria" – nattgroggen (+ "sätt fort fram groggvirke") //

Tillhör Del II sid. 15.

Enl. "Kasper" N:o 33 – 1912. Vägarbetaren i Norrland måste ha en ^liten^ knorr för att inte få svindel å spången, när han skulle passera över forsen //

Olika sorter ha olika namn:

en Sprängskott = grundbuggare och bergspringare

Rundfil = egentl. fr. nya fabrik, men anv. nu på Gubbhuset i Sthlm (1916), trol. dit inkommet.

Stångjärn = mek. verkstäder etc.

//

En knatte; ta sig en knatte;

en risp (Ex. en morgonrisp); En välkomstsup;

Kaffekask = kaffegök (l. bara gök) = kaffehalfvar (på Gotland); en "klar";

Påvlam/ Frukostsup – Middagssup //

Enl. Aug. Blanche: Vålnaden I s. 46. (dödgräfvaren – ...) ta sig en tryckare (= en sup, men möjl. tryckfel i st. f. en styrkare)

Enl. D:o s. 122. en kopp kaffe med en liten knorr uti.

Enl. D:o s. 174. en knatte.

Dag. Nyheter

dagen den 22 Augusti 1915

"Nubbens" hundraåttio benämningar.

Resultatet av vår pristävlan för språkforskare.

Vår tävlan om största antalet namn på "nubben" har vunnit den anslutning som det i vida kretsar populära ämnet lät oss förmoda, kärt barn har många namn, heter det ju, och de ordlistor som inströmmat bära genom sig längd syn för sägen. Svensken lider inte av brist på fantasi.

Vid granskande av listorna ha vi ansett oss böra bortse ifrån sådana benämningar som huvudsakligen framhäva ett visst brännvinsslag, O. P., Ödåkra, Överste, Sädes ha inte kunnat godkännas som namn på en sup. Undantag ha vi gjort för reymersholmare, inte av partiskhet för Reymersholm, utan därför att reymersholmare i stora kretsar i Stockholm — knappast societeten — utan tvivel är benämningen på en sup i allmänhet. Vidare ha vi utgallrat sådana sammansättningar som morgonsup, middagssnaps o. dyl., som bara ange tiden för supens intagande. Däremot gillas sammansättningar, som kyrksup, färdsup, köpsup, som utan tvivel ha sitt kulturhistoriska värde. Ett par namn som hålla sig på orätta sidan av anständighetslinjen utmönstras också i enlighet med tävlingens förutsättningar. Några av benämningarna fordra en föregående mening, såsom Ska du ta dig en — Ska du ha dig en — Nu ta vi oss en — Här ska du se på en — etc., vilket icke må förmenas dem.

Sedan alltså här nämnda eller liknande utmönstringar gjorts, kvarstår som segrare "E n k ä n n a r e s" lista med 124 olika namn. Den har följande utseende:

Avsläckare, avsvalare, justerare, aning, armkrökare, avsmakare, avvänjare, avskedsknäpp, bäsk, bidevindare, bitter, blandare, "blankpolerad", bläcka, blinkare, "borstbindare", "botare", bottenfock, bålgeting, Brattare (observera, stort B), (några) bröstdroppar, bäddsup, disksup, "djäkel", "dosis", dragspik, dragnagel, bräckare, dram, dubbelrenad, dunungo, efterlängtad, finkel, flasksup, fisksupen, filikomsnärtare (förf. Gust. Janson i en skrift), frestare, färdsup, färdknäpp, fyrtiosexprocentare (lägre procent räknas ej), fröjdare, fullödig, fösare, (en liten) förkänning, förvärmare, halvan, helan, geting, giftblandning, glädjebringare, hjärtevärmare, halsare (ur flaskan), hjärtstyrkare, "en som hoppar och far", huggare, hundra djäkel, "till husbehov", vitglödgad hälsobringare, holländare, jamare, iskall, "i andra benet", jaktsupen, julsupen, kolijox, kvarten, kvinten, kyrksupen, kölhalare, kräftsupen, knapp i västen, knäpp, knäppare, köpsup, klar, kolokvintare, knatting, kartnagel, kattunge, klunk, kläm, knorr, kolrenad, konserverare, kontrollerad, kvanting, lagrad, lilla Manasse, lilla supen, nubben, motgift, matsup, Magnum bonum, magstyrkare, magborstare, mollbergare, "motboksfri", nattsup, påspädare, pinne, rödglödgad, reymersholmare, rehnbergare, en att skölja sig i mun med, (en bit) stångjärn, slank, snaps, stenborgare, sprätt, "en sprätt i benet", sup, slät, sängfösare, styrkare, en tiodubbel, tår på tand, "tullning i flaskan", tersen, "en till", tankställare, "tjohejare", tröstare, välkomstbägare, värmare, överhalare.

Pristian tillfaller alltså "En kännare", som torde uppge sitt namn. Han har till främsta konkurrent signaturen "K o n s t f ö r v a n t", som kommit upp till ett sjuttiotal namn, av vilka många rätt originella. Signaturen B a c c h u s har precis samma antal, ävenledes mycket förtroendeingivande benämningar, och en skald från Döbelnsgatan har satt en samling på ett femtiotal på vers, litet knagglig, men ganska lustig. Vidare bör nämnas signaturen "S p i r i t u s" med 41 namn, nästan vetenskapligt ordnade.

Med ledning av de sistnämnda signaturernas inlägg kan den ovan tryckta listan inte obetydligt kompletteras, vilket arbete vi här underkasta oss i sakens intresse:

Bluddra, blåsa, återställare, krök, harsing, hagbergare (en dubbelsup), avdragare, ampère (allmänt bland kraftverksarbetare), gök (även om s. k. kaffehalva), knaber, tankställare, jap, jörvel, fem droppar, stimulentare, spik (även sp[illegible] likkistan), risp, klämtare, fjusing, frimärke, ögonöppnare, funderare, rekoljerare, reglerare, filikomkilare, nitnagel, hötapp, drivare, rivare, rasp, "en liten som inte skriker", läkare, fjäder, spånk, hutt, järn, rivjärn, nisse, fyrk (?), frälsare, knappnål, vargskott, systemare, hejare, rafflare, smithare, loppa, körare, dynamit (denaturerad), grinare, petare, blänkare, vågskvalp (u butelj), störtsjö, morsing, en aldrig så liten, fem frön.

Där ha vi alltså omkr. 60 till, och med dem komma vi upp till omkring 180 namn på de populära dropparna. Det förefaller oss inte osannolikt att man skulle kunna komma upp i över ett par hundra.

Det var nu nubben. Vi efterlyste i vår tävlan även något annat föremål som i anseende till benämningarnas mängd kunde uppta en tävlan därmed. Tydligen i känsla av dess allt dominerande popularitet, har man just inte gjort några försök att ta upp en tävlan. En insändare har funnit 18 andra benämningar för flicka, men de flesta äro av rätt tvivelaktig halt. Intressantare är C a l l e W:s ordlista för **d r a g s p e l:**

Dragspel, handklaver, piglock, bälgaspel, dragharmonika, ackordeon, skåp, lira, buspiano, skinnjuck, träckspel och stövelskaft.

Nu gällde denna tävlan egentligen namn på föremål, men hr A. V a l l b e r g, Söderby sjukhus 7: 11, Uttran, har roat sig med att hopsamla benämningar på det tillstånd vari en eller flera nubbar kunna försätta en svag människa. Den listan är rätt omfångsrik:

Påstruken, pirum, dragen, ankommen, full, drucken, överlastad, berusad, beskänkt, lindrigt nykter, på kulan, fylax, livad, rörd, kapten, djuret, glad, i dimman, i gasken, i hatten, sned, skev, salt, byster (?), blaskig, i soppan, i smällan, i uschan, i gungan, på tre kvart.

Hr Vallberg tilldömes en extra femma. Må den gå till sinalco!

Tillhör del II sid. 15a.

Rapa

Få rapningar l. uppstötningar;

Gylgå (Gotl.-?); – Bajtå, v. u. Gotl. (31) –

Oglå (13. Norrl. = när vädret stiger opp ur magen genom halsen); –
Ripa (13. Dalarne);

En pinne;

Lösmagad

Ha diarré; d:o rännis; ha ondt i magen (ex. Har du ondt i magen, gå till Per i Hagen!); – ha "Dörrsippa" (Gottl.) – inte vara herre öfver sitt görande (och låtande); – sparringa och småskita; släppa ett skedblad tunnt; – inte kunna hålla tätt; släppa en skvätt då och då; – Ha rännskit; Ränna på dass; Ha diarrahe å rennskettn (Dalarna)

Tillhör Del II sid. 152.

Enl. Söderwall: Ordbok öfver Sv. Medeltidsspråket

Låshet = 2) løshet, løst lif, utsot

Rännskit –

[illegible]p, Rödsot. A. S. Yt=

Utsutta, Dörarippa

Ränn-kultan (Emil

[illegible]n kulta å sprang") –

[illegible]rienzi Diablo. = Then

– (Ups. Stud. humor.); –

"Snälla Katrina" (= diarrhé. 16. sid. 202. ... han skaffade honom sällskap med "snälla Katrina".) – "Nu är jag ren igen" (Stor-Olle l. Tepps Olof Pettersson fr. Nås i Dalarne. Han säger så, när han haft diarré.) –

Tyska: der Durchlauf; die Ruhr = rödsot; die weisse Ruhr;

Tillhör Del II sid. 152.

Diarrhé

Lösmage; — "Durvijppa" (Gotl.) — Rännskit —
Rännis — Utsot (13. Västerg. = Durchlopp, Rödsot. A. S. Yt=sikt adl. Sommerns in Gloss. p. 57.); Utsutta, Dörarippa (13. Jämtl.); — tiftiga affö̈ringar; Rännskit; Ränn-kultan (Emil Nilsson, Sthlm, febr. 1932) Uttryck: "Han kulta' å sprang") —
Durchlopp — obs! Innalös (13. Östergötl. Skedvi[illegible] Dialekt. = Then som har Durchlopp);
Skjatan (13. Jämtl. = durchlopp); — Diarium (Ups. Stud.-humor.); — "Snälla Katrina" (= diarrhé. 16. sid. 202. ... han skaffade honom sällskap med "snälla Katrina".) — "Nu är jag ren igen" (Gam= Olle l. Tepps Olof Pettersson fr. Nås i Dalarne. Han säger så, när han haft diarré.) —

Tyska: der Durchlopp; die Ruhr = rödsot; die weisse Ruhr;

Hårdmagad.

Tröglifvad; ha trögt (hårdt) lif; b. hård i magen;

Tillhör Del II sid. 155.

Hårdmage

Hårdt lif; trögt lif;

Håfta (13. = Förstoppning, Hämma, Hårdt lif.);

Förstoppning (tarm) l. obstruktion; i det vanliga språkbruket menas därmed förstopp. af tarmarna, obstructio alvi, d. v. s. en hämmad uttömning af exkrementerna (Nord. Fam. bok.); Bindsel, -et = förstoppning. (Blekinge - 31. — Bindsel, hindsle (?) ... ; Bindelse: Halland.) —

"alvus adstrictus (Linnés Dietetik; sid. 155 bak i boken);

~~Nyfiken~~ "Smegma" (latin; =
~~Vara på nyfiken kaluffs~~;

"Kankelbär" = osten, som sitter innanför huden på ollonet (S.thlm, enl. Helge Schöne, febr. 1932; han försäkrade att även Tjejer kan ha sånt) ex: "En het galia, som kammade bet med kankelbär i mynschan, därför fackade miron ej mynschpalo". ||

Drucken Se sid. 134 i Ian:

Full; etc. Ej fullt nykter; halfrusig; halffull;

"Knogarn (= rotarn) har fått ståfvelu (= afsked) af gubben, emedan han kommit skeff (= berusad) till jobbet (= arbetet) (18.); —

Man är ej full förrän man är "så full som lagen fordrar". — Fått l. tagit sig en florshufva; Hafva florshufva; Ha måndagshufvud (= dagen efter);

Ha tagit för (l. väl) mkt till bästa; ha tittat för djupt i glaset;

Rörd af rusdrycker [inl. sid. 23 i "Under trefärgad fana". Sthlm. 1910 – Frälsningsarméskrift.] // Blaskig*) = se grumlig ut i synen [Sthlm, sept. 1913] / Absolut full // *) = inte riktigt med //

blixt bladin, sid. 12 i Svenska Millionärer (l. med) af Lazarus, Fjärde Saml. , Sthlm 1900.

blixt bladin — " " / Stupfull /

Norska. I går var Molvik styggt på støvlerne, — (22. = 2. = fest.)

Lat: Mattus;

Jmfr Del III sid 100. Svåra svordomar (den värsta) bortklädda;

o Bannskap (Se Sv. Tar. fr. 1904. sid 356)

Div. svordomar eder o. och oanständiga uttryck; Kraftuttryck

Gud nig förbarme! (Runeberg: Löjtnant Zidée); Hädiska och råa svordomar! –

Förbannaingen! = förbanne mig (götl.); fördubbla mig! –

För fan i våld! – Åh kräfvelu! – el. Kr. heller! –

Anakka, v. = anamma (i svordom) (allm. 11.) – Fan anamma! –

~~Annhumla~~ Annhumla, v. = besitta, anfäkta (mildare svordom: Fellingsbo – 11.) –

Besitta, fan besitta (allm.)

Besittaingen! (11. Västra o norra Västmanland); Beskutta! (11. Köping = mildare svordom);

Å Din dåse (13. Jämtl. = Tu stackare!); Ta mig dalern (13. Hälsingl. = formula asseverandi)

Dronn ska ta dig (13. Skåne: Fan ska ta dig!);

Hungie mäg (13. Norrala i Hälsingl. Part. jurandi); – Påcker i våll (13. Österg. Jämtl. = ~~till~~ Helfvetet!); – Tå pockers (13. Jämt. t. H.!); – Ta mäg ragen (13. Norrala i Häls.); – Vassållatre, Vassållament, Vassårka trecken (13. Österg.: eder o svordomar); Vasshära, vasstre (13. Västerg.: formula jurandi) (Jmfr. Vassera tre!)

Fotan! (Jäjt Satan fånde); en satan sig; Skidbolm! (Sula Skidbolm: Sjöfolksspråket, 1909 Matkant).

Tag mig ~~den och dan~~ – Ta mig dalern! –

Du Milde Melander! – Det vete Gud i. gudarne! –

Min Gud då! – Herre Jesses! – Jesses! – Herre Jemine (Fröding: – Kors i Herrans namn! – Kors i Jysse namn! –

Dra nu ända in i Hellgrens smishandel din förbifarande Gåolebo! (Aspo) – I Herrans namn hvad skall af dig väl bli? (Sven Dufva); – Dra så långt pepparn växer! – Dra åt

Spanska: Caramba! (Obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

Arosenii predikan

I Jesu namn.
En kristelig Prädikan
Om
Swordom
och
Ed-gång i gemen,
Men i synnerhet wid
Dom = Stolar,
Hållen
Wid et Bergs = Ting
af
Petrus Arosenius
Prost och Kyrkoherde i Sör = Barke.
/ Wästerås, Tryckt på Johan Laur. Horrns
Kongl. Gymn. och Consist. Boktr. bekostn.
1777 // Texten: Ebr. 6:16 "Menniskorna swärja wid den där större
är än de, och dem imellan bliver en ände
på alla träter, när det stadfäst bliver
med en Ed". — Abraham svor på att
han icke ville taga så mycket som en tråd l. skor

...iaki! — Brutta

...ch einmal! — Fume...
...)—

...— Ventre saint-gris! (el.

...en stora draken", Djäfvulen
...den. Wasa, 1862, sid. 46.

...! — Damn you! (= För-

...kke mig; d.v. tarske
...v. glo i din hals; fan
...; sadens kula; sadens
...s.v.

Tillhör Del II sid. 15?

Spanska: Caramba! (Obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

vem af konungen i Sodom. Gen. 14: 22, 23. — Elieser måste svärja att ej taga hustru åt Isak af Kanaans döttrar. Gen. 24: 3. — Jakob tog en kraftig ed af Joseph att han icke skulle begrafva honom i Egypten. Gen. 47: 29. — Jesus stadfäste edsoftla- nett tal m. d. orden: Sannerliga, sannerliga säger jag eder, etc. —

1) Huru vi skola swärja:
2) När " " "
3) Hvilka böra få swära.

...ageristi! — Brutta

...le einmal! — Fum...

...) —

— Ventre saint-gris! (vul.

...stora draken", djäfvulen
...n. Wan..., 1862: ... 46.

— Damn you! (= För-

...ke mig; d. v. torske
... glo i din hals; fan
... sadens kula; sadens
...v.

Tillhör del II sid. 15.

Spanska: Caramba! (obs! vid s. k. Zigenarbröllop);

Munktell "Wästerås stifts Herdaminne" II s. 130. – Mag. Pehr Arosenius, kyrkoherde i Söderberke, †1783., gav ut flera skrifter; där ibland "Predikan om Swordom och Edgång igemen men i synnerhet wid Domstolar, hållen wid ett Bergs-Ting, Sb 1777. 4:o. —

...ristki! — Brutta

...einmal! — Zum

...) —

Ventre saint-gris! (ed.

...) —

Finland: "Draken" nyttjas i W:såsone swordom = "den stora draken", djäfvulen enl. "Några traditioner fr. Wörå", meddelade af J. O. J. Rancken. Wasa, 1862. – sid. 46.

Engelska: By Jove (= Juppiter!); – Hang it! – Damn you! (= Fördömdt!) –

Danska: Den onde hakke mig; den onde bräkke mig; d. o. torske mig; d. o. øde mig; d. o. knuse mig; d. o. glo i din hals; fanlyne mig; fan gale mig; sadens pjalt; sadens kulø; sadens krick; sadens torsk; sadens mårr o. s. v.

Spanska: Caramba! (Obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

Svordomar

Nej, djävlar, heller!
I helvete heller etc } för kompara- tiv.

Ex. "Jag fryser så ni i helvete så" ---
Numera mest dylika svordomar blott ss. bestyrkande, kraftigare.

Ex. Det var fan!

Anl. 31) Greve, m. eg. greve. Ordet brukas för att uttrycka värdet, dugligheten, märkvärdigheten av något. "Hå var grevån", det var märkvärdigt. "Grevån te kar", duktig karl. "Grevån så godt!" hvad det är godt. "Grevån så väl gjordt!" det är riktigt väl gjordt. Vätterboken

...Sapristi! — Brutta

...ch einmal! — Tum...

...) —

— Ventre saint-gris! (ur...

... stora draken", Gäfunlen [?]
...en. Wara, 1862. – sid 1646. [?]

— Damn you! (= För-

Danska: Den onde hakke mig; den onde brække mig; d.o. torske mig; d.o. æde mig; d.o. knuse mig; d.o. glo i din hals; fan lyne mig; fan gale mig; sadens pjalt; sadens kule; sadens krick; sadens torsk; sadens mår o.s.v.

Tillhör Del II sid. 152.

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. zigenarbröllop);

"Det var lökens!" = lögn. (Rätt vanligt uttryck, ex. Stockholm 1924)

✝

…kapriski! — Brutta

…ch einmal! — Funn…

…)—

— Ventre saint-gris! (se.

…n stora draken", Djäfvulen
…en. Wara, 1862. — sid ~~46~~ 46.

— Damn you! (= ~~För~~-

…kke mig; d.v. torske

…v. glo i din hals; fan…

sadens kula; sadens

…v.v.

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

Sapristi! — Brutta

ch einmal! — Zum

!) —

Franska Mon Dieu! — Que le diable l'emporte! — Ventre saint-gris! (sid. 29); —

Finland: "Draken" nyttjas i W.-såone sorodnn = „den stora draken", djäfvulen enl. "Några traditioner fr. Wörå", meddelade af J. O. J. Randén. ~~Wasa~~, 1862. — sid. ~~46~~ 46.

Engelska By Jove (= Juppiter!); — Hang it! — Damn you! (= Fördömdt!) —

Danska: Den onde hakke mig; den onde bräkke mig; d. o. torske mig; d. o. øde mig; d. o. knuse mig; d. o. glo i din hals; fan lyne mig; fan gale mig; sadens pjalt; sadens kule; sadens krick; sadens torsk; sadens mårr o. s. v.

Tillkor Del II s. 15:

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

"Kåtted" Enl. Munktell "Wästerås Stifts Herdaminne" I s. 148. anklagades kyrkoherden i Thorsta, mag. Joannes Joh. Uhraeus (†1631) för slagsmål m. en näsvis busprast på Trosåker, varav han blev sjuk, sände ni hustru att försvara sig i Dom. kap. Hon svor en "kåtted" och plikade 1 Rdr. –

...lapriski! – Brutta ...

...ch einmal! – Fran... ...) –

Franska Mon Dieu! – Que le diable t'emporte! – Ventre saint-gris! (enl. 29/; –

Finland: "Drakan" nyttjas i W. såsom svordom = "den stora draken", djävulen enl. "Några traditioner fr. Wörå", meddelade af J. O. J. Rancken. ~~Wasa~~, 1862. – vol. ~~1846~~.

Engelska By Jove (= Juppiter!); – Hang it! – Damn you! (= ~~För~~-dömdt!) –

Danska: Den onde hakke mig; den onde bräkke mig; d. o. torske mig; d. o. øde mig; d. o. knuse mig; d. o. glo i din hals; fan lyne mig; fan gale mig; sadens pjalt; sadens kule; sadens krick; sadens torsk; sadens mårr o. s. v.

Tillhör Del II sid. 15a

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. Zigenarbröllops);

Tillhör Del II sid. 46

Enl. Johannes Lundblad: "Upsalaluf" sid. 96.

Messenius skällde Rudbeckius för: åsna, dumbom, fjollhalle, jutte, bottenjute. —

Enl. Waldeck: "Huller om buller"; Ahlén & Åkerlunds förlag. — Göteborg 1911. sid. 40 —

--- utslungade ~~svordomar~~ massor af svordomar af mycket grof kaliber. —

Dra till med en ed (en mäktig ed) // Mustiga uttryck //

Sid 309: "Silfverhättan", roman af Cederborgh: "Eder och ogudaktiga ord smattrade ur hans [= Abraham Brodersson, kommendant på Kalmar slott år 1395] mun som ärter på ett såll." —

Det är "min själ" sant / Hvad i helvete skall man göra /

Ta mig tusan + Ta mig fan + Ta mig tusan fan /

Det var fasiken (Ludv. Nordström — Landsorts-bohême sid. 67. Albert Bonniers — 1911) — / Tusan plåtar! / Fy fan i helvete /

Tillhör Del II sid. 15?

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. Zigenarbröllop);

Den sjuhundrade Tusand [?]

Jädrar! (Knut Stangenberg) / Anamma! [Fan anamma!] + Besitta! + Regera! + Anfäkta!

Hvar och en har sina mordonar [?] st. "50,000 millo-metriska Gjävletter! —

Enl. L.c. Reselutvdern [?]: på ett kyrkomöte i Strängnäs fördömdes Johan III:s liturgi; hvarför han i ett vredgadt bref kallade de där församlade prästerna "olärde och illa lärde slyngelare [?], åsnehufvuden och satanister" // Ellen Key ("Idun" N:o 21 – 1912) ["skada till sin själ"] — prisar "den kraft, som ligger i den svenska eden", för att tala med en känd ärkebiskop // Det var jädrigt! // Drick ur, din dumma jävel! // Kyss mig i morgon! = i arslet // Det var en jävel, som hann o.s.v. (= en person); Det kan du väl för jävuln! // Va' i h-e gör det? // Nu måste det väl för fan v. bra? (grabben, som väntat medan N:o 2 kammar håret) //

Tillhör Del II sid. 153.

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. zigenarbröllop);

Griphummer = exekutionsbetjent

Kissar = strömningsmän

Laban = mobb

Agust = enfaldig person.

Pohis = gris, lygel, lyling.

Arkedlaz = grafplundrare

Skopmatros = kustartillerist

Tillhör Del II sid. 15.

Spanska: Caramba! (obs! vid s.k. zigenarbröllop);

47.

— Annagga de', hva' svenska folket ändå ä' för ett vackert folk!

Ord. Stria No 28 – 1912. Alb. Engström "En gökhistoria"

— Detta var den själfva renrakade faen! —

D:o: Ta mig hundringen!

Herrarna säga ex.: Det var djäfligt länge sedan jag såg dig.
Damerna " däremot: "Jag har inte sett dig på evigt länge"
(som en flicka sade t. ex. en annan på en gata i
Sthlm aug. 1912) betyder detsamma!

Indelning i: grofva och lindriga (ex. fy tjyf=
vea!)

Det vete fåglarna! // Fruktansvärdt uselt väder
Smäck fet //

Nej, håll i mig! (Fru Bosse i Bernhard Shaw's "Pyg=
malion å Dramaten, Sthlm, våren 1914)

Det kan du ge dig på!

rutta

—Fun

ris! (sl.

djäfvulen
sid. 46.

! (= För =

tarske

als; fan
sadens

Tillhör Del II sid. 152.

Spanska: Caramba! (Obs! vid s.k. Zigenarbröllops);

Italienska: Va via! – Corpo di Bacco! – Sapristi! – Brutta madonna! (hädisk?) –

Tyska: Ach Gott! – Donnerwetter noch einmal! – Zum Kuckuk! (= dra åt H–e) eller Korr!) –

Franska Mon Dieu! – Que le diable l'emporte! – Ventre saint-gris! (enl. 29/; –

Finland: "Draken" nyttjas i W:såsom svordom = „den stora draken", djäfvulen enl. "Några traditioner fr. Wörå", meddelade af J. O. J. Randén. Wasa, 1862. – sid. 46.

Engelska By Jove (= Juppiter!); – Hang it! – Damn You! (= Fördömdt!) –

Danska: Den onde hakke mig; den onde bräkke mig; d. o. torske mig; d. o. øde mig; d. o. knuse mig; d. o. glo i din hals; fan lyne mig; fan gale mig; sadens pjalt; sadens kule; sadens krick; sadens torsk; sadens mårr o. s. v.

De: Helsingland! [Det tar hus i Helsingland = går galet; Hva i Helsicke va dä?]

Jädran i min lilla rosiga själ (Strix № 30 – 1910);

Järnvägar! — Åh, fanken heller! — För sju svedda granater! — Fy tunnor tusan! (Bellman Fr. Epist. №); Åh nåcken! — jädran! — Fy för fasan! —

Jädranantrumningen! (fr. Wångaby (14.) — Skock millioner granater! — Det var faderfadern i mig.... (Strix.) — "Hunta" (14. Ti bygdt klen. språkpr. fr. Sunne i Jämtl. = en ytterst lindrig svordom; uttalas endast i förbigående och utan tonvikt. = Ta' mig hund); — Jädran i min lilla rosiga själ .. (Strix. 1910); ... för hundre böfler .. (Strix. 1910) — Kors i Göta älf! (J. Hathen: Göteborgare på sommarnöje) — Herre min skapare! — Herre min gud! —

Min lif å knif (l. själ: Skåne);

Jesus djäflar! Jösses jäfler! —

Det var då ocksä själfva katten! — Det var själfva Fa-an! (= uttryck för belåtenhet l. öfverraskning f. ogl.) — Besitta! = Fan anamma; Åh träfveln;

Djäflar i min lilla låda! — Djäflar! så kallt! — Sju tusan tunnor (djäflar) ...

Sablar i min talg —

Åh tjyfven! (= åh, fan!); Åh tusingen! —

Do:

"Nu ska da sjelfve den sne ta da, o de ~~ovunsade~~ (=dråsnad,) ändao!" (14. Presten o klocken. Saga fr. Karlslunda i Södra Möre, Kalm. län.) –

"De va sjelfve attan te prest!" sa kongen ... (14. Do:)

Dra dit pepparn växer! – "Den ~~forarsoar~~ formartate hunneracka"... (14. Presten å kotthörfven. Dalsland); – Åt helsefyr (= åt fanders); – Dra för hin i våld! – Dra åt helvete! –

Kyss mig i ~~röfven~~! l. Kyss mig på mun'! l. Kyss mig på taskan! l. Snö mig i nysan! – Kyss mig i arslä! – Åh, kyss fattigt folk! –

Dra å rysk ända in i Hell ... mushandel! – Dra så långt vägen räcker! – Packa dig i väg! – Drag till Tartaros, din skojare (Frödinġ: ... =t. underjorden); –

Jäklar i det snuset! – För tusen tusan! –

Jäklar anakka! – Anfäkta och regera! – Sju tusen djäflar! – För hin – För katten – För tusan – För fan! – För helvete! – För attan! – Tvi attan! – Tvi för fadren! –

Sa-blars blod! – Sabelblarna! – Sabla'... (underförstådt ett subst.);

~~Förbannadt! – Fördömdt! – Förbaskadt! – Förbajadt!~~ –

Det var ock så sjuttsingen ~~sjutton~~ att... Fy sjutton! – Tvi Tusingen! – Tvi för den lede! – Fy fan! – Fy ifasingen! – Tvi för faen! – Tvi attan – Fy för attan – Då var ock så själfva bifveln att ... – Fy för sjutton plåtar – Ta mig fan! – Tam' fan (Leken Ronfte) – Ta me filijen (=Filips Tammelire); – Ta mig tusan – Fy tusan – Fi tusingen – Tvi för all ondt –

Hvar mitten ang. det dig!" ff

... de laktar så sju dragoners illa nu (Skallran 1.1. 1911) ||

De:

Tvi för den onde — | Herre trigemine! (sid. 64 i Den stora ve-

Guds död! – Guds blod! – (den af Olof Högberg: Stockholm. 1906. Svenska Redaktionen. Presentupplagan)

Vid alla helgon! – himmelska makter! – ?Jo, det var mangiost! –

Sjömanseder: Vid alla skot och taljor! –

Fruntimmerseder. Aa-chen! — Sa-ta-kunda (Landskap i Finland);

Kors då! — Kors i Kristinehamn! – Herre Gud! –

Jesses då! — Kattsingen bettet! — Fördubbla mej! –

Förbaska mej! – "Det var då väl det i Jesu namn!" —

~~Halle~~ Halle duttan! (Rikard Stelander: "Piraten" i Sagoprinsen: n:r 3 af Julpublikationer för barn. Åhlén & Åkerlunds förlag, Göteborg, 1910) = Herre Guden! = Helle duden! etc. +

Herre je! – Jemine! – Herre jemine! – Å jemini —

Oh! Ordentligt vacker! (= grabbarnas djäfla stilig!); förskräckligt ful etc. (= fan t. v. ful);

Guds död! –

De: a. I helvetet fick jag! (= nej; jag fick inte) //

Fan: Fan heller; D'ä va' själfva f-n! (l. fasen!) – Kors för fan! – Ge fan i något – Fy fan l. Fy fasen! –

Nej, för sjutton hakar! – För tusan plåtar! – Död och pina! – Fantammi (f-n tage mig) enl. Sv. Fornminnesfr. Tidskr. 1873-74. L. Fr. Läffler: Anteckningar om Vestmanlands folkspråk. (jf Ob.! Fan skrifves i litteraturen f-n // Det var fan! l. Det var huggarn! l. Det var näcken! etc.)

Teologsvordom. Kors i Jesu röf! (Skämt fr. Ups.);

Hva fadringen? – Jädrans anturingen (Pelle Molin:) –

Hålsicke: Hvad i hålsike nu då! –

Dra åt skogen; Drag åt Helsingland! (Det "tar hus i Helsingland" = företaget misslyckas) (Detta landskaps begagnas i talet ss. en förvisningsort, utan tvifvel beroende på likheten m. döds gudinnans namn, Hel, och det därmed sinsatta ordet helvete. Inom landskapet böres namnet ej användas på detta sätt. För helsingarna själfva är uppkomsten af detta talesätt en gåta och ett ämne t. harm och förargelse. Sv. Tur.för. års. 1899. Johan Nordlander: "Åt Helsingland!" – Jfr föra ett helsingeliff); – Dra för fan i våld! // Gå och dränk dej! // Åh, gå hem å lägg dej (och ta nå' gammalt på dej!) // Ryk åt hålskotta! //

Do:

Ej bry sig om: ge sjutton i; skita (blankt) i; strunta i;
ge nyt fanken; ge fan (i); skilja sig från; ge nyt djäfvulen.
strunta blankt i (fruntimmersuttryck); – ge (blankt) katten
i....; "Det ge vi katten i"; göra en konst i; ge fasen
i; det ge vi så många som flyger i fas (t. den och
den!) – Ge nyt en god dag – Det ger jag tusan;

Det kan du ge dig fan på! = kan du slå dig på baken på! = (Hoppa upp) och klappa dig
i arslä på = ge sig den lede på att.... =
Ge sig tusan (fan, djäfvulen) på att.... ;
Fördubbla mig! – Förbannadt! l. Förbenadt! – Djädran(s)! ||

Den lede ta dig m. både hull och hår! –

Det var då också sjutton! ; af bara sjutton hakar; Åh sjuttan
heller! – Fy sjuttan! – Det var själva sjuttungen också att inte etc....;

{ Vass pinåde } lindrig svordom (vår
{ Vass pinåtre } Herres pina och död)
Ent. Sv. Landsmålen VII, 3.
Getapulianere. af Nils Sjöberg
fr. Småland

Tillhör Del II sid. 15.

D:o

H[illegible] ...t! — Djäflars förban-
... ! —

Svordom
Det är så våldans ondt nu —

Hur fan kan du nu? — Fanken så bra! //

Nej, Ora nu ända nu Hellgrens snus-handel,
du förbaifarande Jäd-lebo!

... skock tunnor Tusan
... milliöner på att ...

Jag svär på det! = Ve mig! (gotl.) = Förbanna mig! = Ta mig fan! = Förbannsingen! = Förbaja mig! — "Så sannt mig Gud hjälpe och sankt Erik konung!" = en ofta använd vittnesed fordom efter Erik den helige vid midten af 1100-talet. = ; Ta mig katten. Ta mig dalern; el. Dalingen (B.sk.); Ta mig håken (Sv. Landsmålen XII, 8. Nordlander: Småplock — Ob.! Hist. fr. Södermanland); Ta mig den och den, etc. ..

Satan i det! — Djäflar i det snuset! — Raggen heller! — Kräfueln heller! — Förbajadt! — Det är jädrigt! (sdf Sparre); Gud förbanna — ;
Hvad i ni Helvetes jäflar nu då? — utaf tusan pläter! —

... att inga svenskar voro där, ville kaptenen — taga sakramentet på (Sv. Tur. för. 1908. sid. 404. J. Danielson: Två gamla vägmärken på Rutfjället.) — //

~~Veske~~ Ve-ske mig (svordom. Ångermanland. ~~Hum~~. Sv. ~~Landsmål~~. V, 2, sid. 34)

Ta mig tjyfven! l. dalern! //

D:o

Helvetet! — I helvete heller! — Hugg i utaf helvetet! — Djäflars förbannade helvete! — I N helskotta (heller)! —

Hur fan kan du må? — Fanken må bra! //

Ansjäkta (och regera)! — Besitta! — Det var attan! (hva etc.);
"Ajisom hålen!" (Alf Sparre); Det var knäfveln! —

Fördubbla mej! — Ge mig millioner på att ..; Ge mig skock tunnor tusan millioner på att ...

Jag svär på det! = Ve mig! (gotl.) = Förbanna mig! = Ta mig fan! = Förbannsingen! = Förbaja mig! — "Så sannt mig Gud hjälpe och sankt Erik konung!" = en ofta använd vittnesed fordom efter Erik den helige vid midten af 1100-talet. = ; Ta mig batten. Ta mig dalarn; d:o Dalingen (B. vik); Ta mig håken (Sv. Landsmålen III, 8. Nordlander: Småplock -Ob.! Hist. fr. Södermanland); Ta mig den och den, etc..

Satan i det! — Djäflar i det svaset! — Raggen heller! — Kråfveln heller! —
Förbajadt! — Det är jädrigt! (Alf Sparre); Gud förbanne ..;
Hvad i ni Helvetes jävlar nu då? — utaf tusan plåtar! —

.. att inga svenskar voro där, ville kaptenen — taga sakramentet på (Sv. Tur. fr. 1908. sid. 404. J. Danielson: Tre gamla vägmärken på Rutfjället.) — //

~~Hesko~~ Ve-ske mig (vardom. ~~Fl...~~ Ångermanland. Sv. ~~Landsmål~~. II, 2, sid. 34)
Ta mig tjyfven! l. dalern! //

D:o.

Skällsord: Okvädingsord:

Suggskaft! – Svinhund! – Skitplätt (= odåga);!

Galtkona (Strindberg?)! – Grisgeltrynä (gotl. = mornäsa!);

Knölföda! – Käringspöke (D:o = satan fan);–

Drummel! – Dumbom = Dumsnut! –

Lymmel! –

Jäfla Busfrö! – Busyngel! –

Torskbådd (gotl.) –

Få! – Fåhund! – Fårskalle!

Pack! Patrask! – Sakramentskade [illegible]! –

"Jag blir förbannad (= arg), när jag får höra sådant". –

Vara sjudjäfla spottlungrig ex.;

Det går nack Pepita l. nack Leipzig f. till fanters;

Obs! I Nr. 114 i Ungdomens Bibliotek "Smugglarbandet" från Adolf Johnsons förlag" (1911) lär finnas en massa svordomar för ungdomen. ff

Tillkot del II sid. 152

D:

Hållkäften! Hållmun! ... Sabblan! l. Brödfittan! H. klaffen!

... 1910 "en bukett förfärliga svenska e.

de...

Skam... hästen ... jag djäflar i min

själ ... du - djäflar i din själ - bäst

om ... det är förb. mig lögn! — Enl. 24/sid

129 i ... på en Gjusbit". (= ... bång-mål).

AB. 24/4 1911

Hvad fru Lundeberg sa'. Apropå svärjandet i kasernerna skrifver en meddelare till Aftonbladet:

Korpral Munter, i civila lifvet en liten beskedlig skräddare, var, så fort han fick uniformen på sig, en väldig svärjare, hvilket han helt enkelt trodde hörde till det militära, så han svor så att säga i god tro, som ju knappast kan kallas synd.

En dag hade kapten D:s kompani haft skjutning med lösa skott, men en af manskapet hade slarfvat och skjutit skarpt, så att en kula for midt igenom förrådsförvaltare Lundebergs matsalsfönster. I salen uppehöllo sig för tillfället fru Lundeberg med döttrar. Men ingen tog någon skada. Korpral Munters löjtnant, A-krona, frågade Munter dagen efter om han hört något närmare om saken. "Jo, löjtnant", sa' Munter och gjorde stram honnör, "när kulan rasslade genom fönsterrutan, så sa' fru Lundeberg: 'det var då gudi fårbannadt, flickor, hvad ni lefver!"

* * *

Enl. 24 ... som svordomen, hafva uppstått

tanke af flottja...

Djäflig ... tingen förhöllas ...);

Sakramenskadt! —

Etter förbannad = fly förbannad! (Sabla + sjusabla + sjudjäkla — förbaskadt (abötle);

Böfla vacker; / djäkligt med pengar = ha syndigt med pengar // Gjädrans vacker //

Det är / Nebrigt kallt i dag = förbannadt kallt l. fördömt l. djäkligt l. rukat kallt i dag;
l. bolstgalt l. svinaktigt l. förbaskadt l. förbajadt etc.

Förbålt vacker! (Helsickes vacker; Böfla vacker) — Sabla en skitväder! — Gud, så sött! = Herrarnas Fan, så sött! —

Ett Herrans väder! = Ett satans väder! (= oväder); Det är fan så mycket bättre!

etc.! Djäfligt samt förbannadt användes i betydelsen af "mycket". Ex. Djäfligt bra; Hon är djäfligt stilig l. förbann. l. djäkligt sött.

Djäfligt bussig etc. — En tusan djäfla karl (= duktig) — Jag fick omkull m. en jäkla fart" — Korpralen: "Det skall gå m. en jäkla takt" (= fort);

Om s. k. katt-eder i svenskan.

Är »katten» det franska quatre?

I senaste numret af arkiv för nordisk filologi har Alfred Nordfelt skrifvit en intressant artikel om användningen af ordet katt i svenska eder och liknande uttryck (t. ex. »ta mig katten, det var katten, jag ger honom katten, af bara katten»), o. s. v.) Författaren omnämner till en början föregående förklaringsförsök (af Å. Munthe) och framställer därpå följande hypotes, som vi återge i förkortning:

Det är bekant, att språken i större eller mindre utsträckning använda sig af räkneorden i sekundär betydelse. Vi behöfva blott erinra om sådana uttryck i svenskan som »tusen tack, sju för tu, det var sjutton, säkert som sex» m. m.

Denna företeelse kan iakttagas icke minst i franskan, där bland andra räkneordet quatre kommit att spela en ganska framträdande roll i detta afseende. Äfven mera knapphändiga ordböcker ha af gammalt upptagit sådana uttryck som »comme quatre» (t. ex. crier comme quatre = skrika med full hals, manger comme quatre = äta glupskt, omåttligt o. s. v.) och »faire le diable à quatre» = föra ett förfärligt oväsen. Samtliga dessa uttryck innebära, att något sker i hög grad eller i stor myckenhet, och stämma sålunda väl öfverens med våra katt-eder. I vanliga i Frankrike utgifna ordböcker likställes också uttrycket comme quatre med »beaucoup, excessivement».

Det är vidare bekant, att vårt modersmål ur franska språket upptagit icke blott en mängd enstaka ord, utan äfven åtskilliga uttryck eller till och med hela meningar. Dessa användas antingen oöfversatta (t. ex. noblesse oblige) eller öfversatta (t. ex. »sådan herre, sådan dräng», fr. tel maitre, tel valet) eller så, att en del af uttrycket lemnas oöfversatt och då antingen bibehålles oförändradt (t. ex. »göra les honneurs») eller försvenskas i mer eller mindre mån (t. ex. »förlora kontenansen»). Denna försvenskning är ofta underkastad analogisk inflytelse från liknande svenska ord, tavtologiska förändringar och folketymologiska förvrängningar. Såsom exempel på sådana uttryck kunna nämnas: »hålla sig på sin kant» (se tenir sur son quant-à-soi), »kaffe med avec» (café avec cognac), »hela tutten» (le tout), »en tojour karl» (af »un homme tojours aimable» eller något dylikt.)

Med hänsyn till sådana företeelser ligger det mycket nära till hands att antaga, att t. ex. il crie comme quatre eller il fait le diable à quatre utvecklat sig till »han väsnas af (bara) katten».

Katt-ederna förekomma såsom allmän företeelse nästan endast i svenskan. Denna omständighet tyder på att de uppstått på svensk botten. Påfallande är särskildt att de förekomma mycket sparsamt i norskan.

De svenska katt-ederna förekomma i litteraturen från tiden något före midten af 1700-talet och synas omkring år 1800 ha användts ungefär på samma sätt som nu. Denna iakttagelse står uppenbarligen väl tillsammans med vårt förklaringsförsök, då ju 1700-talet var de franska lånordens guldålder i vårt land.

De s. k. katt-ederna äro till sin natur lindriga kraftuttryck, som begagnas af hög och låg, af bildade och obildade och af såväl det starka som det svaga könet. Äfven detta passar förträffligt till teorien om deras uppkomst ur de franska comme quatre och à quatre. Man kan nämligen lätt föreställa sig, hur tilltalande sådana uttryck i jämförelse med de många råa inhemska ederna skulle ha varit för 1700-talets mer eller mindre franskkunniga kretsar, och om det vore tillåtet att gissa, skulle vi, säger författaren, vara benägna att föreställa oss företeelsens uppkomst bland det kvinnliga elementet. Ännu i dag trifvas dessa uttryck bland damernas ordförråd, särskildt »det vore väl katten» etc., och formen» katsingen» veta vi oss aldrig ha hört från manliga läppar.

Författaren framhåller till slut, att det franska quatre godt kan uttalas så, att det ljuder snarlikt som katt på svenska, och att för öfrigt anpassningarna af franska lånord till svenskt uttal i allmänhet äro så ogenerade, att öfvergången quatre till det svenska katt hör till den fullt naturliga normaltypen.

Tillhör Del II sid. 15?.

Do 55.

Hållkäften! l. Håll mun! l. Svattran l. Babblan! l Brödfittan! H. klaffen!
En mustig kötted; I D. N. 16/7 1910 "en bukett förfärliga svenska e-
der";
Skånske kavallerilöjtnanten: "Den hästen tycker jag djäflar i min
själ-bäst om. Hvilken häst tycker du - djäflar i din själ - bäst
om?". — Lögn i Japan! = Det är förb. mig lögn! — Enl. 24/sid
529 i st. för "det var lögn" sägs: "I morgon kittli på en Gjeshöt". (= bärg-mål).

Enl. 24/sid 529. "Bärgmålet" tycks, liksom svordomen, hafva uppstått
af tanke-slöhet, ty det ersätter snart sagdt allt;
Djäflig + etterdjäflig + afgrundsjäflig (obs! i den ordningen förstärkes uttrycket);

Sakramenskadt! -
~~Gud~~ Etter förbannad = fly förbannad! / Sabla + sjusabla + sjudjäkla - förbaskadt (ardölig);
Böfla vacker! / Djäfligt med pengar = ha syndigt med pengar // Sjädrans vacker //
Det är / Nebrigt kalt i dag = förbannadt kalt l. fördömt l. djäfligt l. mkt kalt i dag;
l. bolgfalt l. svinaktigt l. förbaskadt l. förbajsadt etc.
Förbåldt vacker! Helsickes vacker; Böfla vacker; — Sabla ruskväder! — Gud, så sött! = Herrarnes Fan, så sött! —
Ett Herrans väder! — Ett satans väder! (= oväder); Det är fan så mycket bättre!
obs! Han är djäfligt stolig l. förbann. l. djäfligt söt.
djäfligt samt förbannadt användes i betydelsen af "mycket". Ex. Djäfligt bra;
Djäfligt bussig etc. — En tusan djäfla karl (= duktig.) — Jag fick omkull m. en jäkla fart. —
Korporalen: "Det skall gå m. en jäkla takt" (= fort);

Klappa flickor m. m. "[illegible] henne";

V. närgången; klappa dom (bak) i stjärten;

Åflas (13. Sud. Dekarl. = smeka. Ex. Han åflas med flickan)
Fagna (13 = omfamna. Västergötl.);
Fnarå (13. Ångermanl. Caressera. Fnarå nå stintorn);
Hortes (13 Gotl. = drifva älskog; äfven = fria);

Ta på musen, mutten, f. n.; ta under särken l. inlu benen; ta på smal-
benen; klappa dom på ändan l. i rumpan; krama brösten l. pattarna; sluta
henne i sina armar l. i sin famn (= omfamna) —
Se Göta lagen: Om den som tager. etc. ; Stryka hennes hår;

Tillhör Del II sid. 152.

Gå på kaff. m.

Kaffa; smyga efter flickor; jaga villigt villebråd; störa "kvinnofriden på stadens gator" nattetid (enl. polisen); söka skaffa sig en fet höna att nyktra till på (Sjös. Stud. humorn); Tilltala en kv. på öppen gata — Erbjuda en dag skam=liga förslag (på gatan); förfölja en dame på gatan med d:o; — uo v. närgången; (inte ens) titta efter flickor;
Ha tillfällen till bonnes fortunes;

"En ung mans väg till en piga";

"Gå till flickor (= på kurra);

Farfar

Faderfader;

Bäste Fader (13. Värml.)

Bäst -far (13. Norrala i Helsingland)

Byle, Böle (13. Dalarne. Hylphers Dag: bok pag. 217)

Gofa (13. Jämtlnd);

Staffad (13. Dalarn.)

Gofar (Sv. Turistför. årsskrift. 1897. J. Stadling: I Hembygdens skogar och dalar. Jämtland.); — dä ~~fafferäjken~~ (Gotland);

Norska Bedstefar.

Farmor

Fadermoder.

Bästa (13. Göth. Mag. p. 190.

Bäste Moder (13. Värml.)

Bäst mor (13. Norrala i Helsingland)

Gomo (13. Jämtl.);

Stäckmun (13. Dalarn);

Teta (13. Gotl. ~~v. Horst~~);

Gommo (14. T. i bygdt klea. Språkprof fr. Sunne i Jämtland) (= gammal mor i huset);—

Tillkor del II sid. 152.

Morfar

Moderfader.

Bästefader (13. Värml.)
Byle (13. Dalarna. Hylphers Dagbok. pag. 217.);
Gofa (13 Jämtl.);

Mormor.

Modermoder.

Bästa (13. Göth. Mag. p. 190.)
Bästemoder (13. Värml.)
Gomo (13. Jämtl.);
Stammune (13. Dalarn.);
Gommo (14. Tri byggt klea. Språkprof fr. Sunne i Jämtland = gammal-mor i huset);

Farfarsfar. och Farmorsfar **Farfars mor. o Farmors mor**

(Ai = Farfaders fader enl. V. Rydbergs
t. Ae =
bifogade upplysningar t. Mytologisk Namn-
förteckning i "Fädernas gudasaga")

Edda (= Farmoders moder
enl. V. Rydberg i Fädernas gu-
dasaga);

Fader, gift med Moder; Med dessa gudanamn benämnas stam-
föräldrarna till de högbornas ätter, för att beteckna deras sam-
hällsställning såsom senare uppkomna, i jämförelse med de
friborna, hvilkas stamföräldrar kallas Ave (farfader) och Am-
ma (farmoder), medan det lägsta ståndets kallas Ae (farfars
fader) och Edda (farfars moder) (V. Rydberg: Fädernas gudasaga)

Tillhör Del II sid. 152

Morfars far ō Mormors far

Morfars mor ō mormors mor.

Kusin

Syskonbarn;

Syskonbarn i första led;

Syssling.

Kusinbarn;

A-kusin (? -Gotl.)

Obs.! Frånka (= kusins dotter på mö-

dernet.)

Tillhör Del II sid. 152

Bryllingr

4:e ledet

Barn af kusinbarn f. syssling;

Sysslingbarn;

B-kusin (? - Gotl.)

Brelling, m. = brylling, syskonbarn å fädernesidan

(Hälsingland. Bjarsäter) (31) —

Enl. Verdandis småskrifter 178. (Oscar Montelius) Bonniers förlag 1911. - sid 6.-"

"sysslingar och bryllingar", vilket på den tiden (Upplandslagen) betydde "syskonbarn" (kusiner) på mödernet och fädernet" —

Släkt.

(på längre o kortare håll); Arfförvantskap;
"Tjocka släkten"; nära skyldskap; släkt med släkten;
Icke släkt = oskyld.

Besvågrad med.;
Blodsband = på födelse grundad nära släktskap, alltså släktskapen mellan
föräldrar och barn samt mellan syskon inbördes. (Nord. Fam: bok.)
~~Blodsfrändskap~~;

Vara släkt med släkten; "Släkten är värst";

Tillhör Del II sid. 152.

Släkting

Anförvant; (nära) (Närmaste) anhörig; ens anhöriga;

Blodsförvant (lat. Consanguineus); Ens närmaste;

Besvågrad; närskylda; frände (fränka);

Obs! ens anherrar (förfäder.)(stam- l. släktfader.) —

Tvilling

Trilling

Trilling (?)

Fyrlingar; (Jmf Femlingar etc.)

Obs! Enstylling (13. Östergötl.: ett ensamt foster. I mots. t. Tvilling);

Tillhör Del II sid. 152,

Amma

"Dadda";

"Amma" (Enl. nord. mytologien: hustru t. Ave, de fribörnes stamfader.)

Barnmorska.

Jordegumma;

Accouchörska;

Bån-modersha (Finland, Nyland.)(31.) —

Livsmma (13. Dalarna.);

Nårkvinna (13. Värml; Västergötl.)

"Ammor äro mammor,
som på landet varit flammor."

Isländska: Liosmoder.

Potta. Pott (götl.) Envörat; Familjekruset (vanl. ud. A ~~); Risspotta ("en som det går 6 piss i"); Nattpotta (Linné); Nattkärl; Lårkan; Kommodkärlet; Natt-Vorslinet; "kärill hvar-uti man kan läta sina häfvor (Kyrkoherde Lor. Söderberg i Rorna); Rebecka; Ett visst kärl; pinkpotta (E. Belm 13/9 1911); — "... städerskan, när hon antydde närvaron af det redskap, som är ovana sjöfarandes hjälp i nöden" (Idun; "En pingstfärd till Visby". — № ?; numret trol. fr. 1910 l. 1911, l. 1909.) —

obs! Pott, potta (13. Västergötl. = $\frac{1}{3}$ dels kanna); Potta (13. götl. = hufvud-skalle); — kommodidets-pottan (Linnés Diætetik, utg. 1907 af. Lindfors, Ups. Akad. Bokh. (2:a Delen) sid. 28.) —

sid 31) Pott 1, -a. fem. flaska. Brännvins-pott. [Ett mått på våta varor; ungenärl. 1/3 kanna] // "fömåt elfvatiden hade man behöft tömma ett visst kärl (Henn. von Melstedt i "Jaristerna" sid. 231) // "ett rundt kärl med handtag" //

Potta = skällsord ("en potta" = (motsats t. en man));

Tyska: der Nachttopf; das Nachtgeschirr;
Latin: Matula;
Engelska: Chamber-vessel

Olika Han- och Honnamn.

Höns	— Tupp (Hane)	— Höna (pulla)	— Kyckling (gotl. Hönsungar)
	— Hjort	— Hind	—
	— Tjur (stut)	— Ko	— Kalf.
	— Katt	— Katta	— Kattunge
	— Hund	— Tik, hynda (gotl. tåva?)	— Valp
Häst	— Hingst**	— Sto, —Fåle (= ung häst l. ungt sto)	— Föl (fölunge)
Gris	— Galt	— So (sugga)	— Smågrisar.
Ren	— Renoxe (Rennöre)	— Renko	— Renkalf
Älg (Brindtygr [illegible] II.)	Älgoxe (oxe?) (Brindtygr m. Ålfdal. II.)	— Älgko (Brindtygr f. Ålfdal. II)	— Älgkalf
Bi	— Drönare	— Vise (Drottningen)	
Lejon	— Lejon	— Lejoninna	— Lejonunge
Tiger	— Tiger	— Tigrinna	— Tigerunge.
Får	— Bagge (Gumse× Vädur)	— Tacka	— Lamm (gotl. Lammunge)
	— Bock	— Get	— Killing
Åsna	— Åsnehingst	— Åsninna	— Åsneföl
Rådjur	—		
Stork	— Storkefar	— Storkmor	— Storkunge.
Gås	— Gåskarl (gotl. Gasse)	— Gås	— Gässling (Gåsungar, gotl.)
And } Anka }	— Ankbonde (Anddrake: gotl.) [Andrik: Västmanlands slättbygd. II.]	— Anka	— Ankungar

× Kastrerad = hammel. ** Enl. annons i tidningar: "produktiv beskällare" —

Do

Bagge = Bällgumsa (11 Leksand) bällgummse (11. Rättvik) Bellgumms (11. Mora) m.;

Bock = Båkk (11. Västmanland) bokk (11 Leks. Rättv. Boda) Bukk (norra Dalarne) Bækk (allm) m.; — Båse m (11 - Mora) = gumse.*
Burko (11 - By) f. = Kalfko; Ballansen (Gotl.)* = gällgumse; Brendgumse (11. Norberg) = brunstig gumse; Bäcker (13. Norrland.) = outskuren gumse; Bjeckern vel Bjeker. Jämtl. Gumse, af bräka (13.) —
Kvinda (Gotl.) = Kviga.
Ållingar (13. Scan.) = andungar.
Aivittora (13. Gotl. = Årsgammal tacka, som ej födt lam)
Bangsa, Bajta (13. Värmland = tacka, får.);
Bånnebycka (13. Värml. Dalarne = en hynda, som är i sin brunst.);
Bagge (13. Helsingl. o Östergötl. = Västergötl. ock Våre = Gumse);
Bagga (13. Östergötl. = tacka, får);
Baitavåre (13. Västergötl. = Gällgumse, a Beta = pecuare, cadere);
Ball (13. Västergötl. = Väder) Götth. Mag. p. 577);
Batting (13 Skåne = liten stut.); Bede (13. Skåne = snöpt gumse);
Bemling (13. Skåne = en stut i 4:de året); Bolker (13. Dalarne = Tjur);
Bocka (13. Västergötl. Närmde = Hynda; vel. Betza, Bycka, Bytter, Bitzja, (Engelska Bitch);
E (13 Gotl. = moderlam. Anglo Sax. Eowe. Franc. Eawe); Ee (13. Gotl. = tacka. Göth. Mag. p. 328.)

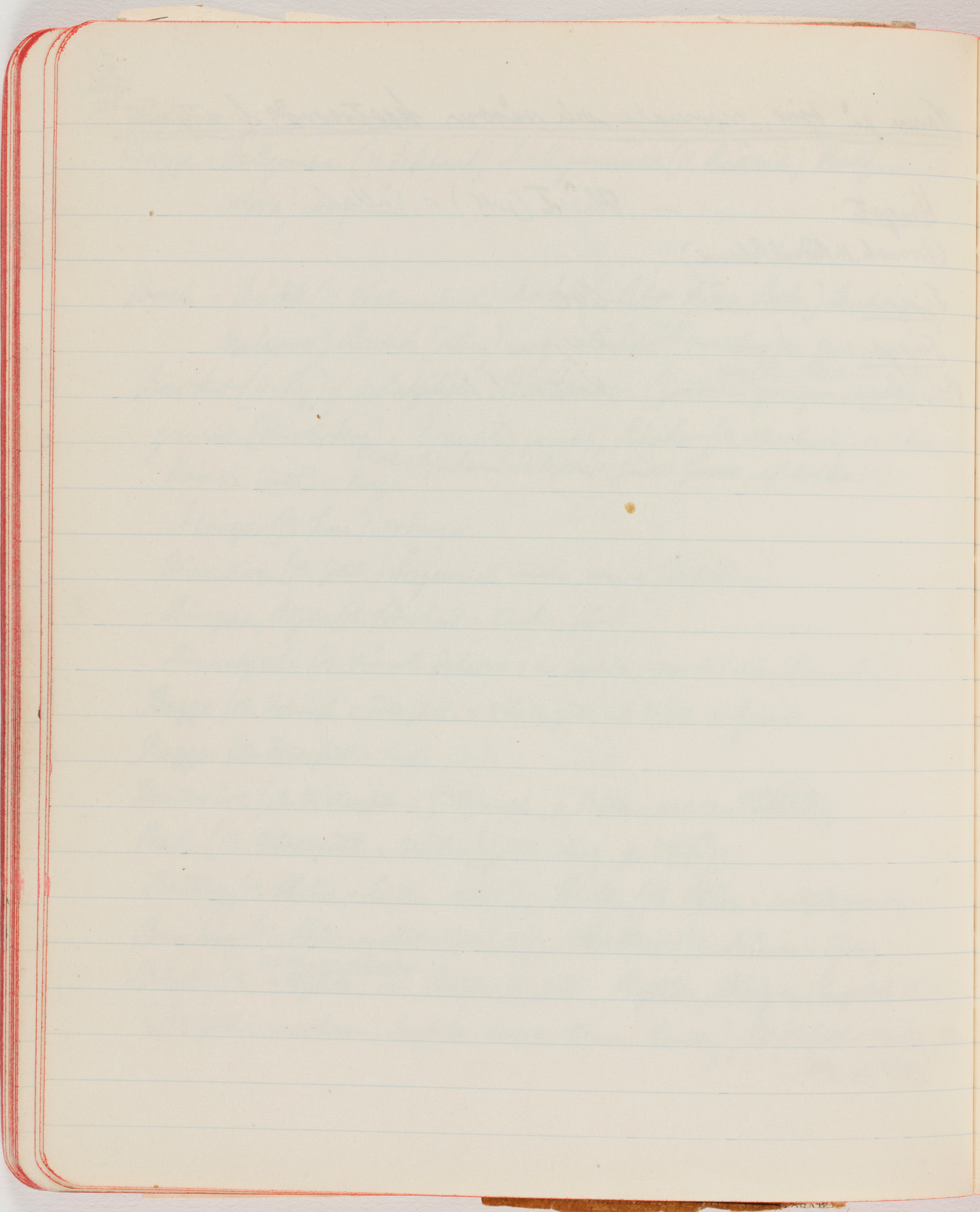
* Ög (13. Västergötl. o Närmde)

Tillhör Del II sid. 152.

Namn på djur, normala och såsom kastrerade l. utgjutna.

Hingst (Brevsk. 11. Rättvik, Leksand.)	—	Häst (gäll.) = Vallack
Tjur	—	Oxe
Tupp	—	Kapun
Obs! Man	—	Kastrat l. Eunuch etc.

Tillhör Del II nd. 15?

Gammal Ex. i 20 år gammal;

Stå vid grafvens rand; Gammal (Ex. i uttrycket: Han är öfver 60 år (t. ex. 50)). Obs! Lillgammal (om barn); Lastgammal; Urgammal; Mossbevuxen (-bevuxen); Ålderstigen; gå till åren kommen (man); inte så ung längre; Gammal racka; "Nog så gammal"; Gammal som gatan; Skrabber (13. Värml. = en gml utmagrad stackare); – Afgammal = mycket gl. (Gotl.); Ramm (13. Västergötl.; äfv. = bitter, halfrutten); Skrabbug (13. Värml.) – Skuggall (13 - Värml. = en gml + sjuklig skröplig människa, som lutar till jorden);

Forn = gammal; (Ex. i forngrdismål; i hvilken versform eddasångerna äro affattade;

v. i pensionsåldern (ex. 65 år.); en riktig Methusalem; Gammal o grå; Kunna fira sitt (ex.) 50årsjubileum; "De bland eder, som äro något komna till ålders ..." (Ur Gustaf I:s sista tal till rikets ständer. Läsebok för Folkskolan sid 557. Tredje upplagan. 3 och 4. Sthlm 1908. P. A. Norstedt & Söners förlag).

Gubben är gammal, urverket dras etc. (Bellman);

.... gubben går krokig och lutar åt grafven (Id.);

... var med år 88 ren och var ren gammal då (Fänr. Ståls sägner)

"De bland eder, som äro komna något till ålders ... (Ur Gustav I:s sista tal till rikets ständer. Enl. Folkskolans läsebok); Obs! En dam, som "kommit vid en viss ålder"; Gammal och skabbig; Ha många år på nacken;

__Ater-glåjmå__ = gml flicka; ej. som är glömd. Gotl. (31); Avgammel = mkt g. Gotl. (nästan föråldr.) Finska: ofgamall (31);

Ung

Purung; "bara barnet";

Fjols l. Årsluse (B. Dalarna = Ung, se. Halgberts Dagbok p. 231.)

"Åfven jag har varit ung, ja kanske yngre än de fleste" (Borran o polismästar v. Raab i Ups. T. stud.) –

Syskon

Storsyskonen (= de äldre)
Småsyskonen (= de yngre);

Dopsyskon (= burna till dopet af samma faddrar; enl. kat. kyrkan fingo de ej gifta sig m. hvar.) –

Askåfrijs = den yngste bland syskonen (gotl.: odugling, som sitter vid spisen blott) –

Tillhör Del II sid. 152,

Barnsäng.

Bastelsäng (gotl.) –
Bærsäng (11.-Leksand); Barsäng (11-Rättvik) f.;
Steinstusengi (13. gotl. ligga i st. = ligga i barnsäng.);

Barnsängsfeber.

Barnsjuk.

Bansjuk (N.-Rättvik);

Födelsemärtor.

Barnerier (13. Västergötl. = Barnevärck, ake; Västergötl.: Stund, anstöt.); — Kyng (13. Östergötl. = Värk hos en barnaföderska); —

Stanka (13. Gotl. = Kvälgas i barnsnöd);
Sjål (13. Östergötl.-Skedvi = Ref i magen efter barnsbörd.

Mun(nen) Kysseverket;

Det ovanliga i ansiktet;

Trut; Käft; (Håll käften! -truten!) Håll gjattran! Håll mun! Håll käften! Håll klaffen!
Gimmgapet; Brödhålet; Babblan (Håll babblan!);
Kakstaden (?= magen); Käftamentet; Håll snattran!

Håll nu brödfattan! (Wadman?); Sunten (=? ansiktet munnen);
Sånghålet. (Ex. Skall du inte hugga att klara sånghålet med?)
Skajdhulå (gotl.); Skedhålet (13. Sörml.);
Brötyta (11. Strömsholm); Brötåfva (13. Östergötl. föraktligt mening);
Flabb (13. Västergötl. = stor mun); Mule (13. Sörml. Östergötl. Värml. = oxemun); Skehåle (13. Sörml. Mar. Snatorum vox. - Stor i skehåle = stor i mun, oætlig.); - Slapra (13. = mun: obs Slapra på Gotl. = tunga); - Snut (13, Västergötl. = mule, mun); ett Gimmgap;
Glupet (= svalget);

Lnl. 25/Del I sid 204 Visan om "Konungen och Herr Peder" (= czar Peter) "Hon ranka sitt skrynkjota Tryne"; Bättre är mulahrig (vältalig) än muntfager; Rätta mun efter matsäcklen;

Näsan Lägga näsan i blöt, vända näsan i vädret (=dö); dra ngn vid näsan (lura ngn); gå dit näsan pekar;

Snytet; plytet (? Fr Bohr);
Få en lång näsa; Näsvis; "Nädsvis"; Kroknäsa; Krognäsed = m. krokig näsa (26);
Näsan = Snusdosornet = förmågan? = Kranen = Snabeln = Trynet (= ...);
Potatisnäsa; Trubbnäsa;
Norrköpingsnäsa = oppnäsa = en som det regnar in i = oppnos; = uppstudnäsa;

Förkläde.

Barmskinn (13. Öster- o Västergötl. = förskinn, som handtverkare bruka);

Skamskäjlä l. Förmånsä l. Månsskylä (Gotl.);
Firmansi (13. Gotl. l. Fyrmystä);

Fillfase (13. Västerbotten); Fyrifase (13. Västerbotten); Magd (13. Dalarne); – Maila (13. Dalarne. Hülpherts Dagbok pag. 201); – Skåcka (13. Medelpad = skötet; bära i skåckan i. e. i förklädet); Skimpa (13. Dalarn. – skinnförkläde. Hülph. Dagbok. p. 201); – Skinnuppa (13. Dalarn. = förkl. af skinn); – Skjört (13. Gotl.); Stabblad (13. Västerb.).

Gå under -rubriken –

Loppa

Bett, n. = ohyra, löss på fäkreatur

Bet = d:o, Jämtland, Ångermanl. – Ihre

"Här ges sju slags bed:

Lus, loppa, gnet,

Hängelöss, flängelöss, flatlöss å flåttar" (Blekinge) Enl. 31.

Enl. 17 Sova må' lupa ij öjra' (= sofva m. loppan i örat d.v.s. sofva lätt, så man när som hälst kan vara färdig att springa upp o arbeta; sofva m. pläderna på sig säl.) // D.N. 14/1 1912 Stockholmsflugor af XX. – ... "små bitande svarta lättfotingar". //

Lat. Pulex irritans.

Tillhör Del II sid. 152,

"olypa" —

Lus (löss);

Läse.
III s. 149 Lyssa-makken (lus-masken) ell. "Sito" är ett barnsligt smeknamn på lusen

Löss Carl. Isac Erici Oeconomia I s. 264 Sthlm 1683.

Lyss och Gnetter!

på din olypa-rock); -
ka l. panka = skäktor
Blekinge.- At-ede, n. olypa, löss
lus; Blekinge; Skåne);

månad); Bet (13. Västergötl.
Bett (13. Ångermanl.)
l. Norrm.. Löss);
1908 sid. 27. Karl-Erik Forss =
hatt, midsommarsblomsteret
t visst; - "Här ä mångahår",

Trydet hos Alnquist Wittsells
a ordet Koris, vagglus (knitter, bitter...) minnande likt".)
loppor och gnett?
flotter; rödlöss, blå-
sare, röftittare och
tolfte år ungriten N.N." -

Loppa och löss.
"De små sällskapsdjuren i nödrapsroffan drogo försorg om att Mosses icke blef för näsgången" (Erik Åhlström: En sommarsaga från Gotlands kuster. Sv. Turistför. Års. 1905 sid 53)

— Vid fårens klippning bör man aldrig slå ihjäl
rar lammlycken (Gotl.) — Enl. 17 hallas de fåskas...
...-gården, falla ner på marken, få laus-ungar l.
...ska städse åro tillhands, fritt ~~flickor~~ ... Lat. Pediculus.
... Obs! Laus?-löss, l. lus?;

=

Tillhör Del II sid. 15?

"olyra" —

Lus (loss);

Grålus (= klädeslus?);

Kas (lusfrat.) (Ex. Det sjåvar en kas på din veppa-rock); —

Vägglus = väggmadam = väggolyra = väggpanka l. panka = skåkter

A-Ede (aåde l. A-ajde), n. coll. ohyra, löss och loppor Blekinge. — At-ede, n. ohyra, löss

Skåne (Wenm.) Jul. 31. ; Bissing, bessing, m. (31 — Kalmar län; Blekinge; Skåne);

Bette, Bett (13. Jämtl. = löss på människor och fänad); Bet (13. Västergötl. Bett (13. Ångermanl.)

Gråbaggå (= lus; Gotl.); Gråmaggar (13. Värml. Norm.? = löss);

Firper (13. Värml. Dalarne = löss); I Sv. Tur. för. 1908 sid. 27. Karl-Erik Forss-lund: "hu gjöller om sommern", kallas "stornlatt" för storlushatt, midsommarsblomst ret för smålushatt — Få lus i magen af att äta något visst; — "Här ä mångahån", sa' pojken, sågi lufvan sin (rättsyn) —

Jfr. Lärobok i Farmakognosi af H. v. Rosendahl. Upsala 1897. Tryckt hos Almqvist & Wiksells

Obs! Förändrarna naturam. Förändr. "Namnet härledes af grekiska ordet Koris, vägglus, hvilken benämning tyckes syfta på den friska örtens därom [illegible] erinrande lukt".)

Obs! Det finnes 11 bett förutom lus, loppor och gnett:

Hånglöss, flanglöss, flatlöss och flotter; rödlöss, blå-löss, grålöss och grotter; fittstussare, röftittare och ballvargar; och det tolfte är surgniten N. N." —

lus Med skaberess på ryggen? — Vid fårens klippning bör man aldrig slå ihjäl löss på dem, emedan man då förlorar lammlyckan (Gotl.) — Enl. 17 kallas de fiskar, som, medan fiskgarnen bäras upp till garn-gården, falla ner på marken, för laus-ungar l. laus-bejte och dem få de fattige, hvilka städse äro till hands, fritt [illegible] Lat. Pediculus. det anses såsom ett offer. Obs! Laus? = lös, l. lus?;

Klädeslus

Hufvudlus

Flatlus = flatbaggar l. baggar =

__Adamsäpple.__

Strupkrål;

Adamsäplå (N.-Skedvi), f.-

Tillhör Del II sid. 15?

Änkling

Änkeman; Enkeman;

Änkling, m. pl.-ar (11. Mora)

Änk (13. Västergöth.)

Hogstall (13. ~~Dalarn~~ Dal. V. Bohuslän);

(E. gr. Hogstall rissar i hogball.

Göth. Mag. p. 192. – obs.! Rissa enl.

13. Västergött. = ofta o häftigt rida.

Hogball. enl. 13. Tiden emellan plogvaden och slåttern kallas "stora hogballen", emellan slåtten och skörden, "lilla hogballen". Dahlboen säger Högbale. Lär alltså vara the gamlas Haugbalder, eller Habalder, liksom then höga och mägtige solens rätta syslotid. cfr Rudbecks Atlant. Tom. 2. sid 140. Göth. Mag. p. 191.) —

Gråänkeman = Gråänkling (- då den andre tillfäll. är bortrest.)

Änka

Efterlefverska (fr. 1482. se Tr. Fornminnesfr. Tidskrift för 1873–74 sid 163.- // Ajnk (l. ajnkj)

Elfkarleby enl. 31.; fornnordiska l. isländska = ekkja (31.).

Äintja, f. pl. -ur (11. Mora)

"Glada änkan (= Lé-hars operett)

Om man har en vårta så sittande, att man ej kan se den sjelf, blir man ej gift; men skulle man möjl. ändå blifva det, blir man åtminstone strifvelaktigt änkling l. änka. Änkevårta.

Farbror

F. (ex. i Sthlm = Herr. l. N. i af barn);

Bil (11. Ålfdalen, Orsa, Ore, Venjan, Mora)
Byl (11. Mora) (Ex. Jerk bil = farbror Erik.)
Bill. Båle (13. Dalarna); Byl (13. Dalarna)

Fasysterman (13. Jämtl. = Fasters man);
Tyttman (13. Dalarn. = ux. amitæ);

Latin: Patruus.

Faster

Fasyst (13. Jämtl.);

Billkuna (11. Orsa – Farbrors hustru
Bylkuna (11. Mora " ".)
Bellkona (13. Dalarna. = Farbrors hustru. Hylpherts Dagbok pag. 27)
Bilkune (13. Dalarna. = Farbrors hustru)
Tytta (13. Dalarn.)
Bilkona (31 = morbrors l. farbrors hustru. Dalarne. Vämhus; Billna – Wormts; Billa (Dalarne – Ore); Dagö, Nuckö; Rickul: Wickterpal i Estland) –

Lat. Uxor patrui; Amita = faster; = farbrors hustru!

Tillhör Del II sid. 153.

Morbror

Bil (11. i Mora o Orsa)

Bile. Böle. (13. Dalarna).

Bilkusman (11. Ore - mosteroman)

Byl (13. Dalarna); (Hylphers Dagbok pag. 217.);

Mosystman (13. Jämtl. = mosterman); -

Måbrå (13. Jämtl. ? se Moster!); -

Tyttman (13. Dalarn = vir materterae);

Gummbele - (31. Dalarn Älfdalen. Farbror l. morbror, som stått fadder åt ngn.) -

Ha biskopen till morbror;

Lat: Avunculus;

Moster.

M. (på Gotl. = Ni);

Bilka (11. Ore); Bilkona (11. Älfd.); Bilkuna (11. Venjan);

Bilkunn (13. Dalarna = morbrors hustru);

Mosyst (13. Jämtl.);

Måbråkånå (13. Jämt. = morbrors hustru);

Tytta (13. Dalarn.)

Lat: Uxor avunculi = morbrors hustru.

Matertera = moster.

Liten

liten till växten; Kortvuxen; småväxt;

"Liten men naggande rag";

"Stor i orden }
liten på jorden"}

En liten knatte;

Bara en liten pys (= pojke Lo.Ds.); En liten kråka (= flicka); litt litet pyre (;

En liten parvel (lat. Parvus, parvulus); Tummeliten; Tummelisa;

Armlin (11. = klen till växten; Bergslagen);

Jörg (13. Dalarne = Dvärg); Kjörfvelig (13. Norl. = liten o nätt); — Nystig (13. Dalarn. = lit., nätt.); — Pen (13. Östergötl. = liten, nätt); —

Picker (13. Västerbotn. — ital. piccolo. — Pickerlundom, Västerbotn = liten af sig);

Pyssel, pussel (13. Gotl. = ganska liten); — Pysslinge (13. Västergötl. = ganska lit.);

Småmannelig (13. Häls. = liten o spädi ansiktet o til kroppen); — Tepug (13. Hälsom är liten i växten); Tusivask (13. Västerbotn. = l., oansenlig); — Ynli (13. Österg. = liten, spenslig); Ej större än en vante; en puttefnask; en Putte;

Bobb m (31 = kort och tjock person);

Ruke (13. Östergötl. = en liten muska.); Tott, Totte (13. Österg. = en liten människa);

Sjölbror (Min lille sjölbror.) #

Liten, men naggande god;

Lång. - Stor

Medellång; Ståtlig; Stor o ståtlig; En riktig himmelsstör; Storvuxen;

obs! Spannlång = längden vid tillfriskt o tiden ... utsträckta.

Bengel (= lång och smal); Jätte; en Rese; Bjässe en jättegestalt;

Bjängel (11. Rättvik), m. = lång, ovig person, bängel.

Drasut (13. = en lång karl. Upl. Sörml.);

Obs. en lång Drasut.

Råkel (13. Västergötl. = lång slyngel;); - Rante (13. Värml = ett stort o långt magert kvinfolk); -

Dolg = stor, ansenlig; provinsord. Ihr. Dial. Lexicon; Bålmuster (11. stort o stor Dalarne);

Dolg (13. Värml.);

Gängleg (13. Sörml. = lång o smal); Hagel (13. Hälsingl.); - Obåkeli; Åbåke (13. = öfvermåttan stor); - Obörklig (13. Sörml. = lång, ovig stor, ovig); - O=fatt (13. Värml.); - Ostor (13. Gotl. = mycket stor); - Råfstelig (13. Västergötl. = reselig); Slångrug (13 Sörml. Gestrikl. = lång o smal); -

Lång som en fura; Högrest som en jätte;

Brud

Droider (13. Dalarne. Hülphers dagbok pag. 201.);

Syn. Bru (11. allm.); braud l. bråjd (11. Mora); braid (11 Orsa);
Brura (13. Jämtl.);

"Kyss snåddje ditt!" (sa' Trollkäringen t. sin son brudgummen, som skulle äkta en människoflicka. Sv. Tur. för 1899. Johan Nordlander: Åt Helsingland! = Kyss bruden din.); Låta viga sig till himmelens brud = bli nunna;

Tillhör Del II s. 152.

Brudgumme.

Syn. Brugum (11 Rättvik); bruggum (11. Söderbärke); bruggom (11. Leksand); Obs! Bruggåm (11. Hedemora); = den som står kyrkstraff l. går till tings.; – Ungman (13. Gotl.);

Obs! Ungfar o. Ungmor (Gotl.); –

Brunstig. Jmf sidorna 64 och 69 i Del I.

Löpsk; Fal ;

Kullgalen (m. m.);

Giftaslysten (?);

Böl (13. Ångermanl.: Bölsugga; Bölpiga vara, som är bördig till ett hemman l. annan fastighet. Jfr. Böl, Ång. Fram);
Bråjä (11. Boda, Rättvik); bråjin (11. Leksand) (Detta) om Björn-
råf-kar-hund och katt-honor); Brånsin (11. By);
bu'sna (11. Norra Mora; om svin; äfven v. n. = vara brunstig.);
bæl (11 Leksand); Bælsa (11. Rättvik.); Krimmsk = kättjefull (om man-
falk. Enl. 31. Västmanland)
Ålog (13. Västergötl. o Dal. = Löpsk, Fal); Bjessmen (13. Ångermanl. =
= kåt, lasciva; säges i sht. om boskap under sin brunsto tid.); Flasak=
tig (13. Värml. = kåt); Gål (13. Jämtl., Ångerm. = Jr. kåt I; Gail (
13. kåt, okysk); Gantas (13. Västergötl. o Häls. = v. kåt); Gel (13. Jämtl.
= kåt, kättjefull); — Ram (13. Värml. i säges om klodjuren, när the äro i
sin brunst); — Ronsk (13. = venerem appetens; ? Västergötl. ? svin);

German.: Geil;

Isländska: Gåle; Graðr;

Lat. Lascivus; salax;

Tillägg del II sid. 153.

Snus = "näsornas spis";

Tobakssnus. \ Jmfr sid. 191 i Del II / Tobak o Snus

Bjäl m. läppsnus, snus som lägges bakom neder=
läppen Värmland (31) – Bjäla = taga, bruka
läppsnus Värmland (31) //

...k = Röketng (Sv. Turfr. 1910. Helge Kjell...
...mmarvandring; "min hembygd" = Värmland);
...Tubbak (14. Den "klokaˮ i Grytås.
Sydalslands dialekt);
...Snips (13. Gotl. = snus);
...rynngjöl (13. Västerg. = snus);
...npsnus; – Rip- o rök- o tugg...
...bak; Macuba; Ljunglöfs N:o 1;
...rköpingssnus;
...n prissnus; "Nu har
...nagen fått sin spis, nu
...skall näsen ha sin pris"
..., det vara fru biskopinnan;
... kyrkoherde Hesselander t. fr=
...unnan v. teb. efter en middag
...biskopen). – Snusförnuftig.
...åtminstone ett mkt lågsamt då=
...gift" (Mark Twain);
... (18. = Snus); Lappgubben Rimpi
...r fridfullt "friska blader": ine
...kipsnugga (Sv. Turistföreningens
...rift, 1897. Louis Arnéen: Polfor=
märkelseexpeditionen t. Stora Sjöfallet);
Hundsnus (= slå på nosen en hund);
Till Skandinavien kom kännedomen
om det i Tyskland så "moderna" näs=
gjölet" i början av 1600-talet genom
hemvändande krigare. (Eft. Almanach för
Alla 1910. Tobak) // Bjäl m. = läppsnus,
(snus som lägges bakom nederläppen (Värmland – 31) –

Tillhör Del II sid. 15?

Till II sid. 92.

"Huru kan du säga: "Jag har icke orenat mig?"
Besinna, hvad du har bedrifvit i dalen,
besinna, hvad du har gjort.
Du är lik ett irrande kamelsto, en vildåsna,
som flämtar af brunst.
Hvem skulle ha hindrat dig
att tillfredsställa din brånad?"
(Ur l. Aftonrodnad af Pierre Louÿs; öfv. af Gerard Lind-
quist. Sthlm 1906. — Jeremias, 2, 23, 24.)

Snus = "näsornes spis";

...k o Snus
...röketur (Sv. Turför. 1910. Helge Kjell...
...förvandling; "min hembygd" = Värmland);
...ebbak (14. Den "kloka" i Grytås. Sydsalslands dialekt);
...rips (13. Gotl. = snus);
...snusmjöl (13. Västerg. = snus);
...snus; — Pip- o rök- o tugg...
...; Macuba; Ljunglöfs No 1;
...jningssnus;
... prissnus; "Nu har ... fått sin spis, nu ... näsan ha sin pris" ... vara fr biskopinnan; ... Hesander t. fr... v. lek. efter en middag ... biskopen). — Snusförnuftig.
...minstone ... mkt lågsamt dö... ft (Mark Twain);
...(18. = Snus); Lappgubben Rimpi ... fridfullt "friska blader": in... snugga (Sv. Turistföreningens ... 1897. Louis Améen: Tolfte-... expeditionen t. Stora Sjöfallet);
...(= slå på nosen a hund);
... som kännedomen ... "snökorn" "snö = ... början av 1800-talet genom ... förvärvande krigare. (Sv. Almanack för ... Alla 1910. Tobak) / Bjäl m.: läppsnus,
(snus som lägges bakom nederläppen (Värmland — 31) —

Tillhör Del II sid. 152.

Snus = "näsornes spis";

Tillhör Del II sid. 93.

Ur Sv. Tur. 1910. sid 161. Louise Stenbock: Sankta Anna socken i Östergötland.

Anna 1659 beslöts ...., att "hela Guds församlingh, hwilken finnes på kyrkiogården eller inne i kyrkian bruka tobak, antingen tugga eller dricka snufftobak thet samma som ther med warder beslagen skall böta till kyrkian — 5 dlr, hwar han thet penningar icke förmår uth=läggia, skall sättias i fängelse i 8 dagar. Samma dom gånge öfwer then som dö=lier medh honom".

...k o Snus

...Riksdag (Sv. Turf. 1910. Helge Hjd...
...vandring: min hembygd" = Värmland)
...obak (14. Den "kloke" i Grytås. Sydsalslands dialekt);
...ips (13. Götl. = snus);
...nosgål (13. Hälsingl. = snus);
...snus; — Rip- o rök- o tugg...
...; Macuba; Sjunglöfs N:o 1;
...ningssnus;
... prissnus; "Nu har ...ger fått sin spis, nu ...ll näsen ha sin pris"
...lat vara fr. biskopinnan; ...kyrkoherde Hesander t. p...
...an v. Seb. efter en midd...
...iskopen). — Snusförnuftig...
...ömsintare ...tt mkt långsamt dö=...ift (Mark Twain);
...18. = snus); Lappgubben Rimpi ... fridfullt "friska blader": in...
...snugga (Sv. Turistföreningens ...t, 1897. Snus användes: Lolfor=...expeditionen t. Stora Sjöfallet);
...us (= slå på näsan o. hand);
...dinarien hos kännedomen ...ppland ä snokern" näs=...; början av ... genom ...dande krigare. (Upl. Almanach för ...sala 1910. Tobak) — Bjäl m. = läpparne;

(snus som lägges under nederläppen (Värmland — 31) —

Tillkor Del II nid. 15.

Enl. Rietz.

Råu = köttjefall, hut, brunstig, om oskr. o kreatur, Hj., ls ; Halv-rånar = kreatur (fargalt l. vädur) som blivit illa snöpt och har en pungsten kvar. — Råne-gräs = Equisetum hiemale Bohuslän; Rokksne = Equis. fluviatile Småland;

Runn-råre = springbagge;

Råna = v. l. bliva brunstig. "Vi få slagta bokken, innan han börjar råna. —

D:o fargalta. (Men rånas om ser)

Rana = v. brunstig (om harar + får.)

Råne = fargalt; i Bohuslän även rånne

Rånnsk = parningslysten, om suggor. = om kvinnor. ; därav "manfolka-rånsk". = lösaktig, liderlig.

Snus = "näsornas spis";

93.

Tobak o Snus

...k = Rökstug (Sv. Turf. 1910. Helge Hjelm... ...mmervandring ; "min hembygd" = Värmland)

Tubbak (14. Den "kloka" ; Grytås. Sydalslands dialekt)

Snips (13. Götl. = snus);

Frynngäl (13. Härjed. Hästen = snus);

...npanns ; — Rip-o rök-o tugg...

...bak ; Macuba ; Ljungslöfs N:r 1 ;

...rköpingssnus ;

...en pris snus ; "Nu har ...nazen fått sin spis, nu skall näsen ha sin pris", ...t, det vara fra bishopinnan ; ...e kyrkoherde Hesander t. ... ...innan v. teb. efter en middag ...biskopen). — Snusförnuftig.

...ett mkt åtminstone lågsamt dö... ...e gift (Mark Twain) ;

...j (18. = Snus) ; Lappgubben Rimpi ...agar fridfullt "friska blader" : in ... pipsnugga (Sv. Turistföreningens ...krift, 1897. Louis Améen : Tolför = ...ekseexpeditionen t. Stora Sjöfallet);

...snus (= slå på vatten en hund);

...hanteraren som kännetecken ... i Tyskland så snokarna "råd = ...ålet" ; början av 1800-talet genom hemvändande krigare. — (Sv. Almanach för alla 1910. Tobak) jf. Björl m. = läppsnus,

(Snus som lägges bakom nederläppen (Värmland - 31) —

Tillhör Del II vid. 15.

Kåt = glad.

Enl. Hildebrand: Sveriges Medeltid II s. 481. Enl. rimmade krönikan, som skildrar k. Eriks af Pommern bröllop m. den engelska gemålen [Filippa?]:

"de dansa, hofvera, voro kåte [glada] och gjorde sig glade i alla måtta."

Enl. D:o II s. 483. fr. Karl Knutssons belägring af Stegeborg år 1439:

Medan marsken på holmen låg,
ingen sorg hade hans folk då,
de dansa och qväda och åro mycket kåte [glada]
och gladde sig i alla måtte.
Pipare och basunaselek
man der ginnigt höra fick,
hvar och jungfrur voro dere,
dess mera glädje månde der våre,
de gladdes och lög så fast,
mat och öl der for ingen brast etc.

...nus: "näsornes spis"; 93.

Tobak o. Snus

...k = Röketug (Sv. Turist. 1910. Helge Kjell... ...mmervandring; min hembygd" = Värmland)

Tubbak (14. Den "kloke" i Grytås. Sydöstlands dialekt);

Snips (13. Gotl. = snus);

Trynmjöl (13. Västerg. Hästerg. = snus);

...ppsnus; — Rip-o-rök-o-tugg-...

...tobak; Macuba; Ljunglöfs N:o 1;

...rrköpingssnus;

...en prissnus; "Nu har ...magen fått sin spis, nu ...skall näsan ha sin pris", ...tt, det vara pr. biskopinnan: ...n kyrkoherde Hesander t. fr. ...innan v. tebjudningen efter en middag ...biskopen). — Snusförnuftig... ...åtminstone ...t ett vekt lågsamt då... ...e gift" (Mark Twain);

...j (18. = snus); Lappgubben Rimpi ...pr fridfullt "friska blader" i sin ... pipsnugga (Sv. Turistföreningens ...krift, 1897. Louis Améen: Ledfor... ...lulseexpeditionen t. Stora Sjöfallet);

...snus (= slå på näsan en hand);

...Skandinavien kom kännedomen ...t i Uppland m. snokarna "näs = ...mjölet" i början av 1600-talet genom hemvändande krigare. (Upf. Almanack för alla 1910. Tobak) jf. Björl m. = läppsnus,

(snus som lägges bakom nederläppen (Uppland — 31) —

Tillhör Del II sid. 152.

Snus = "näsvnes spis";

Tobaksbuss. \ Jmfr sid. 191 i Del II / Tobak o. Snus

Buss; (11. Västmanland); Rökverk = Röketug (Sv. Turfor. 1910. Helge Högdin". En sommarvandring; min hembygd" = Värmland);

Tuggtobak; Rulltobak; En rökbigår; Tubbak (14. Den "kloke" i Sysslö. Sydsalslands dialekt);

Tuggbuss: "Rånarg är en art tuggebussar" (Lönnes dikter, sid 95 bak i boken); –

Snips (13. Gotl. = snus);

Tryggnyjöl (13. Västerg. = snus);

Läppsnus; – Rip- o. rök- o tuggtobak; Macuba; Ljunglöfs N:o 1;

Norrköpingssnus;

Bjädal (= "mulbänker". Ur. "Getapulianare" i Sv. Landsmålen VIII, 3)
Tankvaktareböss = " " " af och Jättfrand. – Småland)

Mullbänk (af snus);

Ljunglöfs (= snus); Röka kardus (-tobak);

Spotta hvitt (Gotl. = ej ha nya tobak);

Tugga tobak = lägga i mull(?) bänk;

Valla tuggbussen i munn;
"Lägga in" en (ny) buss; – snus?

En pris snus; "Nu har magen fått sin spis, nu skall näsen ha sin pris", skall, det vara för bishopinnan; sa kyrkoherde Hestander t. bishopinnan v. Lsh. efter en middag hos biskopen). – Snusförnuftig.

Tob. är åtminstone ett mkt långsamt dödande gift (Mark Twain);

"Nu ska nun aen fao klämma han på bussen ma den anra fråttan". (14. Presten o Klocken. Saga fr. Karlslunda i Södra Möre, Kalm. län. = klämma efter honom) –

Raj (18. = Snus); Lappgubben Rimpi stoppar fridfullt "friska blader" i sin lilla pipsnugga (Sv. Turistföreningens årsskrift, 1897. Louis Améen: Tolförnöttelseexpeditionen t. Stora Sjöfallet);

Hundsnus (= slå på nosen a hund);

Till Skandinavien kom kännedomen om det i Tyskland så snokrin "näsomjölet" i början av 1600-talet genom hemvändande krigare. (Upl. Allmanack för alla 1910. Tobak) Jf. Bjäl m. = läppsnus,

(Snus som läggs under nederläppen (Värmland – 31) –

Larv ō ägg af fjärilar etc.

Larv (13. Västergötl. = mask); Obs! Fjärilar kallas i. flugor ([illegible] ō Uppsala ex. — Bobbor = skalbaggar etc.);

Ålva = larf af Sphinx ligustri (11.-Leksand.);

Fetpölser (13. Östergötl. så kallas Ollonborrarnes larfver (Scarabaeus solstitialis), medan de ännu ligga oklädda i jorden);

Joan (13. Jämtl. = matkar i mat);

Tillhör Del II n:o. 15:e

Få stryk.

Få smörj; få hugg och slag; bli dalgjord; få dalj; bli piskad; bli randad; få huden full(?); få smockan l. "storsmockan"; bli klådd; få på huden; få smaka käppen; bli både gul och blå; få ris l. bli agad (om småbarn); få smisk (om d:o); få dask; få smäll (om småbarn); Flatgjra (S. Skåne.); få på puckeln l. söta knölen; Akta dej att du inte får drag (Rolf Arve=lin. Ups. 1910.) –

Få slag af färlan; få stut; bli spöad; få spö;

Få smaka på pryggel: på Mäster Erik; få känna käppen dansa på sin rygg; få smaka "den niosvansade katten" (ss. straff i Eng=land: = piska.); bli piskad; få ris; bli risad; få risbastu; få aga; bli agad; bli sönderslagen l. bli ihjälslagen (max.);

<u>Stryk</u>

Risbastu; smäll; aga; smisk; dask;

Smörj; dalj; Hugg och slag; pisk; smockan = Törnga (Fäktmästarens hundslang; ? = verbet smocka? l. subst.? --)

Stadflängning; landstrykning; käppslängar;

Dansk skalle;

Slag f. bröstet; örfil (se örfil); sinkadus; en "djäfvel" ("Ge'n en djävel, vet ja, så han tiger!"); - en <u>stöt i magen</u>; slag under hakan;

__Bröst__ Jmfr sid. 43 i Del I.

Barmen; "Hon har bra lunger";

Bringa; Bricka (?);

Bryst, n. (11. norra Dalarne); Brecka (13. Västergötl.);

Brikka f. (11. allm. – Strömsholm) Talesätt: "Han är fött i brikka å har sjöt i fikka" = om den, som vill synas för mer, än han är (Varberg);

Gäjta, Gjeta (13. Jämtl. = Patt);

Kikker (13. Dalarne = mamma, bröst.);

Mamma (13. Gotl. = Bröst, lat. mamma); –

Poppe (13. Västerg. = mamma; Värml. d:o);

Tillhör Del II sid. 152.

"En rysning af vällust och öfverraskning gick genom hela salen. Nana var naken. Hon var naken med lugn djärfhet, viss om sin kropps allmakt. Hon höljdes endast af ett tunnt gasflor, under hvars lätta väfnad man anade, nej, såg hennes runda axlar, hennes barm, så fast som en amasons, hvars rosenspetsar stodo spända och styfva som lansar, hennes runda höfter med deras vällustiga vaggning, hennes fetthvita lår, hela hennes kropp, så hvit som skum" (Kul. 23. sid. 18.) // En ung barm, som redan var allt för mogen(?) Aphrodite af Pierre Louÿs; öfvers. af Ernst Lundqvist Sthlm 1906 /// Tungbröstad [Frida hos Olsons i Sthlm, jan. 1913] // D:o "Men jag, som af naturen ej blivit begåvad m. något framstående behag" etc //
= plattbröstad //

Mage

Magsäcken; (Buken ofta = magen; anatomiskt ~~buk~~ mage = ~~Mage~~);

Kakstaden;

Pottmage[?]; prästmage;

Strutsmage (= som kan smälta allt); "Barnamage, stöpselmage[?]". –

Föringe (B. Dalarne = örmage på foglar); Karge (B. Västergötl. = örmage); Kroen (B. Värml. = magan på foglar); (Kråfvan? t.ex.); – Tarpa (B. Roslagen = stomachus; få något i tarpan; Ö.G. Skärgl.[?] Tärpa d:o);

Buk

Isterbuk;

Iuid (b. Dalarn.); – Skrott (b. Värml.; i Västergötl. = kropp, bål); –

Göra buken t. sin gud; Bukfylla; Buksot;

Fruktsam. Jmfr sidd. 156 o 164 i Del II samt sid. 78 i Del I.

Alasam, alsam, ålasam, adj.; som lätt förökar sig, Västerb. Ångerm.

Avelsam, Västerb. – Alansam, adj. fruktsam, som ofta föder, har afkomma; eg. om djur, men äfven om menniskor, Helsingland (Delsbo; Bjuråkers socken) Lund. 31; –

Frögurka (om kvinnor)

Fröa af sig; avla af sig; det går undan; det kiter strax igen (l. fort på henne); yngla af sig (som kaniner);

Tillhör Del II sid. 15 ,

Åldras

Bli gammal;

Bli barn på nytt.

Forras (13. Hälsingl. Markna, åldras

Forn (~~[illegible]~~ [illegible]) = wat som båres til barn:

sångshustrur.) —

Dia

Ticka (gotl.); patta; ta bröstet;
Ta bröstet; Dägga (däggdjur);

Ditta (18. Dalarne: Mammas sugere);
Poppa (13. Västergötl.); Slogga (18. gotl.); (20) — Gifwa dia (20)
Di (didde, div. 20.)

Gifwa di

Gifwa (sg) bröstet 20;
... de wilde i Africa ...; då hon will gifwa det dia, kastar hon bröstet öfwer axeln til det (de hafwa ganska långa bröst) ...

Dägga; Däggja up (20. Naturhistorier, at en moder däggjer up sitt barn sjelf) —

Obs! Mjölk enl. 18 = Kopörter, kobärsa, kotoddy.

Obs! Afvänjas; bli afvänjd;

Tillhör del II sid. 153.

Afvånja (jfr. att drå)

Svartsjuk

Man bör ej stå ö dricka kaffe, ty då bli man svartsjuk.

Tillkör del II nd. 15.

Äktenskapsbrott.

Blek

Hvit i ansiktet; kritvit;

Fisblek;

Glåmig;

Gant (13. Dalar. Gotl. Roslag. Blek.);

Röd (om kinderna)

Rosig (om kinderna); röd som en ros;

Rödbrusten = brunlig?;

Rödbrusig; Rödlett; rödmosig;

Bruse (13. Sörmland = rödbrusig, frodig karl.);

Kyrkletta (13. = Pigornas behagligaste färg. Ångerm.? o Värml.?);

<u>Naturalia</u>. ("non sunt turpia");

Naturbehof;

Draga undan preput. på penis.

Som pojkar roa sig med;

Draga undan förhuden; "flå kuken"; [Sno (13. Jämtl. = flå)];

(obs! En banan sades af en student i Uppsala se ut "som en flådd kuk", hvarför han ej tyckte om denna frukt.);

Jmfr.: "Jag minns den tjufve tiden, då pitten på mig stod,
den lilla läckerbiten, han vägde knappt ett lod.
Men han sen han blifvit större och skaffat sig peruk,
då "tog han af sig hatten" och kalla' sig "Herr Kuk".

\+

Obs! En penis med förhuden ej tillbakadragen (såsom å unga gossar) kallas för en snutpick (? strutpick).

Skymford; Otidiga ordalag;

Stickord; Få "en klick" = ett öknamn. ; Dravelsord;

Smädeord . Grofva ord. – "Vedernamn = öknamn"; Hånsord;

Häcklesord; Stickord; speord; Skällsord; [Fula uttryck = ord, som icke kunna i tryck återgifvas = opassande ord];

Smädeord; ovettig = ful i mun = använda fula ord i uttryck = (pornografisk o. d. snusk-litteratur); Klåkord (Jönköping 1912);

Skitord = glåpord (Småland); Skymford; Okvädinsord;

Afvrenger (13. Skåne = Hånska ord);

Afemente, f.-pl. (13. Värml. = ett skällsord);

Klångenamn (14. Den "kloke" i Grytås. Lyddalslands dialekt; = öknamn),

Ampåll m. handsvott; skällsord. Gotl. (enl. 31.) // Vit-ord (enl. 31) n. = skymfliga tillmälen, ord, kastade på en fiende. Småland. Jfr Hyltén-Cavallius, Värend 1, 385, 387, 437. // Ravina (enl. 31) f. speglosa, stickord. Skåne, Halland, Blekinge. Ravåjra, f. långt, onyttigt pladder; lång ramsa. Gotl. //

1) befälhavare vid Pansarbåtens grundstötning; febr. 1914

När det skrivs socialist-[1] brev till kommendörkapten Rosensvärd, skulle man utan alltför djup misantropi ta för givet, att det skulle vankas skärslipargloser och okvädinsord av det slag som så rikligt förekommit vid tidigare grundstötningar.

Men trots olyckans omfattning

Obs! Okfärn (13. Västerbotn. = öknämna); –

Tillhör Del II sid. 152.

Lätt

Tillhör Bok II sid. 112.

"Herrar" sid. 296 af Ludvig Nordström.

— "under en åskby af svordomar och skällsord, som jag verkligen inte vill återge, då de nå öfver gränsen af det tänkbara" ff

År 1443, då förlikning mellan kon. Erik (på Gotland) och Kristoffer försöktes af hansestäderna, skrifver Erik ett bref till svenska rådet [Kristoffer dåv. konung i Sverige o.s.v.] och klagar öfver danskarna [emedan Kristoff. utrustat krigsskepp att uppfånga Eriks sjöröfvare kapare], att de behandlade hans tjenare s.a.s. sjöröfvare. "De voro", säger han, "konungaödare och gamla kattebitare, sådana hade de och deras föräldrar varit". — s. 257

Starbäck-Bäckström: Berättelser ur Sv. Historien II. B. 14

Tillkor Del II sid. 15?

annan sin embetes broder horanson
håranson tyuff eller skalk ok
framkomber mz swa dana vthuck-
tetiga ordh —

Jmf. härmed följande! Enligt "Skeppa-
artiklar för danska flottan, som under
amiral Mogens Ulfeld gick i Öster-
sjön 1611 [i Danske Magazin Del I.
sid. 212 ff. Kjøbnm 1745.]
26. Hwilken som kalder hinanden
Hore-Søn eller anden ubequems
ord — — — straffes til Masten.

Tillhör del II sid. 15?

Okvädinsord Enl. Le.

Fornskriftsällskap.-ts Samlingar (Skråordningar)

Murarnes skrå 1487

Vj: Ingen broder mag then annan sin brodher halla lygnara eller nagor annor oqvedens ordh — (haller nager sin brodher tyoff schalk eller horansson ....)

Skräddarnes skrå: 1501

XXXIj: Hwilken broder som haller nagrom sinom broder i embetet skalk horansson skokinsson hundsyweisson .....

XLviij: Hwilken broder misfirmer sin embetz (broders) hustru mz noger vnampn kora ok sua dana vnampn

Guldsmedernas skrå: 1501?

XVjde: Hwilken en Broder i embetet haller

Tillhör Del II sid. 15.

Lättfärdig.

Lättsinnig; liderlig; lätt på trå(de)n; d:o på foten;

Asber (13 Jämtl.)

Letfärdugr (13. Gotl. Stadslag.);-

Sv. D. 29/7 1911

Fru Kata Dahlströms Lysekilsäfventyr. Den blå bilens resetalare anlände — utan bil — i torsdags f. m. till Lysekil, där de beramade föredragen höllos. Ett par hundra personer, mest badgäster, samlades så småningom. I främsta ledet bland åhörarna befann sig fru Kata Dahlström, som sedan en vecka uppehåller sig i Lysekil.

En af talarne yttrade, att då han såg fru Dahlström närvarande, ville han påminna, att fru D. i fråga om kristendomen och socialismen stundom talade med två tungor, eftersom det det lämpade sig.

Fru Dahlström begärde upprepade gånger ordet, men nedtystades af några manliga badgäster med ropet "Tyst käring!"

Detta mindre hyfsade bemötande bragte fru D. och en del andra närvarande socialdemokrater ur humör och en del utrop hördes: "Öfverklasspöbel!", "Borgarbyke!" o. d. skuro genom luften.

En poliskonstapel inskred och skilde de stridande åt.

Vid det senare föredragets slut förklarades, att fru Dahlström finge yttra sig, men hon afstod och mängden skingrades så småningom.

Kollekt upptogs till förmån för Sv. Folkförbundet och inbragte 137 kr.

* * *

Fattig som en mus (s. d. 349: Nordströms Landsortsbohême);

Fattig. v. på bar backe;

Arm; inte äga något; fattig som en kyrkråtta (l. skrapråtta); inte ha ett rödt öre; knappast ha kläder på kroppen; Inte ha något att bita i; ej ha existensmedel; v. i fattiga (l. små) omständigheter; ha knappt om födan; "Fattig men stolt"; lefva för dagen; inte ha (knappast) tak öfver hufvudet; utfattig; en fattig fan; fattighjon = intagen å fattighus; v. djupt nödlidande; konkursmässig;

Armoslöje, Såll, Sållbot, (13. Jämtl.); — Nägg (13. Hälsinglands Norrala:);
Pank (13. Östergötl. = öde, tom, fattig. Han ä pank d.v.s. han har spelat Banqueroute); — Skrall (13. Östgötaskärgård.); v. i penningknipa; sakna kontanter; befinna sig i tillfällig (penning-)förlägenhet; fattiglapp; v. stadd i yttersta nöd; ha det svårt; stå m. (l.) tomma händer; barfattig; vara l. stå med två tomma händer; Obs! v. "på dekis" (= dekadance.);
Konkursmässig; en fattiglapp; en utsvulten rate (= fattig); fattig som Job (Myka-Ojs som" s. d. 83); Armoslöi (31. — Hälsingland: Delsbo: Bjuråker); Armslig = utfattig (31 — d:o);
Bar-skrablig l. barskrabbå = utfattig Sörmland.

Fattighjon; fattiglapp; ~~Jf. fattig~~
Fattigman, går t. strand, vrom etc. (Gotl.) —

Obs! Lus-~~Skit~~-Aspank; Utfattig; (l. genrakad l. barskrapad) ~~fattig som en kyrkråtta~~; En fattiglapp; Fattigman; en fattig stackare;

Tillhör Del II sid. 15[illegible]

Rik. Möltra rik; Burgen;

Förmögen; vålbergad; Miljonär; har kovan; vara penningkarl; ha pengar på kistbotten; så rik så man inte vet hvad man skall göra af sina pengar;

Ha rik kvôs; Välsituerad; en riktig Krösus; (Rik som Krösus;) vålbergad; burgen; på grön kvist; Stenrik (jmfr. stendöf); Stormrik;

"Kovôs;" Rik som en Krösus; Stenrik;

Storrik; Stora-rik (Sv. Tur-fr. 1901. N. Flygare: "Silfvergrottan) —

Ha "rangerade" affärer (eg. fr. att ha stoft dåliga) — Ha kommit upp sig;

Sveriges Rikes lag? (Ja, för nöden har ingen lag) —

Hon har 200,000 "kalla"; ha pengar som gräs; gräsrik;

Guldfisk (= flicka med pengar); Ha fullt upp af detta lifvets goda; "rik som en engelsk lord"; ha en välförsedd pung; en mäkta rik man; Höra till "the upper ten thousand" (= v. miljonär i Amerika); vara ofvanpå; v. välbeställd; v. en fet karl; Ha en spänd skörf; Ha pengar på fickan (= åtminstone i dag ha pengar); Bottenrik;

Callhof: Stadd vid kassa;

Buse ("Böss" i plur. Ups. stud. humor slang);

Mest om schåare; sällan som Tilltalsord. Ex. "Skall Busen ha en sup i dag?" — Hambuse; —

Rallbuse (= rallare = järnvägsarbetare); Kolingen och Bobban;

Babuse (I3. Dalarne; quasi Barn-buse);

"Dimmiga Klotets" akterspegel kysste cementgolfvet (= föll omkull, Strix № 31 / 1910);

Wästerviks Ludde; sjämiga Söderlund; Busen Carlsson, gemenligen kallad Kulis (Strix)

hot bus frö; "Den lille busen växte upp och blef en stor buse";

Uitz "Busenfreunde" (vän m. buser; busvänner); — Busyngel — Apache i Paris — I Köpenhamn = Bølle; ; Busfrö;

Gatpojkar = buspojkar = rännstensungar

Tillhör Del II sid. 152.

Svärfader

Svärfar; Svärpapa;

Båsten (13. Halland)

Svärmoder.

Svärmor; Svärmamma;

Båsten (13. Halland);

Svåger

Finska: Appi ukko

Svägerska

Bror-kvinna (31. Halland);

Finska: Anoppi muori

Kolik.

Ordt i magen; Magref;
Mag-Knip;

Beltslan (13. Skåne.)

Flen (13. Östergötland.); – Klo (13. Östergötl. Västerg.);

Magapjukson (13. Jämtl. = Bukref); – Vratt (13. Skåne = bukref); –

Tillhör Del II sid. 15.

Brännvinsflaskan.

Brännvinspola (13. samtal.);

[illegible]

Brännvin = "den svenska nektarn"

—

Butelj: Inta l. Pava ([illegible]);

Spenar

Dål (13. Västergötl. Bukenafen grissugga; Dehl pl. Delle = spenar på suggor, hyndor l. andra djur, som föda flera foster.); Dissår (13. = Mamma. Dalarne? – Heic Disslbarn.);

Kickå vel Kickrå (13. Ångerm. = koppena); Kicken (13. Västerbotn = id.);

Pappe (13. Östergötl.); – Spenarna (13. Jämtl = koppenar);

Titt (13. Ångerm. = mamilla; Tittå, lactare, Tittar, Västerbotn, id.);

Nossar (16. sid. 111.);

Kö-kuk (pojkar i Badinrättning i Sthlm, aug. 1920; "Din pitt ser ut som en kokuk") Skåne.

Tillhör Del II sid. 152.

Lefva otuktigt.

Data (13. Västergötl. – Daska o Data med = lefva utu lättfärdighet m. någon, illicito amore prosequi. – Data sig.)

Dumpa (13. Västergötl. = danta, hoppa oanständigt; Dumpegägt = oanständig dans, otuktigt sällskap);

Horeri

oäkta sammanlevnad;

Daseri (13.);
Filteri (13. Skåne = olovlig beblandelse);

Falla i horeri (säges om flickor, när de fått smak för det och ta flera män till sig) /

Tyska Kebs-ehe (= oäkta sammanlevnad);

Tillhör Del II sid. 152.

Skända. Jmfr sid. 62 i Del I.

Förförd = ex. dotter med kränkt ära =

Otidig förbindelse = d.v.s. före äktenskapet ell.: före kvinnans manbarhet.

Begå nesligt våld (d.v.s. mot minderårig)

Efter Ordinantiam i Västerås riksdag 1527. —

Hor (adulterium simplex), lönskaläge (fornicatio), jungfrukränkning (virginum defloratio) ||

Latin: ~~Praedico~~ Praedico (puerum);

<u>Hor</u>, jur. lägersmål mellan en gift och en ogift person (<u>enkelt hor</u>) l. mellan två hvar för sig gifta personer (<u>dubbelt hor</u>). — Då en gift man har köttsligt umgänge med någon annan än sin hustru —

Dryckesbroder.

~~Supbroder~~; -Dryckeskämpe; en gammal spritlampa;
notorisk Bacchidyrkare; Dryckeshjälte;

Dubror (13. Västergötl.);

Tillhör Del II sid. 152.

<u>Nykter.</u> Jmfr sid 151 Nykterist i Del I

v. på nykter kaluffs; spiknykter; ej smakat en droppe vått; inte förtärd en spritdroppe en gång; Annons i d. v. <u>Helnykter</u> person få plats som ... ff

Edrug (B. Kinne Härad i Västergötl.); Uisvedandes (B. Skåne = nykter, beskedlig);

<u>Danska</u>: Aedrue (B.);

Mindre välbegripliga ord. – Slagord – Speglosor – Öknamn = öknamn;

Diverse skällsord. Jmfr. s. 152.

Obs! Botterlås tom taska; Hundhedning; Låspe och Halte; Tymen etc.;

Bondlurk; Bondbasse; Bitvarg; Bof!; en riktig Bobrikoff! –
Bondkanin! – gamla bondtjyv! – Bäkelsebest, m. ett skällsord östergötl. tmål. (möjl. = ...)
Banda academica (alltid. en gotl.); Backbest = ett kvig af ovanlig storlek och fjöll... (3?) –

Drummel; Drankaståll (gotl.); Dumdjäfvul; Djäflabytting (Sv. Landsmålen XII, 8. Nordlander: Smaplock. s. 5.) Dummerjöns; Dumbom;

Fjätte (13. Västergötl. = Bondebasse; ät. bare); Fålund; Fä!; Fåtskalle; Flåbuse; Flått (13. Västergötl. = mårrflåare) (?); Frimickel (= frikyrklig anhängare); –
Djävla fåbuse!
Finne (Sv. Tur. för. 1901. 8. V. Bromander: Höslåtter i löftskod på Finnskogen (i Värmland) "Sä grund af den fiendskap, som fordom rådde mellan finnarne och "Dalbysvenskarne", på hvilkas utskogar de före rebsatt sig, kom benämningen finne nästan anses som ett skällsord) –
Fyllehynda (20. Tiberii Neronis amma säges hafva varit en f., hvarföre han och ärfde samma last och blef af sina undersåtare kallad Biberius Nero)

Hagga (13. Värml. En gammal hagga l. käring; värml. idem); Harpa (= gammal elak hustru). ett Hår af Hin (= elak kvinna); Hins svärmor (= ds.); Hundhedning (Strindberg: Fröken Julie: Stinta jag gifta mig m. dig, din hundhedning! (?)); – Hannebuse! –

Idiot;

Kräksebulla (13. Österg. = en m. mkt granulät utomordent. qvinna); (obs. Gotl: Hyvpegrup.); Kristen hund (Mohammedaners = Giaur!); Korintbåge (Ernst Malmroths skolgossetid, Örebro: t. ex: Va' är du döckens, din Korintbåge!" l. "Men du bast, din K.!") – Knöl! –

Låtta (13. Dalarn. Upl. Värml. = femina inepta; Bond-låtta – Lortlåtta – Lortlarpa, Värml. = dragg); – Låpe (13 Österg. = oduglig i sin kroppsarbete);

Obs! -s, -ecka, -adder, -ite, -apaver, -uber, -ser, -verber alla "färgglada på -er"! –

Lipsill (13. Österg. på en som mkt gråter.); – Lusvasker (13. Västergötl. = stackare; Värml. = en slusker som ej lyfter sig väl); Lymmel; Landtkrabbe (sjömäns benämn. på icke sjöfarande); Lömpkalle;

Mutbolf (som låter muta sig);

Näbbgädda (13. Värml. = näsvis qvinna); – Näbbetyke (13. Österg. = skällsord på en näsvis o högfärdig människa, som vill hafva högsta ordet); – Natiönbrumpa (studiöron i Ups. = den sista; prof. v. Friesen "kumpen har ingen talan") – Niding! – Nöt! –

Pjåga (13. ångerm. Ex. Han har en pjåga till hustru = ett nöt); – Pråffel (13. Östergötl. = skällsord på en stormodig o dum karl); – Plåtslagare (= ligist i Sthlm på 1880-talet);

Skurk! –

Sate (13. Östergötl. = en elak menska); – Skamtacke (13. Östergötl. = en ovettig o trätaletig menska); – Slabbertaska (13. Västerg. = skvallrare); Sladderkärra (götl. = skvallrare, skvallerbytta); – Slagbölt (13. Österg. = en högfärdig o dumdristig karl, öfversittare;) – Slanker (13. Österg. = fåfäng o lättfärdig person); – Slanthårfvel (13. Österg. = tvarig person, odaglig); – Slapertaska (13. Jämt- et alibi = Bladdrare); Slonker (13. Värml. = en obehaglig karl, som slår ned ögonen o ser under lugg); Slyngel (13. = halfvuxen pojke); Slyngja, Flickslyngja (13. Upl.); Slånga, Flickslånga (13. Värml. = puella, non perhonesta appellatione).
Smitter (13. Västergötl. = falsk menska puella); Snope (13. Smål. = odaglig karl);

Toffelhjälte.

Flaggman (Ä. Gotl. = en som står under sin hustrus befäl);

Stå under toffeln; frun kan linda mannen om sitt finger; som inte är herre i sitt hus; som inte har hand om portnyckeln; kvjönerad älta man;

Tillhör Del II sid. 192

Dö som flugor (Livnerd... till 209 bak i boken)

Gå döden i förväg; göra slut på sin tillvaro; Sluta sin tillvaro; ligga i själatåget. Döden är insomna i Herranom; Se sig själf döden; Gå till de sälla jaktmarkerna (om jägare); Lifvet har flytt; (bortöt: tältmordet...)

Dö

Fortsätt sid. 193; Del II

Låta livet ... (Livnerds Diktsk...)

Lämna detta jordelivet (... sin vandring) ... Gå till döden;

Dö

Anl. Lindström = Gotl. Medeltid. s. 206.
(Om I abboten i Roma kloster):
10 Juni ...... den salige Petri, som kom hans dödsdag, hvilken ......
själf efter en tjeklig dödskamp flyttade till den eviga sällhetens åra" (på latin i Henriquez Menologium Cisterciense)

... ; insomna
lämna detta jor-
Själas (Fr.
somna (lugnt och
vandringsstafven;
—
t (13. århund); —
träffas af
Karl föll v. Fredriks-
-dal
tet); lida en våldsam = frödöda.

dö ... utför en Alexan-
pa.) — Få banesåret: dödas etc. Stupa i en strid — Falla i ett krig +

Döda sig = Taga lifvet af sig = begå självmord — (självmöder) = d. självmördare
lefnadstråd / taga sig afdaga / taga sig af daga l. afdagataga sig —

= ge sig af t. en annan värld = (skjuta sig, hänga sig, dränka sig,
ta ... (lämna i ... ; dränkas; kväfvas af os etc;

Själas = dö; gammalt fr. medeltiden

förfalskat en vi-
tel ... ; ... sitt ... lbre söks i fri-
na döden under tåget — Bära hand på sig själf ... la sig lifvet (i
ett anfall af sinnesförvirring) — Gå rättvisan i förväg — Falla för egen hand —

Vara döende = ligga på sitt yttersta = hafva slutet nalkas = förlossningens dag går in = ligga i själatåget = l. i dödsryckningarna = l. på sotsängen;
Hålla på att dö. / vaplingarna
Ens lifstråd är snart afklippt.
Det är slut l. nära slutet — Det är ute m. honom (ifr. i bety-
dlse af fattigt, gått omkull) — Det lider mot slutet. — Tillståndet är
vara dödens kattunge / hopplöst;
obs! Skendöd. "Ditt timglas runnit ut!" — Svåfva mella lifvet o. död;
— Bli offer för de svaga ...

so ... alla den ... väg ...

Tillkor Del II sid. 152

Gå döden i förväg; göra slut på sin tillvaro; sluta sin tillvaro; ligga i själabaget; döden då; insomna i Herranom;

129.

Dö = "gå ur huset" under årets lopp. Enl. Dybecks Runa 1844 s. 119

Sluta sina dar + befrias av döden

Skilgörs budan (/ draga sin sista suck)

insomna

lämna detta jor-

själas (Sv.

somna (lugnt och

vandringsstafven;

et (13. Turul); –

träffas of

Karl föll v. Fredriks-

lidit en våldsam = förolyckas.

ng utför en Attestu-

ett krig #

v. självmördare.

ingang. dränka sig,

kväfvas of os etc;

har förfallit en vi-

stoftet sölv i fri-

hända sig lifvet (i

falla för egen hand-

nalkas = förloss-

garna

gårna = l. på sotsängen;

honom (äfv. i kväg-

else af fattigt, gott omdöme) – Det lider mot slutet. – Tillståndet är hopplöst;

"Ditt timglas runnit ut" – Sväfva mellan lif och död;

obs! Skendöd – Bli offer för de svaga isarna –

Tillhör Del II sid. 15[...]

gå döden i förväg; göra slut på sin tillvaro; sluta sin tillvaro; ligga i själatåget. döden då insomna i Herranom; gå till de sälla jaktmarkerna (om jägare);

Dö som flugor (Linnés Diætetik sid 209 bok i boken)

Dö

1/ Den gudarna älska dör ung.

2/ I dag röd, i morgon död.

Jul. Linnés Diætetik, utgifven af Lindfors Ups. 1907 (2:dra delen) sid. 22. ... "dödde de bort som strå": —
Strådöd;

Rimkrönikan (fr 1400-talet) om biskop Kettil Wasas i Linköping död 1460; han hade stridit för att återfå ärkebiskop Jöns Bengtsson Oxenstierna (fången hos Kristian I i Kphmn) och sedermera mot Karl Knutsson. . .

"Sedan blef jag sjuk af pestilentie sot.
— — — — — —
Med det tog döden mig lifvet utaf,
min ande jag i Guds händer gaf.

Dö knall och fall;

[...]; insomna
[...] själas (Sv.
[...] (13. Ärmel); —
träffas af
[...] fall v. Fredriks[...]
[...] självmördare.
[...] dränka sig;
[...] kväfvas af os [...]
[...] förfalskat en [...]
[...] för egen hand —
[...] = förloss[...]
[...] l. på sotsängen;

oss! Strådöd. — Bli offer för de svaga isarna —

Tillhör Del II sid. 15

Gå döden i förväg; Göra slut på sin tillvaro; Släcka sin tillvaro;
Ligga i själatåget. Döden då. insomna i Herranom;
Gå till de sälla jaktmarkerna (om jägare);

Dö som flugor (Linnés Dietetik sid 309 bak i boken)

Dö

Sätta livet till (Linnés Dietetik s. 938)

Döden då. — Ljuta döden —
Omkomma (genom olyckshändelse) o flyga i luf=
ten (som en kråka.) — Bli massakrerad af tå=
get — Ända (l. sluta) sina lefnadsdagar —
Dö knall och fall = brådö;
Arkebuseras = ihjälskjutas efter krigsrätt;
Stupa i fält; Falla på sin post; Saligen hädanfara;
Gå i döden för någon (kung och fosterland);
Utandas (dra) sin sista suck (ex. i ngns armar);
Kola af = kola vippen; Skadda åt förgängelsen;
sätta lifvet till; "Då Demoiri hos låg i andedräkten" —
(= i själatåget) (Linnés Dietetik, sid 165, bak i
boken) —
vandra till de sälla jaktmarkerna (om jägare)
Ge upp andan / — "anträda resan till
fridens ängder" (Gösta Berlings saga af Selma
Lagerlöf, sista kapitlet) — Trilla av pinn //
Kila i väg //

insomna ... detta jor-
... las (Sv.
(lugnt och
... ingsstafven;
... formel); —
... iffas af
... ill o. Fredriks-dödl)
... lida en våldsam = ...
... för en Attestu-
... själfmördare-
... dränka sig,
... ffras af os etc;
... falla i en ...
... sola i ...
... lifvet (i
... egen hand —
... = förloss-
= l. på sotsängen;
... i ...
... stondet är
högaltet;

"Ditt timglas runnit ut!" — Slockna och lifvet dödt;
obs! Skendöd — Bli offer för de svaga i sarna —

Tillägg del II sid. 15?

Gå döden i förväg; göra slut på sin lefvnad; sluta sin lefnad; ligga i själatåget. Hädan dö: insomna i Herranom; ge sig själf döden; gå till de sälla jaktmarkerna (om jägare); Lifvet har flytt;

Dö som flugor (Ti-mesdäcket vid 209 bok i boken)

Låta livet till (Almänt Dödsdok s. 538)

Dö. Jfr. sid. 193 i del II

(hastigt; själfmördare) (stilla; dödsmonster)

Gå ur världen; lägga näsan (trötta) ögon till ro;

Ge upp andan; dra sin sista pust; aflifva; (taligen dö); insomna för alltid; ~~dra~~ sin ~~sista~~ ~~pust~~ (utandas) (suck); skiljas hädan; lämna detta jordiska; vända näsan i vädret; gå hädan; kola vippen; själas (Sv. Tur.-för. årsskr. 1899. Johan Nordlander: "Tå Helsingland!") — gå i den eviga hvilan; Afsomna (lugnt och stilla); Falla ifrån (fabrit. frånfälle = döden); — Nedlägga vandringsstafven; Drabbas af döden — Ljuta (en ögonblicklig) död; lätsligt signa ned till jorden —

Gå op (13. Jämtl.); Lägga l. vända näsan i vädret (13. Värml.); — Gå till sina fäder; Samlas till fädrens asla; Aflida; träffas af döden (gm. hjärtslag ex.) — Falla i krig för en kula (Kung Karl föll v. Fredriksbald i Norge; "blott falla kunde han"). — Dö af ålder (ålderssvaghet); lida en våldsam död; = förolyckas.

dö Sotdöden (ansågs neslig, hvarför våra förfäder störtade sig utför en ättestupa.) — Få banesåret; dödas etc. Stupa i en strid — Falla i ett krig etc. bli vådaskjuten (under jakt);

Döda sig = Ledsna (trött) taga lifvet af sig = taga sig afdaga = begå själfmord (självsvåld) = d. självmördare = taga sig afdaga l. afdagataga sig — = ge sig af t. en annan värld; (skjuta sig, hänga sig, dränka sig, ta in gift, slå ihjäl sig, strypa sig, (springa i luften; drunkna; kväfvas af os etc.; gå den stilla vägen = göra af med sig" t. ex. om man har förfalskat en växel l. dylikt och dödar sig för skälitens skuld. — I sin förtviflan sökte i finna döden under tåget — Bära hand på sig själf — Afhända sig lifvet (i ett anfall af sinnesförvirring) — Gå rätten i förväg — Falla för egen hand — förkorta sitt lif;

Fråntaga mi själf lifvet; själfmördare (som man har en hand); = Gå till döden; Dö; Dödens sätt; alla dess vägar; Lifvets stundet;

Vara döende = ligga på sitt yttersta = hans slutet nalkas = förlossningens dag går in = ligga i själstaget = l. i dödsryckningarna (vesslingarna) = l. på sotsängen; Hålla på att dö;

Det är slut l. nära slutet — Det är ute m. honom (äfv. i betydelse af fattig; gått omkull) — Det lider mot slutet. — Tillståndet är hopplöst; hans lifstråd är snart afklippt. vara dödens kattunge;

obs! Skendöd — Bli offer för de svaga isarna — "Det timglas runnit ut"! — Lågfe och lifade död;

Stark

Kraftig; atletisk; atlet; jättestark; en Goliath; stark som en björn (l. ett lejon);

Hårket (13. Dal. Värml.);

Romugr, Romu (13. Gotl.); Uel (13. Ångerm. = stark, flink, god);

Startk (Sv. Tar. 1902. + frisk. Ernst Beckman: Från utfärder fr. Bydalen) —

Bolmstark (ofantligt stark; Upplandslagen; Sörmland) (31); Borger, borg (31 = stark, rask, fullvuxen. Hälsingland; Uppland:)

Tillhör Del II s.d. 15.

Svag.

Klen;

Harkug (13. Hälsingl.);
Svag = sjuklig (?);

Hår

Klädsam locf=
lyg; Hinnacke=
bena; bena
t. höger l. v.=
Snedbena;

Hårfrisyr;

Peruken; Lufven; Kalufsen;

Lugg; Victorialugg (efter nuv. drottn. V.); – Ugg (13. = lugg; se under ugg); lockigt "skör" (kvinnoprål);

Hårlock; Hårtaat (13. Jämtl.); Kassuk (13. Gotl.); – Pille Gille (13. Gotl. = Hår som äro afskurne i pannan); –

Polkahår = långt, jämnklippt hår; Bismarcks 3 hår; Svinborst;

Fläta = råttsvans (lit. fl. hos små flickor); = hårpiska

Ullhår (histologien)

Krusigt l. krusadt hår; Vågigt hår;

Rödhårig (Danneil: Altmark. platt. Mundart: "Ellern (= die Erle) Holt un vossig Haar (rött hår) sünd uppgoden Bodd'n raor" = einem Rothhaarigen ist nicht zu trauen.)

D:o (På Gotl. "Rödt hår det är godt tecken, det "räml. till att flickan är lättsinnig.) –

Kastanjebrunt hår; linhårig; linigult; hvitt; svart; cendré; grått; kolsvart l. ramsvart; – Marelockar (tros flätade af maror på hästar); Harald Hårfagre; – Man skall klippa sitt hår i ny, ty då blir det långt o. tjockt (Gotl.);

Kortklippt l. maskinklippt (ex 5 mm);

Obs! Skjäggbrusken (13. Särml. Värml. = den som börjar få skägg); –

Lusgatan = benan (: snedbena etc.); ... en ung Adonis med lejonman (Sv. Tur. 1906 sid 187. Alfred Ekström: Till högan Jämtland, Härjedalen och Dalarna). – – våra djur med sin glänsande hårrem (D:o sid 188.); "Tjyfspojkhår" = små lockar vid öronen, som gå framåt mot ansiktet;

<u>Hårlös</u>

Skallig; flintskallig; ha måne (fult-);

(Flinten = hufvudet); flintis; ha kalt hufvud;

v. kal; Kal hjässa; Hufvudet kalt som en biljardboll;

Se ut som en biljardboll;

Låskin (13. Dalarn.)

Skåhjut (13. Dalar. = flintsk.); - Sno (13. Häls. = skallig)

Snå (13. Ångerm. Medelp. = som är utan hår; äfv. = tunt klädd)

<u>Hårig</u>.

Ullig; luden;

Loen (13. Västergötl. = luden)

Lod (13. Ångerm. d:o)

"sedan var en mulen tumm i hjässan" (s. 36 - Bergsfolk" af Jul. Strindb. Ny Följd (Andra delen) N:o 10 - Fahlcrantz o K:o o Kronastocker. - 1910 ##

En ryttare = ett hår som står rytt längre än andra å huvudet

En västmanlänning = stoffs i nacken vertex. ("Alla v. o ha sådant")

å perukmakarspråket

Skägg.

= Ansiktshår

Helskägg; Hakskägg (finnskägg); Bockskägg; Pipskägg; Kindskägg = polisonger;
Polisonger; à la Napoléon (= N. III);

d. k. Grosshandlarepolisonger (J. Hathén: Göteborgare på Sommarnöje. Ahlén & Åkerlunds förlag Göteborg) –

Råttorkrans;

Skäggstubbe (då är man orakad);

Disputera om Påfvens skägg;

Sven Tveskägg;

Vara renrakad (= slut på pengar; klippa skägget); Slätrakad; en karl utan skägg l. must. ser ut som en hönsröf (Gotl.);

Jmfr. Takskägg och "det i Skeppsbyggeriet förekommande "fästet för bogsprötsurringar"." (Aug. Strindberg: Påvens skägg. Aftontidningen 10/8 1910.) – "Julius II bar ett stort röfvarskägg (D:o); då Skäggbotten endast vore skägg potentiellt (D:o)

Sv. Tur. 1901. C. V. Bromander: Höslåtter och löfhösd på Finnskogen." (Värmland).

Vildgräset "Nardus stricta" kallas finnskägg, antagligen därför att den är ströf och hårdbiten, d. v. s. svår att få lien att bita på." Ett ordspråk på skogen säger: "finnskägg och flatråbb är det mest hårdbitna gräset." –

Raka sig ("Rokpenssen" of kvind. liteväden); – Sedan är det och maneret, at man rakar skägget af sig, som dock Gud hafwer gifwit mannen til en prydnad at skilja sig från fruntimren med. (20)

Tillhör Del II sid. 152

Mustascher.

Stubbmustasch;

Borst;

Morrhår; - Morrhår (13. Östergötl. = m. på djur.); - à la Kaiser Wilhelm (= II; "Es ist erreicht"); "Muntraser"; Kräfvelborrar (stora) Kräfvelhåror - "Prensare", pekande rätt mot skyn - Mustascher yfviga som ekorrsvansar (D. N. 8/8 1910. Gustaf Hellström: Ett mänskoliv.) - Stora, hvita kung Umberto - mustascherna (D:o) -

Fänrik Stål: Och ingen annan var försökt etc.

Klippa l. stubba mustascherna;

Svartmusbäg; ~~Ett~~ Mustian (13. Österg. = Svartmustian, en som har svart skäggväxt l. mörk uppsyn);

Efterbörd.

Haild (13. gotl. confer חיל.)

Enl. 16. "Varulfvar i märer uppstå", om en bmoder skaffar sig af sto:ets efterbörd den hinna, som kallas "fölhamn" etc.

Tillhör Del II sid. 152.

en valp: pojkvalp; pojkvasker; Kissegrabb (Svudags-Nisse № 21 – 1910);

Gosse.

Jmfr. sid. 147 i Del I. + sid. 148 i Del II

en litt' Jonke (? Sv. Tur. 1905. Allan Vlengel: Några drag av folkets lif i Skellefteådalen : "en litt-Johnke står på vakt mot länsmannen". ; Pojkslyngel ; Knatte; Smågossar; Småpojkar (jmf Småflickor; småtöser;)

Hajre (13. Halland. Austr.; Småland. Here; d:o Skåne); Halfkökling (13. Västergötl. = halfvuxen dräng); Hele (13. Västergötl.; Värml.; Värml. — Here, Gö(13)nge härad, Skåne); Holker, Julker (13. Uppland, Västergötl.); Hösting (13. Skåne = en dräng, mkt stor t. växten); Hyding (13. Ångerm. = Puer verberibus obnoxius; af Hyja: slå barn m. ris); Hyding, Gosshydingr (13. Upl. adolescentulus) (= saker till); Hyssert (13. Skåne = en oblyg pitt); Jolk (13. Värml. — Holker, idem.); Jult, Julter (13. Västergötl. = gosse, ung dräng); Kjäfvå (13. Norrl. = liten g.); Gossekjäling (13. Värml. = en som är 10 à 15 år gml.); Kläppr (13. Östergötl. Upl.); — Komping (13. Österg. Skåne — halfvuxen dräng); Kölinge (13. Västerg. = halfvuxen g.); — Kulter (13. Västerg. = liten g.) — Kulter, kulting (13. Österg. = halfvuxen dräng — Kult, Kylting, Hälsingl. id.); Luf (13. Smål., Ångerm.; Värml. — men äfven = Bof, ex. Det är en gml Luf); — Mans (13. Norrl. = liten g.); — Lilla mansen (13. Värml.); Mansing (13. Östergötl.); — Påpling, Pöpling (13. Häls. Ovygdige barn obs!); Påpling (13. Gotl. = scholegosse); — Paj (13. Gotl.); — Pajsing (13. Blekinge = liten g.); — Parvell (13. Österg. = lit. g. i lat. parvus, parvulus); Pogastotting (13. Skåne. = g. om 12 à 14 år); — Poikakåfling (13. ~~Norrl~~ Nora bergslag); — Poikatrasker (13. Nora Bergslag); — Poker (13. Värml. = halfvuxen dräng, medelåldrig karl); Pysing (13. Ångermanl. = liten g. ex. Pus liten & unge); — Quant, Quanter (13. Värml. = lit. gosse; puerulus. — Quadd, Värml. d:o) — Slok (13. Österg. = dräng

Boll-sekting m. liten och ovanlig gosse om 6 eller 8 år Häls. (ungefär) (31) — Bagge m. = gosse, pojke, pojk, kavaljer, ynglig, (inte) (Värmland) (31) — Dulle (liten gosse, Nästmark + Norrb. 31); Bonius (ung pojke, han är i Småland; Bohus: d:o Bohuslän (31) —

Pys: Pilt: Parvel;

f. ste.

Manlig. ~~Se sid 188 i Del II Kåresta!~~

Karlavulen;

[okvinnlig; karlaktig; manlik;

Karmasig (13. förml.);

Tillæg Del II s. 152,

Kvinnleg.

[Omanleg; mamsellaktig;

Få mgt till lifs; Del. 29/sid. 83 -- , med vars [illegible] han höll sig [illegible] för en lång [illegible]; —
Tugga sig

Äta Se sid. 87 i Del I.

Inmundiga; Lifnära sig med (?) — Inmundiga;

Lape (13. Östergötl. = ä. som hundar, läppja, glufsa i sig maten); — Måula (13. Jämtl. = äta torr mat — Måul i sä. = Smältai sig) — Maudle bro (13. Jämtl. = tugga bröd); — Mumsa; — Momsa (13. Värml. = tugga m. full mun); — Mola (13. Västerg. = äta utan bröd; i Dalarne = äta smått o oanständigt); — Mole (13. Östergötl. = tugga, ofta äta); — Mölå (13. Norrland = Småtugga torrvaror; Ångerm. = äta bröd utan sofvel est emphat.; Hälsingl. d:o); — Mugga (13. Värml. = tugga som tandlöst folk); — Mumsa (13. Västerg. Värml. = tugga m. obehaglig munnens rörelse; Östergötl. = äta m. full mun;); Muffa (13. Häls. d:o); — Ob.! Naska (13. St. Tuna = oanständigt ätande); — Primpa, Prejepa (13. St. Tuna = äta l. dricka omåtteligt); — Skrota i sig = äta allehanda mindre goda saker: 13. Värml.); — Slaffsa (13. Västerg. — Häls. Värml. = äta som hundar, läppja); Småtta (13. ~~Sud. Lek~~. Sud. Kec. E. g. Så han sitter och småttar — förtärer ingenting); Snaska (13. Västerg. = äta m. stor begärelse); (it. Värml. = äta som ett svin); Sögle (13. Österg. = gimsa, äta som man inga tänder hade. Säges ock Svaggle); Svaggle (13. Österg. = Jamsa, tugga långsamt, som man ej hade tänder); — Taidra (13. Gotl. = äta m. varhet, ej tugga maten); — Ob. Tseng i mat (13 Häls. = som äter litet); Urla (13. Gotlung. Skåne = strepitum edere; Stal. = Utlarie; Gotl. = hurler);
ej. sig tseng = som är liten (växt)

Glufsa (18. Glufs = mat); Kåka (18); — [18. Stabilt kåk o pampigt glufs = god, kraftig mat] — Äta sig (proppmätt; — ä. så man spricker; ä. så man måste göra ett nytt hål på svångremmen l. så man måste knäppa upp ett par knappar i västen; Föräta sig = Stoppa mat i ansiktet;
Kåk = mat

Svälja en tugga; Tära en bit mat (sid. 130 i den stora vrålen af Al. Högberg. Bresenuppl.)

Äta för mycket = ofverlasta sig med mat;
Äta sig mätt = Äta upp sig! —
Smutja krakt. Ob.! Äta upp sig! !
Äta sig [illegible] vid [illegible]!

Tillhör Del II sid. 152.

Lik.

Lik (= tomkutolj.);

Dödmanskropp;

Lekamen (13. Sörml.; egentl.: Likprocess, Bårlag.); –

Valer (13. Gotl.: lik, själlösa människokroppar; vide Valrof, = likskändning; : jmfr. Valplats, valstad.); –

Till hör Del II sid 140.

Sv. Tur.-för. 1901. C. V. Brömander: Höslåtter och löfthörd på Finnskogen (Värmland);

"Då gällde det för honom (en finne) att rätta sig blott efter matsäcken, utan äfven efter tiden, och det förmäles om en finngubbe i Gräsmark, att han till slåtterånden plägade förse sig med två träskedar, en för torka och en för regnväder. Torkskeden, som var stor, användes då det var brådt, ovädersskeden, som var liten, då det var regnigt och godt om tid".

H

Kyss.

Smällkyss;

Puss; = Kuss (Gotl.); [= liten kyss. Obs! Vattenpuss l. rävpuss!]

Tut (13. Ångerm.; äfv. = lur); (Tuta i horn / Tuta i lur)

Vardtlek: Ett handtag, ett famntag och en kyss. — Obs! Ett stadigt famntag;

Skjuta en "slüter" från flickan (Tidningen Upsala 29/6 1911. Bygdebilder);

En puss i pååle; Rakpussen (numera endast ett talsätt)

Fadderkyssen; Obs! Annons om Karneval-"Påskpussen" i D.N. 13/4 1911;

{ Hvad gör en kyss, när ingen det ser?
Har du fått en, så vill du ha fler. }

Algot Ruhe: "Den förbjudna frukten" (sid. 50. 2dra upplagan. Holmquists Boktryckeris förlag. Sthlm.
..." --och i detsamma tryckte han en liten kyss på min panna och strax därefter tvårtyckan stora på munnen." — — Ex. Jag har fått en bra kyss i dag (= ex. en stämning.) —

Obs! Kysstäck (= "pussig" ut);

Lat: osculum (= liten mun);

Tillhör Del II sid. 152.

II sid. 142.

"Konstapeln ville likväl icke ta det på sin ed att det verkligen var en Klass II som drogs upp, ity att sam= ma ljud även kan förekomma exempelvis då en manlig gäst och ett yngre, kvinnligt köksbiträde hälsa var= ann go'afton på kärleksspråket" i Kort be= svarad frågans i Fäderneslandet 28 Februari 1923.

H

...a en kyss på hennes

...Hülpherts Dagbok. p. 217.

...x. brantasmit kullum);

...n cigarr på din);

...nd af Dr. Ernst Nisbeth,

... "Din läpps mucosa

...) — En "puss" i pök:

...Kyss mig i arslåtet

Kyssa o Kyssas.

Kuss (gotl.);

Pussa o pussas; — Kussa (gotl.); — Trycka en kyss på hennes läppar l. mun;

Munna (13. St. Tuna i Dal.); Snantas (13. Dalarn. Hülpherts Dagbok. p. 217. obs.! Snant = nasus, snyte. Inde [också] Snantas = älskas. Ex. Snantas mit kullum);

Minn mig på munnen! (= "kyss mig!" i gmla folkvisor);

Slåtas (Stockholmsslang);

Får jag kyssa din flamma? (= tända min cigarr på din);

(Uti Medicinska Skämt (af Dr. Edvard Forsberg, illustreradt af Dr. Ernst Nisbeth, Sthlm, Central-Tr. — Inget årtal.) Kärlekssång. sid. 27. "Din läpps mucosa känner brinna — Uti intim kontakt med min. —) — En "puss" i pack: "Plocka smultron under snön" (Ex. i pantlekar); — Kyss mig i arslet! — Ah, kyss fattigt folk! —

Lat.: osculari; osculum dare;

Ansikte.

Enfacen (Ups. "spotta enxrann i angfasen = lägga bort titlarna); -

Skråpansikte (= fult a.);

Snytet;

Knx'n (14. Språkprof fr. Tierps socken (norra Upl.) af Anders Lindegren = ansiktet, i syna); (pers. koxn: -se); .... rakt i flesen (14. Presten i Köxkorfven. Dalsland); Snaggen (Hiüne. Sv. Landsm. V. 1. s. 140); Synament (Da); (+ allmänt);

Lat: Facies.

Tillkot Del II sid. 152.

<u>Kvinna</u>. Jmfr. Del I sid. 146. i pl. kvinnor o kvinns;
Mannens långhåriga kamrat; — Det hvita (en Eva! —) djuret (af ?);
Dam; Fruntimmer; Mankvinna; Hona;
Fru; fröken; madam; mamsell;
Jungfru = piga;
Det svaga kärlet; Det svaga könet; Det täcka könet;
Spinnsidan = kvinnosidan.
Baluna f. stort och fjallat fruntimmer (Södra Skåne. 31) —
Usen människa af honkön/

Snor

Orenlighet fr. näsan; nässlem;

en vaffla (Gotl.); Snorlåska (Upsala. Skolpojkarne "smälla en snorlå-ska (l. en låska) på hvarandra. Obs! "Låska" är ej direkt som spotta, utan går hastigt och kraftigt med ett visst ljud af "pö." #

Takdropp (= snufva); Ryska snufvan l. Influenza;

Obs! Snorslettå (13. Ångerm. = näsduk); Snorvas! – Snorken! – Snorig! – Snorbock = Snorklimp;

Obs! Snorunge;

Tillhör Del II sid. 153.

Flicka Jmfr. sid. 83 och 147 i Del I; och sid. 154 i Del II

Småflickor;

Snåfsja (13. Upl. = puella, convitiantis vox); Snällbor, Snällborg (13. Västergötl. = flicka, kvinnfolk, som gör något illa: per antiphrasin); Ståårs (14. Ti bygyte blea. Språkprof fr. Tanne i Jämtl. = "barre stårsan nej får si; gejnest vill dom ha'na." Stårsan = flickorna (?))

Ståårs (14. D:o = jänta);

Stårsen (14. D:o = flickan);

Stårsa (14. D:o = flickan);

Tjwå förstgungga (= två flickebarn. Se Turist. för. Årsskr. 1894. Mellan Härje-ån och Städjan. Någon blad ur en Härjedalsprästs dagbok).

Gml flicka = gml nucka (= ogift magmö); Dö i åldradt och äradt fröken stånd (Sven Lidman: Stensborg. Sthlm 1910. Albert Bonniers förlag. Sid. 40.) — Brik (Dalsland-vallbohr. 31) —

Gosse. Se sid. 147 i Del I samt sid. 137 i Del II

Lillpys; Pojkvasker; Spoling (l. pojkspoling);

Slunt (13. Västerg. = ung i ostadig dräng); (Värml. = en lat dräng.);

Slyngel (13. Värml. Gestr. = juvenis, non perhonesta appellatione. Halfvorson)

Stöding (13. Skåne = 1/2 vuxen dräng); – Stönting (13. Skåne = gosse om en 10 à 14 år); – Strek, Gut (13. Jämtl.); – Strik (13. Ångerm. = lit. g.; i Västerbtn = ung frisk karl); – Stulker (13. Kinda Här. i V. = 1/2 vuxen dräng); (Jmf. Stulka = flicka); – Tampeysing (13. Värml. = ngt stor g., glunt, af tamp = stor, ofantlig); – Tavasker (13. Roslag. = lit. g.); – Pöjtjen (14. Ti byggtt klen. Språkproff. Lunne i Jämtland); – Batting l. Bytting (15. Karl XI och småländspojken. Smålandsmål); Tupphyckling (= ung ofärdig / oförstånd pojke);

Kvåsargrabb (: yngling.; Kvanting); ("Alla grabbar på en gång!"); (Cittgrabbtag; en grabbnäfve = stor näfve); "en glad gut" (Björnson);

Dang (Skåne); Glatt l. Glytt;

Odygdspåse;

De: Enl. Nord. Fam.bok. är gosse svenskt ord af oviss härledning. Det uppträder vid 1600-talets början i betydelsen "manlig individ i barnaåren". Rydqvist (och Bugge) förklarar ordet av gårsen, en af vallonsmeder gjord omgestaltning af fr. garçon. — J. Reinius har sammanställt det med det skotska gussie, svin, och no. gosse, galt (m. m.). Ett franskt slangord, gosse, barn, och ett lågtyskt kortnamn Gosse, torde ej vara hållna till det svenska ordet.

Diverse Kelord. Se sid. 188; Del. II Käresta!

Min lille knopps (13. Värml. = m. l. Hjärtunge); – Snutt (13. Österg. = Mignon, hjärtunge.: min lilla snutt; vox blandientis);
Lalingen (om ett litet barn); Pappas ^Morsgris^ älskling; Hjärtegullet; Allra käraste; Tösabiten; Guldgosse; Hjärterkung = hj. dam; Hjärtevännen; Sötnos; Solvarg; Gullgris; Kärling; Puttefnask; lilla "Lalingen"; "Lillen";
Den gudomlige (tendens kelord: ex. Arvid Ödmann)
Ladulås (Magnus); Hårfager (Harald)

Tillæg Del II s. 152.

När på ett kyrkomöte i Strängnäs Johan III:s liturgi försvarades, ballade han de där framlade punkterna i ett vredgadt bref för "olärde, odhilla lärde skymfare, åsnebufvader och satanister".

Diverse skällsord. Jmf. sid. 127. Kraftiga tillmälen.

Snorvarg; Snålvarg; en riktig Snörpa l. Marketta (om mer i elak kvinna); Slarka etc.; Snorkedde (13. Västergötl. = ung glop, slokora); Snuffel (13. Västergötl. = Bängel, nebulo); — Sölkuk (13. Österg. = en senfärdig mulka); Spital (13. Gotl. = en elak mulka); — Sotarmurre; — en löten walli; Skräddaretrase (15. Hålls de kun te, att skräddarn sitter på bolt när de ser. Västergötland.) Sportfåne; sportidiot; — Snålvarg; Snåljopp; Svinhund; Svinpäls; Spårvagn (om hv. som helst hopper på" bröd framifrån i baksäte för 10 öre.") — Schajas (= skitstropp); Sälle ("en rå sälle"); Stöfvel; skitstöfvel l. Sjajas (= sälje); Slabore;

Tåfva (13. Österg. Värml. = en ovettig i otuktig kvinna; Gotl. i Västerg. = en tik.); — Tiope (13. Öst. = en lättfärdig kvinna); Tomtarm (13. Österg. = en som aldrig blir mätt); — Tosing = narr, dåre; Tuttsnok; Torskbodd (Gotl. = Dumbom); Tråbock; Tjuftorna; (En riktig) Fast-mört (någon som en person, som man tycker är okamratlig l. m.a. E. Bolin Ups. 1911.)

Gröngöling; Grinvarg (-olle); Guling (= socialisters öknamn på "Gula Josefs" anhängare = ej organiserade arbetare.) Getmutarn (sid. 31 i "Hornvreden" af Olof Högberg) — Giftblandare;

Kronvrak (kasserad); Kroms (14. Ts bygget klev. Spräkspraf fr. Sunne i Jämtland = vanl. öknamn; = stackarn?); — Kattgrefve (Ups. efter hamnttrafikför början på 1900-talet); Kröl (ex. Bushkröl);

"Spårvagn";

"Stormningspåfvare" vid 8 h. Hurdant skymfade vanhrave med detta ord af de bräckliga under 30-årskriget. "Din kätterske hund!" .... "Din förbannade kättare" ... "Hon fördömde hoppas" (sic om de i dalar de "trumpkliga och styfva" kvinnorna) ... och ropte att man häbd av alla ettlefiget, skrapt-skrapa, skrattlaren, mänskligare, slocklykter och gjalna tungsteker.

Do:

Ligist l. ligapojke (= busje); Länsmanna-lejning (= l.-fuling. 14. Brev. o. Werlan Saga fr. Karlslunda i Södra Möre, Kalm. län) — Lönnmördare;

Malaj (å läger); Missgärningsfolk (tjufvar, mandråpare, lättingar, gudsbädare, rådrågar, skökor, barnamörderskor o. andra.) —

Odjur (i människohamn)

Ruka (på Karlberg om lägre kursen); (att "lifva en ruka" = pennalism på Karlberg); Råtägg; Rackare; Riddaren af rasen = skräddare;

Utböling (= utsocknesbor. 14. Språkprof fr. Tierps socken (norra Uppland);) — Usling! —

Ditt otäcka stycke! — Ditt skabbiga får! — Ditt få! — Fähund! Våldtäktsförbrytare; barnaskändare; lögnare; äreskändare; mördare; ~~Tjuf~~; ~~storsvindlare~~; förfalskare = bedragare. — Din satan! l. Din djäfvul! —

— "Ty den hölls då för den bästa och Gudi käraste, som mest orkade ropa på luteraner, kättare, trospillare, gudsförrådare och vad annat sådant var för hädelseord, som någon visste eller kunde upptänka". (sid 567 ~~[illegible]~~ Så skref Laurentius Petri om när bror Olaus Petri's första uppträdande. Lärobok för Folkskolan. 3 o 4. Sthlm 1908. etc.) —

<u>Flicka</u> jmf. sid. 83 i Del I och sid. 147 i D:o. och sid. 147 i Del II

Skinta ("Delsboskintan" = doktorinnan Ida Blumenthal-Gavell)

Tåsa (13. Ångerm.: lit. slarfvig piga);–

Flickslyna; Flicksnärta l. Snärta; Lolla (= dum); Fjolla (d:o);

Tösavina (14. en pia, som inte va redd af si. ~~Förs~~ fr. landet bärods bygdemål. upptecknat af Carolus L-n.; = flicksnärta); – Dåger'a (?? 15. Se sid. 38 i 15);

Stumpan! –

Stolts jungfru (obs!);

Tillkor Del II sid. 155.

Enl. Johannes ~~Stud~~ Sundblad: Upsalalif - Ur den
Ivar Haggströms ungdomsdagar 1884. - sid. 68. -

(Alla gotländingar hade en septemberafton 1747
varit tillsammans; en del gingo ned till vinkällaren
Koehlers vinhällare efter vera, blefvo ej insläpp-
ta, hvarför de skreko) "Upsala win- skänk-
tracka, canaille, skänktracka, tu äst wärd
at flåsa in. m" H

Enl. Do. sid. 553. (
(~~Brott~~ konsistor. academici ~~protokoll~~ öfver ~~andern~~:
skiernas visitation år 1637.)

§ 22. När en student kaller den andre Penal,
Koofoot eller andre sådana skamyen, skal han
derföre, såsom för itt gravi delicto hårdt straffat
blifwa". -

H

(D:o)

Enl. Topelius: Fältskärns Berättelser, Del. I sid. 158, Sthlm, Bonniers Boktryckeri 1883,: kallar fru den stränga fru Märtha Ulfsparre på Korsholm i Finland folket för: ... "I ärkebestar, fyllhyltar, ärelösa skälmar och nattskojare!" — Enl. D:o sid. 159 skäller hon dem för "I skråflande fyllsvin". —

Obs! Fruktsam kvinna Obs! Jmf sidd. 102 o 164 i del II samt sid. 78 i del I

Frögurka;

Ofruktsam d:o.

Steril; (Massage-visa i Medicinska skämt (af Dr. Edvard Forsberg, illustrerad af Dr. Ernst Nisbeth) Lithm. Central-Tryckeriet. – Inget årtal.).

"Och sen kom praktiken så fort som en pil;
En qvinna, som var så förfärligt steril,
Den knåda' jag grundligt, att följden blef den,
Att hon utan möda fick tvillingar se'n."

är som icke kan bli för l. mor.; icke kan bli med barn (om kvinna); "inte duga till att göra barn" [ungefär];

Div. härledda o. sms.satta ord.

Fis-; fisförnäm; fismoster; fisblek; "fisflacka" (gotl. = usel);

Skitig; skitkarl; skitherrskap; -strojsp; skitfull; skitväder; skittös; en riktig skit; skitlön (= dålig, usel); skitpank; en skitstöfvel (= odåga l. sjåpas.); skitrose;

Pitt Ljum (t vatten l. i vattnet, när man badar);

Bustrynå (= liten fickspegel);

Hundvakten (på sjön:); hundsnus; hundlif (jfr ca); hundsvott; behandlas som en hund; slita hund; hundfröjd; hundväder (= ett Herrans l. Satans väder = oväder); - Hundstjärnan (Sirius); hundtark;

Hönstjärna; hönseri (sånt hönseri!); Höneblumi (14. Presten o. Hötterkarven. Dalsland. = tupplur); -

Lusbren;

(De)

Rövkrok (Gotl. dra r. = en lebl. gymnast. öfning); –

Tupplur; tuppfjät;

Bondförstånd (vanligt sundt d:o); bondlurs; bondlurk; bondtölp;

Asfull; asparle;

Snorunge;

Lusunge; luskarl; lusgubbe (i vira: en gubbe på 1–4 kort, som spelas hem lågt. Hochheimer- (stud. i Ups.) = gubbe, hvarpå man går in lågt, men som "går hem" högt.) – Lushund! –

Svinhund; svinpäls; ett djäfla svin! –; svinmat (= smutsig mat);

Lortgris; (stuggris);

(D:o) Fyllhund; fyllkaja; fyllsvin; fyllkärring; fyllbult;

Skoja.

gaska;

Ha lifvadt; ha klackarna i taket;

Lefva lusen; lefva loppan;

Släppa Barrabam lös; slå sig lös ett slag; ha ångan oppe; ha gasen oppe;

Festa = fira orgier = l. backanalier = svira

[Do.]

Kurtisan

Hetär (ss Aspasia, Laïs, Marion Delorme, Ninon de l'Enclos, Manon Lescaut, Cora Pearl) [Kameliadamen, la dame aux camélias af Alexandre Dumas fils. = jün.] [Nana af Emile Zola];

Emilie Högqvist, f. 1812 har kallats "Sveriges mest hovärdigaste hetär";

Konkubin = medhustru (frilla) = bisofverska;

Hålldam;

(do)

Hafvande Jmfr sid 78 i Del I samt sidorna 102 och 156 i Del II
En kvinna är äggsjuk; Gå i väntande dagar; vara fruktsam;
Vara på fallrepet (säges då man när som helst kan vänta födelsen.
Också "v. på fallrepet" = snart slå "vantarna i bordet" l. snart göra konkurs); – [l. ginga "på näste verden" = vara konkursmässig –)]
(Obs. l. Vara konkursmässig, på gotl. = "hålla i grindstolpen"); ; En grisfärdig sugga;
en kalffärdig ko; vänta ett barn; ha "råkat i olycka (om ogifta);
Hafva förhoppning; bära (ett barn) i sitt sköte; Hon skall få en
liten; Hon väntar snart en liten; l. en liten är på väg; v. "på fal-
lande fot" = vänta en liten när som hälst; "Hon skall blifva moder";
Bårog (Sl. – = hafvande, gravida Finland, Nyland; Bånot = i Finland, Österbotten; - Bånätt l.
bånnd = id. "Vera bånätt el. vera vä bån". Västerbotten. ; båni Medelpad; bånet l.
bånatt Norrbotten (N. Kalix. Råneå) – ; båned, Norra Ångermanl. – Norrsla mannarter:
boandt) — Buka-tritta (Sl. - Småland); Bunk-tvärrä (Sl - Gotl.); Bukig (Sl - Östergötl.,
Blekinge); Bukung (Sl - a) om djur b) föraktligt om kvinnor, som äro det i otillbörlig ordning Skåne);
Tes buler (Västmanl.; enl. Kendgren 1932);

Dräktig (enl. L6. [sid. 188] -- för att i rätt tid få husdjuren dräktiga. För detta ändamål är
det mycket bra att gifva korna laastjärtar i fodret.) – Vajorna (= de
dräktiga renkorna enl. Sv. Tur. för. 1905 sid 339. C.F. Asplund: Till Kantavanna
lappar i Jukkasjärvi lappfjäll) –
"Vara på" fallrepet" säges om en kvinna, när förlossningen kan väntas när som hälst.
"Krånga" = vara på tjocken (ex. "Hon kränger när som hälst"; enl. Helge
Schön, 19 år, 1931, Stöten, fr. Mörsta). "Hon har slängt tjocket" = "hon
har åkt dit på tjocken (enl. H. Schön 1931);

~~Vår~~ Omgängelse mot naturen. Jmfr sid. 39: del I.

Tyska: Widernatürliche Unzucht (§ 173);
Sodomie = Verkehr zwischen Menschen und Thier (Ad. Thiele);
Danska: Omgængelse mot naturen (Dansk Straffelove § 177);
Perversitet = förvändhet; könsperversitet;
Anhängare af Maltus' lära (?) + Nymaltusiåner (= barnsälterskap);
Sv. Strafflagen. 18 kap. 10 § Öfvar någon med annan person otukt, som emot naturen är eller öfvar någon otukt med djur, ...; (obs! Detta kallas tidelagsmål);

Otidig förbindelse = (= otukt m. minderårig – under 15 år) –

do)

Hermaphrodit. (Jmfr Könlös – Eunuch etc.)

Tvekönad varelse;

Bisexuell (af lat. bis, tvägånger, och sexus, kön) = tvåkönad, hermafroditisk (i ökt ans.)

Tvåtasle (B. Skåne = Androgynus: alias Tvåfölig (väster.) a tal, instrumentum, unde ~~[illegible]~~ mantol = membrum virile.); Androgyn (enl. Dr. E. M. ~~Ekbohrn~~ Ekbohrn: 20000 främmande ord och namn) = mankvinna, tvekönad: en person, som är både man o kvinna (af gr. anär: man, och gynä = kvinna); Hermaphrodit (gr. hermaphroditos) enl. Ekbohrn: tvekönad människa (den förste skall hafva varit son af Hermes och Aphrodite); sjöspr.: ett tvåmastadt fartyg, som är briggtacklad på främsta el. fockmasten och skonert-tacklad på stormasten.; —

Gr. A. E. Bruce, + 1890-talets första hälft i Visby.

Det lär vara klitoris, som är för lång, så att barnet vid födelsen ser ut som en pojke.

Hermafroditism [inkl. Nord. Fam. bok, sista] 1. Anat., den samtidiga förekomsten af han- och honorgan hos en varelse. Endast hos vissa lägre djurslägten förekommer hermafroditism normalt. Hos människan träffas den endast som en abnorm, felaktig bildning. Hos det mänskliga embryot finnas alltid i början anlag till båda könens organ. Först i 5:e eller 6:e veckan sker utvecklingen i en bestämd riktning, medan det andra könets organ kvarstanna på rudimentärt standpunkt. Stundom utveckla sig dock organen mer eller mindre i båda riktningarna, och då uppstår (i högst sällsynta fall) verklig (androgyn) hermafroditism, om både inre och yttre organen bilda sig dubbelt, eller (jämförelsevis betydligt vanligare) falsk hermafroditism l. pseudo-hermafroditism, om de yttre könsdelarna och könsprodukternas utförsgångar ega en byggnad, som i högre eller lägre grad öfverensstämma med det motsatta könets. Vid pseudohermafroditism är det vanligen ytterst svårt att under lifstiden bestämma det rätta (öfvervägande) könet. — Vitterheten har åtskilliga gånger behandlat fall af herm.; bekantast i Sverige är Almqvists roman "Drottningens juvelsmycke" (Tintomarafiguren)

— Bland ryggradsdjuren kunna uppträda enstaka individer, som äro verkliga

hermafroditer. Detta har iakttagits t. ex. hos sill-, makrill- och torskfiskar och några däggdjur, äfven hos människan. Vanligare uppträder hos däggdjuren pseudo-hermafroditism.

Hermafroditos, grek. myt. ett fantastiskt dubbelväsen af man och kvinna, åt hvilket egnades gudomlig dyrkan. — De äldsta spåren gå till ön Cypern, där i äldre tid dyrkades en gud, Afroditos, såsom namnet antyder, en manlig motsvarighet till kärleksgudinnan Afrodite. Vid de åt honom egnade offerfesterna uppträdde männen i kvinnlig och kvinnorna i manlig dräkt, hvilket torde innebära en hänsyftning på gudens androgyna (mankvinnliga) natur. I den yngre grekiska, äfven af den romerske skalden Ovidius bearbetade sagan säges H. vara en son af Hermes och Afrodite. I honom förälskade sig källnymfen Salmakis i Karien och sökte, då han en gång badade i hennes källa, att kvarhålla honom. På hennes böner förvandlades de af gudarna till en dubbelgestalt af man och kvinna. Afbildandet af hermafroditer, eller den konstnärliga föreningen af manliga och kvinnliga kroppsformer, är en uppgift, hvarpå grekernas plastiska konst under antikens senare århundraden ofta försökte sig.

infördt C. Bruun!

Hermafrodit.

I Strindbergs Giftas-historier, Andra Samlingen, Åhlén & Åkerlund, Stockholm 1915 sid. 44 (Den brottsliga naturen)

– "Brott? Vad är brott? Det som kommer inför åklagare och domstol. Av naturen kan det vara ett brott, så som i de fall könet förblir oavgjort långt efter födelsen, såsom man ser av de annonser om ändrade namn som stundom förekomma. Naturen har nycker för sig, och kulturen hjälper till, men människorna skulle vara så upplysta nu därhän lagt att de skole straffade lyten".

Tyska =

Tyska = Ein Zwitter;

Ungkarl
Ogift man;
Gjösstyding, m. gammal ungkarl, Sdtl. (31)

Ungmö. = ogift kvinna;
Gammal nucka ("nej jag bör gå hem i stuka, och gå i grofsa som en gul nucka");

Ungersvän (B. Västerg.); ("Kom, kom fager ungersven och för oss båda i dansen". Danslek.) —

(Sv. Tur. 1905. Johannes Boëthius: I övre Dalarnes fäbodar. Vallkullor (gällkullor) —

Diverse namn på folkslag etc.

Rödskinn (= indianer); Blekansikten (= indianers benämn. på hvita); Svartman (en färgad man = neger, l. Nigger negress); Norrbagge (= norrman); Yankee (= nordamerikan fr. U. S. A.); – John Bull (= England); Hr Sörensen (= dansk); mas (= dalkarl[×]; kulla[××]; dalmas (dalkarl); – Vårme (13. Urterg. = värmlänning); Gute (= gotlänning; Norder- o Sudergute fr. Fårsudret = Oja, Hamra, Wamlingbo o Sundre socknar); – Blåman (= neger); Baggar (14. spenamn på bohuslänningar i Dalsland; Bohuslän kallas "Baggelandet"); – Rospigg (= Roslagsbo karl fr. Roslagen. "Då knallar å går, sa Rospiggen, satt på grund Rospiggsknallar"); Knalle l. Västgötaknalle; Moskoviter = ryssar ("Ur vägen, moskoviter!" Karl XII. af Tegnér); – Papister = katoliker (som "katolsk" i skallen); Fastlänningar (säges på Gotland om alla svenskar, som ej äro födda på Gotland); Jösseharingen (Jösse härad i Värmland); De svarte morianer ( ); Morianskorna (30); Svärdsjökråkor (Sv. bor fr. Dalarne);

Mr o Mrs Jonathan (= Amerika. U. S. A.);

"Skåningarna" = invånarne i Skånings härad (Västergötland)

"Vadsbolingarna" = i (Västergötland);

"Lattek", hvisker det därinne – svenskar! (Sv. Tur. för. 1903. K. B. Wiklund: Lapparna, deras lif o kultur); – "Die dummen Schweden" (= Svenskarna?)); Jämtar o jämtskor;

Gutar (de kallade sig så själfva: = gotlänningar.); –

Skär~~folk~~ folk = skärgårdsfolk;

[×] Så en dalkarl i sågen (= Gycza?).

[××] Ex. Gammelkulla; och Smekullorna (Sv. Tur. 1903. Anna Wettergren-Behm: Om Gyzarf i Dalarna) Ex. Gammelmor och bror och alla lisskullorna.

(Dc)

Himlens söner (= kineser) —

"De svartes" världsdel; —

"Den sjuke mannen" = Turkiet; ("Porten")

"Ung-turkar" (polit. parti i Turkiet); "Ung-egypter"; "Ung-finnar"

"Ung-svenskar"!?

Grönköpingsbor (= invånare i en l. småstadsbor.);

Asiat (skämts. namn på disskanterna å "Asis" = Anatom. Inst. i Ups.);

Jämtar = jämtlänningar; Obs! Slå en dalkarl i nyn (= tjinga)

"Storlänningen" (= en benämning som Fårös inbyggare gifvit "Storlandets" (= Gotland i öfrigt) folk. Enl. Sv. Tar. 1905. Erik Åkerhielm: Vår sommarsaga fr. Gotlands kuster.) — "Sörlänning" = benämn. i Norrland på folk fr. södra delarna af Sverige. —

"Nordens fransmän" = namn på svenskarna;

"Skejlingarna" (= invånarna i byn Skeglinge fr. slätten i Skåne Enl. Sv. Tar. 1906. J. Rosenius: om Skåne)

Åppeltysk; — ? Päråntysk (?);

Britter (= engelsmän);

"Östlenigarna" och "Västlenigarna" (= ölänningar, som bo på östra l. västra sidan);

Utbölingar = sådana som ej bo i församlingen, länet etc.;

"Malmbergarna" = folket fr. Malmberget i Norrland;

"Gårda-män" (Enl. 25) Del I sid 212 = Ryssar. Visare om "Konungen och Herr Peder (= Tsar Peter);

Zigenare = tattare = hästskojare l. skojare =

(Dg) Garp (fornisl. garpr), urspr. en oförfärad, stridsfärdig man; under medeltiden både i Sverige och Norge den vanl. benämningen på tyskar, särskildt brukligt ss smädenamn på tyskar fr. hansestäderna. Ordet lefver kvar ss första sammansättningsled i åtskilliga ortnamn, ss. Garpenberg, Garpahyttan, Garpström. Äfven en feminin form, garpissa, brukades fordom. ‡‡ Getapulianare enl. Nord. Fam. Getapulien (= af get och Apulien) = skämtsam benämning på (de inre magrare och fattigare delarna af) Småland, där getskötsel förr mkt idkats. Ordet är ett slanguttryck fr. nyare tid. ‡‡

Koset (= best. form); ~~En sparad slant~~ Leda pengar; Schalanger. Lovor and. 33|||
Den snöda Mammon; Nickel; Papperspengar.

Mynt Schaber; Kontanter; Guldmynt; Silfverd:; Koppar;
Penningar; Pengar; Stenfrar; en åttstyfver. Stoner; Pluringar; (en pluring) Schalanger (Stvix nr 25-år 1910. Janssons tapetavlor af alla slag)-
Sekiner; Sedlar; Kopingar; Klöfver ō mässing (18); Grym (18) Schaber;
En kronos: en krigare = krisek = en riksdaler = en Sekin (Uppsala: några sekiner); Stolpe – "lock" – bagare – spänn – ribba – lus (and. i plur. t.ex. Låna mig 10 lus) – Bobb (and. i plur. Låna mig 10 bobb) (18); (dat. 5 ribb. = 5 kr.) – "flis"; Rusch;
Sicklar
25 öre = 1 tolfskilling; "Ligga mig en bålla till knaster" (= 25 öre t. cigarretter. -18-)-

1000-krona = långsjal =

5 kronor = en femma = 5 "krisek" (= kronor) =

10 kronor = en tia = 10 "krisek" = 10 "flis" =

100 kronor = en hundralappsvorstlapp = en hundrakron = en hundralapp = en större
50 kronor = en femtia = en femtilapp = 50 spänn Tumba (fr. tryckeriet)
5 öre = en 5-öring (obs! en liten biffstek kallas en 5-öring) =

2 öre = en 2öring =

1 öre = en ett-öring (pris på en enkel witz; eljes 2 öre för dubbelwitz);

En småslant = en kacka = en spottstyfver = en ringa penning = spunnt –
= en vitten (= inte en v. l. ett korföre); inte ett korföre; inte ett nns;

Tag guldet, jag svältar! – "Silfver var hvarannan utan, och

... korvåt (= har du pengar.) –

Kofvan fämsredaneqlsbudger. Sthöldsström, i gamle avditör J. M. Ode sins noveller;

...ket –

"Den lille millionen." – Där gingo två gubbar i mörkret: "De drömde af 1000 riksdaler; de ägde knappast en daler"; –

1) "Har du klöfver?" – "Nej; inte ett sabla baser" (18.) – 2/ kr. Ha erforderliga/

Kontanter = penningar, gångbart mynt.

...1897. Axel Hamberg: Re...

...mmaren 1896.) –

... korfôe;

Drickspengar = ... = (Rockpengar ... åt Tamburmajoren l. Hudafdragarn.)

"Gulingar och gröningar" = smeknamn efter färgen på pappersmynt på 1840-talet (C. F. Lilljia) +

ett enda runstycke; Klingande mynt; Respengar; Kröningspengar (= nystämplade pengar);

Långskavlar (C. F. Lillja's märkvärdiga lefnadsöden etc., berättade af Honom sjelf. 6te upplagan. Sthlm. 1870-talet); Den som är slagen till en slant, blir aldrig en tolfskilling; en krona bland flickor; Hålla i ettöringen tills den blir afläng (om snåla);

Tag guldet, jag svälter! – "Silfver var hvarannan utan, och hvarannan utan guld". – "Är du kovåt? (= har du pengar.) –

– Pengar l. lifvet! –

(Nödmynt — Syndapengar (= orätt bekomna) –
("Görtzens gudar" = Karl XII:s nödmynt);

Obs! En krona bland flickor — Kronan på verket –

"Den lille millionen." – ~~Två~~ Där ginge gubber i möfall: "De ~~skröto~~ af 1000 riksdaler; de ägde knappast en daler"; –

1) "Har du klöfver?" – "Nej; inte ett sabla baser" (18.) – 2/ kr. Ha erforderliga gryn till en blåsa (= en halfva öl)

Klankar = specieriksdalrar. (Sv. Turistför. årsskr. 1897. Axel Hamberg: Resor i Kvikkjokks högfjäll sommaren 1896.) –

Ens surt förvärfvade slantar; inte ett kronans korföre;

"Tid är pengar"; Syndapengar (för dyrt);

Drickspengar = Dricks = (Rockpengar åt Tamburmajoren l. Hedafdragaren.)

"Gulingar och gröningar" = öknamn efter färgen på pappersmyntet på 1840-talet (C.F. Lilljia) + Ett enda runstycke; Klingande mynt; Respengar; Kröningspengar (= nystämplade pengar)

Långskavlor (C.F. Lilljia's märkvärdiga lefnadsöden etc., berättade af Honom sjelf. 6te upplagan. Sthlm. 1870-talet); Den som är slagen till en slant, blir aldrig en dolpskilling; En krona bland flickor; Hålla i ettöringen tills den blir af-lång (om snåla);

Det är en [illegible] hand och att lägre naturer
m. stor begå[illegible] lighet uppmana[illegible] in hos
nas dåligare egenskaper. [illegible]

Låna pengar m.m.

Vigga; krisela (middagskopparn ex.); vara ute på vigg; (Kan du undvara n. på några dar?) – Kritsa; ta på kredit l. på kritta; "Vi skrifva väl opp'et så länge". – vilja ha ett litet "ficklån";

Stampa på ngt.

Pantsätta; gå t. farbror l. Juden med ngt; "Försilfra"; belåna; gå t. "Farbror" = (18. t. pantbanken); Jåska (18); deponera (18.) Stampen = vanl. ord f. pantlåne-kontoret; gå till assistansen med ngt.

Dansk-norska: Sætte paa huset;

Enl 31) Punnare, m. toddy. Östergötl. (Alfs:
berg) // Enl 33) Borst = bränvin;
Enl. 33) Katschali = konjak

[illegible] ...enssons på Uppsala Gille=

[illegible] ...den) [Univ.-prof. Petterssons

[illegible] ...ingång m. orden: "Deo

[illegible] ...collegium"; samt Upsala:

[illegible] N:o 5 "Quintus

[illegible] ...ius Superbus"; N:o 7

[illegible] ...ator"; N:o 9 "Pio

[illegible] ...ka i svarta; vid ex.

[illegible] ...);—

[illegible]);

[illegible] ...kork=

[illegible] ...och skära ma och

[illegible] ...utsställen.; Wien

[illegible] ...aurant Kaffe m.

[illegible] ...jinna brack det t.

[illegible] (bränvin-l. cognac.

[illegible] ...har.)—

[illegible] ...en etc.)—

[illegible] ...el = nektar =

Div. drycker. Jmfr sid. 38 i del II

Mahognygrogg (= mkt mörk o stark); Patentgrogg (hr Janssons på Upps. Gille=sällskap); – ~~Förmiddagsgrogg~~; Långtoddy (sjös på gammalt);

Obs! prof. 14. De s. k. stora toddarne; en Tutingar (mindre o ej så starka) [Ups.-prof. Petersson beställde: "primus inter pares"; Ups.-prof. Hesse ~~B. klis Malmström~~ best. en omgång m. orden: "Duo negativa affirmant"; B. klis Malmström: "Tres faciunt collegium"; samt Upsala=borgaren: "Kypare, fyra toddar! Quatuor species!" — N:o 5 "Quintus Fabius Maximus Cunctator"; N:o 6 "Sextus Tarquinius Superbus"; N:o 7 "Septimius Severus"; N:o 8 "Octavius Maximus Imperator"; N:o 9 "Pio nono." —] — "Kungstorgs-toddy" (14. = extra starka i svarta; vid ex. kungstorg o andra högtidliga tillfällen); – Aftontoddie –

En Solstråle (= likörer af olika färger i ett glas ofvanför hv.); –

En båsk (= m.t. tillblandad d:o; l. angostura i);

Champagne = Champis = Skum = Champêtre = Smällkork =

Punsch = Pubac (ups.) (Dricka Pu; Ska vi gå Fla och dricka ma och dricka pu, Upsala); – En ½ a punsch – Vid jaktutställn. i Wien sommaren 1910 begärde österrikarne å dir. Löfvanders restaurant Kaffe m. "Schwedischer Schnaps" (= renadt brännvin. T. o. m. en ärkehertiginna drack det t. kaffet efter middagen, men hr blott smuttade därpå.) – Glögg (brännvin l. cognac l. vin. m. kardemumma, fikon, russin o mandel o = brända fyrbåkar.) –

En Drink (amerikanskt; å barer: ex. Pick me up i knock me down etc.) –

Sprit = Confusium = rusdrycker = berusningsmedel = nektar =

(Do.)

= Potatissaften = o.s.v.; Julbrännvin; ~~Potatisnektar~~
kummin l. sädes l. akvavit = Danskt kornbrännvin =
Brännvin = den svenska nektarn = 10 dubbelt (renadt) = Regmerstödare =
= Smithens droppar = B. vin (jfr p. vin = punsch o. C. vin = cognac) =
= eldvatten (indianerna) = finkel =
~~Blå~~**brännvinet** är festdrycken, den enda, som förtäres under hela (bröllops)
middagen (Fr. Tar. 1905; Ellen Wengel: Några drag ur allmogens lif i Skellefteå-bygden)
Det skånska brännvinet gick under midten af 1870-talet under namn af "stångjärn"

En ~~stånggrogg~~; Förmiddagsgrogg; Kvällsgrogg;

En slät o. en lurfvig (= en sup + 1/2 öl) —
cognac l. Konjak = Konix = en Konjägare =
En slät kopp (kaffe) = utan ngt sprit.; l. mat till.
Mumme = Aul. Uppfostr. bok. Bd. 5. sid. 187. ölsorten mumme, en tjock sötaktig ölsort;
uppfunnen 1498 af Christian Mumme i Braunschweig.

Aperitif = likör l. sup före måltiden (för att få aptit.);
Bischoff ("bishopsvin") = en dryck, bestående av rödvin, vatten, socker och pomerans
En "krokus" = ngt att dricka i allm. (Studentslang i Ups. "Vi ska väl ha oss en krokus?" Aul. Nord. Fam. bok.)
Toddy + en "slät" toddy (= utan vidare spisning); en långtoddy;

Grund Sjöbjörn = Beckbyxor = Sjöbuss

Diverse benämningar.

Krigsbuss; Krigare (= soldat) [knekt]; Flottist = Blåtröja [= blåjacka]; Beckbyxa = sjöman; Smörgåsnisse; Passopp (= rakter. l. kypare); Rockslusk (Ups. = tamburmästaren; Tamburmajor l. Hedafdragare); Byling[+] (= polis [l. poliskonstapel l. poliskonstapel]; man går i Ups. på skämt på „tå" i gåsmarsch, ty „Grisarne" äro tågångare. [baron & prinsar] Ensl. karl blir ej vr. (hoffad, ty han rår ej för att de andre gå efter.) — Korpvar (= polis); Stådet (Ups. = studentskan); Fisk (af militären = civil); Knodd[+] (= bodbetjänt); Profryttare (= handelsresande); Profvis (= profläsare); Fädoktor (= veterinär); Kalle (namn å borstnar o. springpojkar å fartyg; d:o i affärer); — Ungsotte l. Ung-Hink; Bracka (Ups. = borgare; ej tillhör. akademien: „Se så, nu är man bracka igen", sade en stud. efter aflagd examen); — Rallare (= järnvägsrallare = järnvägsarbetare; rallarevisor) — Kökssjöare = köksa; Husslaf l. Hasfruan = jungfrun; Sakförare = stadsbud; Piller-Trillare = apotekare; Svartrockar = präster; — Lyktgubbar = nattväktare i Sthlm, ty en lykta på magen; — Panelhöns = damer som ej dansa å baler utan blott „kläda väggarne". — Söndagsjägare o. söndagsryttare; Sjöbjörn = riktig sjöman; Landkrabba = en icke sjöman; Malaj[+] [Maruffel etc.] = en icke rapenför, som blott bädder, kokar etc.; Kronvrak = en till krigstjänst oduglig, som fått blott kasserad; Gräsenka, Gräsenkling = en hvars make har rest bort; Proffet (i Ups. = professor); Kurax ([illegible] o. 2 [illegible]. I Ups. = Kurator i Nationer.); Klubbis (= klubbmästare l. Sexmästare); „Kajtlasse" (Gott. = en västerländt); Plugghäst; Smusk-Pelle; Lortgris; Bönhas (i Danneil: Altmärk.-plattdeutsches Wörterbuch = [Handwerker] wer ohne Meister zu sein, arbeitet; = feg o. rädd person); — Brumbas (en m. stark basröst l. knarrig person)

[+] Malaj = Maruffel = Kalmuck

Borstis!

Använd A.-B. Carl von Geddes Fabrikers Specialskokräm! ! ! Jag gillar ingen ann.

Tegelvikstorg.
Riks 1671.
Allm. 3938.

Svensk tillverkni[illegible]

(D:o)

Brumbjörn (= knarr[illegible] ... [illegible]erbasius (Topelii saga i Läsn. f. Barn.) ... [illegible]kblåsa; Gast (= en sjömansgast) ... [illegible]l.ˣ; Pisspotta l. Pisspotta (= en eländig ...); Lantmäter-löss (= häftstift) ... lång smal karl = mell fr. Grenna); ... [illegible]kalle (dum person); Vildhjärna (orädd ... [illegible]re); Bokmal (en som köper mkt äpp. böcker) ... Telefonissor och Telegrafistor (i Ups.) ... [illegible]brännvinsadvokat (advokat, som åtar sig hvilket mål som hälst.); ... [illegible] (uppsatt; adel); Hornboskap (musiken å lägerplatser); – Driftkuka (en som "drifves" utåt med.); Spelorre (som gärna spelar kort: "fåa kortgäfoulen"); Båtvarg; Riffjärn (gnatigt l. "kortoxe"; och elaka fruntimmer). – Blåstrumpa (författarinna); Björnfordringsägare); Girigbuk; Sölkorf o. Sölkuk; Får (ett får = dum människa); – Fårskalle (d:o); – Drake (en gammal dr. = gml elak hustru) (= Xantippa); – Läckergom (= gourmet); Rumpan l. Nationsrumpa (den siste i Student-katalogen = cauda academica, alltid en gotl.: Prof. v. Friesen "Rumpan har ingen talan"). – Slabbertaska (skvallrande fruntimmer); Baggbölare (en som hugger ner skogen; efter Dicksons skåpl. Baggböle i Norrland); – Skolmamsell (lärarinna); Lurendrejare (= smugglare); Kisse (= utmätningsman; "få en kisse på halsen"); – Skolråtta (skolbarn); en gml Ravaillac; Diskblomma l. Diskmamsell (butiksfröken); – Gröngöling (ung o dum o framfusig); Torskbodd (Gotl: Dumbom); Sjaj-jas (en som det är rätt bevänt med; en slarf); – Farbror (= pantlånare; äfv. Moster); Dödtansare (Trög o senfärdig person; "Intron").

× t.ex. Bondeskrivet; i Ups. = kommer: Hagbard (= [illegible]); el. Kungl. Skrifttolkare, embetets "Kittel" (= t. Ugspt: [illegible]); × Den gejceltoppe! –

(D:o)

Brumbjörn (= knarr[...] [...] = Grobian; Bullerbasius (Topelius saga i Läsn. f. Barn.); – Tjurskalle (= envis person); Kinkblåsa; Gast = en sjömansgast); – Lögnhals (= en lögnare); Skränfock[x]; Pisspotta l. Pisspotta (= en eländig o usel en); Gås (= dum o enfaldig kvinna); Lantmätare = bås (= häftstift); – Julgris; kelgris; polkagris (lång rund karamell fr. Gränna); Rummelkarre = Festprisse; Tjockskalle (dum person); Vildhjärna (orädd o mångfrestande person); Skolfux (lärare); Bokmal (en som hänger mkt öfv. böcker); Stins (stationsföreståndare); Telefonisser och Telegrafittor (i Ups.) –; Positivhalare (järnvägs- = spelare); Brännvinsadvokat (advokat, som åtar sig vilket mål som hälst.); – Högdjur (högt uppsatt, adel); Hornboskap (musiken å lägerplatser); – Driftkuku (en som "drifves" mkt med.); Spelorre (som gärna spelar kort: "fått kortgåfeber"); Båtvarg; Rifjärn (gnatigt l. "kortoxe" och elakt fruntimmer). – Blåstrumpa (författarinna); Björnfordringsägare); Girigbuk; Sölkorf o Sölkuk; Får (ett får = dum människa); – Fårskalle (d:o); – Drake (en gammal dr. = gml elak kvinna) (= Xantippa); – Läckergom (= gourmet); Rumpan l. Nationsrumpan (den siste i Studentkatalogen = cauda academica, alltid en götl.: Prof. v. Friesen "Rumpan har ingen talan"). – Slabbertaska (skvallrande fruntimmer); Baggbölare (en som hugger ner skogen; efter Dicksons skepp. Baggböle i Norrland); – Skolmamsell (lärarinna); Lurendrejare (= smugglare); Kisse (= utmätningsman; "få en kisse på halsen"); – Skolråtta (skolbarn); en gml Ravaillac; Diskblomma l. Diskmamsell (butiksflicka); – Gröngöling (ung o dum o framfusig); Torskbodd[x] (Götl: Dumbom); Sjaj-jas (en som det är nog[?] bevänt med; en stackare); – Farbror (= pantlånare; ...); Dödansare (Trög o senfärdig person; "tråkmåns").

Rödhjärt = person m. rött i drätten eller ... (i synnerhet Göta-artilerister.) —

Tillhör Del II
sid. 180.

Enl. 24/ sid 528.

Snudggjutare, spanmålsfördärfvare (= bagare)
Fläskhapsackare, sillsdryppare (= bokare)
Bordsdadsare (= skräddare); Särkmätare
= lärftsskrämare; Nöthnäppare = slaktare;
Pillerdrillare = apotekare; Morotsvarfvare =
trädgårdsmästare; Träförädlare = snickare;
Kalfskinnsplågare = trumslagare.

Enl. 24/ sid 602.

Till omväxling af med afrättningar af, så=
som Rådling kallar dem, "bönder och
andra gemena arga bofvar", följde då
och då ....

Enl. 24/ sid 605.

Lasse-Maja födes ej af en "korf" utan af en
"palt", emedan han ju ~~klad~~ var klädd i kvinno=
kläder

Rödhjärt = person m. rött i dräkten eller ansikte (i synnerhet Göta-Artillerister.) —

Jungfru (in-ackord); Husa = piga l. pigåsk l. glashrossare l. familjeslafvinnan. l. tjänsteflicka l.

Kråkvinkel = liten stad

"Vinterliggare" = sjökaptener, hvilkas fartyg ligga stilla öfver vintern.

D. N. 29/3 1911

"Vinterliggarne"

sammanträda Lördagen den 1 April kl. 7 e. m. å Källaren Norden, Mästersamuelsgatan 45 B, 1 tr.
Nya ledamöter vinna inträde i föreningen.

Vagabond =
); Luffare = en fat=
Herrans smorde (präst),
säden, skall man
nesätt".) — Hund =
hundledning, ö tårhornes
åfver sig); Finans =
början etc.); Matvrak =
sla. Sköhlms kusslung);
ing, Hamndrum,
. J Hättén: Göteborgare
"på luffen" = ställa för
. vävlar i dåliga affärer); Sou=
mancipitta (= enda=
hanen (= eldsvådd),
Haltebalink (en …
slitvarg; Bröd =
sedvina inom Loc. Demo.
enl. Loc. Demob.) —
tidningsskrifvare);
sågfilare (= spi=
tar, när han gör utdem=
sk; Brohängare =
(= smugglare);

Rödskjort = person m. rött i dräkten eller dylikt (i synnerhet häl. lifgardister.) —

Lathund = facit (hjälpreda) l. skålord;

Tandpetare = tandläkare

Fädoktor = veterinär

Henning Berger: Premiär (i Dag. Nyheter 24/3 1912)

(som skolpojke i Sthlm kallade han en sjökadett för dökasekett — ett sjökabinett.)

Vagabond: Luffare: en fat-

...ans smörde (prätt),

...lan, skall man

...sätt".) — Hund-

...klädning, i tuskarnes

...er sig); Finans-

...en etc.); Matvrak-

...Sthlms krasslung);

...s, Hamndrome,

...d Hälthén: Göteborgare

..." luffen" = spelare för-

...reder i dåliga affärer); Sva-

...ancipissa (= ende-

...hanen (= eldsvåda),

...Haltebolink (en son

...slitvarg; Bröd-

...kvinna inom Soc. Demo.

...l. Soc. Demokr.) —

...Dringstkrifvare);

...sågfilare (= spe-

..., ämne han genuttlen-

...l.; Brohängare-

...(= smugglare);

(Do) Rödskjård = person m. rött i dräkten eller elgett (i synnerhet Göta-lifgardister.) —

Skjåla = stjäla, snyta, lägga sig t. med, v. långfingrad; låta det fastna i fingrarna; ha kleptomani ; etc.

Upsagsord:
-uffare = en fat-
-us smorde (prätt);
-n, skall man
-ätt".) – Hund-
-ledning, ö tashornes
-sig); Finans:
-etc.); Matvrak:
-tshlens brasslag);
Hamndrum,
Hättan: Göteborgare
luffen" = spela för-
-ålar i dåliga affärer); Tun-
-ncipitta (= ende-
-hanen (= eldsvåda);
-altebolink (en som
-ätrarg; Bröd =
-arva inom Tor. Demo-
-l. Tor. Demobr.) —
-tidningsskrifvare);
sågfilare (= spi-
-, innan han ger utlän-
-l; Brohängare =
(= smugglare);

Riddgjärd = person m. rött i drätten eller ehjett (i synnerhet Göta-Artilleristr.) —

(Do)

Hoppetossa (=yrhätta); Halleluja-dam (kv. tillhör. Frälsningsarmén); Luffare (Vagabond): en fattig vandrande sehentelman (Strix N:r 25. år 1900.) —; Herrans smorde (präst); Tremarkakarl (16. = menedare, ty slår man i hjulen sådan, skall man blott plikta tre mark, det är tolf öre efter vår tids räknesätt".) — Hundturk (= en som lefver alldeles farligt obrottsligt; jmfr hundhedning, o turkarnes kristne hund = Giaur); Drasut (en lång dr.: en som drar benen efter sig); Finanshaj; Kattgrefve (värsta öknamn i Ups. på 1900-talets början etc.); Matvrak (en som äter mkt); Grin-olle; Grinvarg; Subba (= nyepasserska. Sahlins bussburg); Plåthaj (18. = plåtslagare); Gränköping, Skråköping, Flandrom, Abdera, Schöppenstedt; Liktornsskopare (= skomakare. J. Hathén: Göteborgare på sommarnöje.) — Luffare (= landstrykare = landsvägsryttare = v. "på luffen" = pilla förbi =); Växelryttare (m. rörlar i dåliga affärer); Torndagsjägare o Landsvägsryttare (= dåliga dyl.); — Girigbuk l. Gnidare; Emancipitta (= emanciperad dam. Strindbergs fr. Figaro littade uttryck); Den röda hanen (= eldsvåda); Gapstork l. gaphals; Benget; En riktig Barnrumpa; Haltebolink (en som haltar); Rackare (= bödeln, skarprättaren, profossen); — Slitvarg; Brödkvarn (pojke, som äter mkt); Påfvarna (= öknamn på ledarna inom Soc. Demokrat. partiet. ex. Branting, Lindqvist etc.) — Borgare (skällsord enl. Soc. Demokr.) — Bråkstake; Långholmare (= straffad); Bläcksuddare (= tidningsskrifvare); En Nolla (= en potta) — en liten Odygdspåse; Ryska sågfilare (= spioner.); Såskopp (= en sölig person); Snålgoss (= som räder på slantar, innan han ger utdelning) gnidare = Snål-Hans); Gråtthök; Näbbgädda; Slabberdask; Brohängare = en som hänger mkt på Norrbro etc. i Stockholm); Lurendrejare (= smugglare);

Namn på fingrar.

"De fem";

Nyporna;

vänstra handens fjärde finger = förlofningsfingret (obs! Svenskarna ensamma bära ringen på vänster hand = närmast hjärtat enl. Strindberg) —

"Fy skam på långstång"! —

Tummen; pekfingret; långfingret; ringfingret; lillfingret.

"Tummetott, Slickepott, Långeman, Gullebrand, lilla Spill-i-vinken? (Da. Larm)

"Tumme-tått, Slickepått, Store-man, Hjärter-hand, Lille Pär-rolig-man (Sv. gotl.)

Tummel-tått, Slicke-pått, Långestång, Ildebrand, Lille-Pär-rolig-man (D:o);

Hand = karda

<u>Namn på tår.</u>

"Tåiar" (= tior; Gotl.)

Stortån; ; lilltån;

<u>Fot</u> = stådiga <u>blå'nettr</u> — ? Gunnarss sö'n? —

Namn på händerna.

Högra och vänstra handen;

Labb;

"Brandhandi" (= brödhanden; Gotl. = h. h.); "Kajitu" (Gotl. = v. h.); (Kajit-lasse = en vänsterhändt);

Gullhandi

Arwarva = köttabullen (Krig nr: 13, -1910)

Namn på fötterna.

Bakhasorna (= benen);

Beini (= benen; gottl. Ex. Trangs 'mi inte på bajni);

Benen Apostlahästarna (?= benen); = Råkarna = fortkomstledamöterna; Stöddiga blan, fö 'stå 'n (Norlanders nyårsresa Nr 30 Gustafsson:); Läggarna (?= Beini; gottl.);

Vara kär i någon.

Älska (ända t. vansinne); kär l. förälskad (ög. över öronen);

Göra någon sin kur; (l. sin kur för ngn.) Slå för någon; flamma för; tillbe ngn; v. (pin-) galen i ngn; v. fast för ngn; fastnat för ngn; dyrka ngn; svärma efter ngn; v. blixtkär i; förälskad i; v. någons Flammarion (bls); v. verliebt; dödligt kär; kär upp öfver öronen; kär som en klockarkatt; v. upp öfver öronen förälskad; tycka om; "gilla" ngn; v. i ngns tycke l. smak; inte kunna lefva utan ngn; hv. (skyra) äta l. sofva för ngns skuld; skänkt ngn sitt hjärta (l. sin unga kärlek); v. platoniskt kär; svärma för ngn (mest om flickor, gymnasister, kadetter etc.); Blifvit träffad af Amors pil; blifvit skjuten gm hjärtat af en pil fr. Amors båge; ha "fastnat" för den o. den; v. i ngns garn; Ha ett öga till ngn; Dra med ngn; v. ngns allt i allom; lefva endast för ngn; inte titta åt ngn annan än N.N.; Lida af olycklig kärlek; gått och förgapat sig i ngn;

de äro hultkrasja m.hv. fhålla af hv. H

Beundra; se upp t. ngn; afguda; dyrka;

<u>Obs!</u>

<u>Käresta</u> Se sid 150 : Del. II Div. Kelord!

Flamma (Skolpojksflamma [– Mölflamma –]); ens tillbedda; ens "Flammarion"; hjärtats dam [Hjärtedam..]; hjärtegrynet; (Prinsen); – Hjärtevännen; älskl-lingen; ängeln; "allra kärestan" (min); <u>Fjällarse</u> (Sthlm. Gorrisspråk = flicka fr. Söder); (Obs! Kvåsarvalsen: "En <u>kvanting</u> träder i salen in- för att fröjda m. <u>fjällan</u> sin" etc. af artisten Högstedt till musik af en gammal svensk positiv-slagdänga.) – "Föremålet" (för ens ömma låga); Kärlingen; "Nanna" = käresta; + "Nannatjam (= min lilla käresta; Enl. sid. 193: Sv. Folksägner af Herman Hofberg, Sthlm 1882; = Stalo's (~~Lapp~~benämning på jätte) käresta); Ur Luffarevalsen: När min <u>stunta</u> luffarn ser, han blir så mjuk som ett vax" etc; Ens utvalda l. tillbedda;

"Och ser du fästmö min, är det detsamma
som <u>spanarn mandroms skarpt svidrade</u> tjej." –
(Sthlms buslang)
(Ur kupletten ur Emil Norlanders sommarrevy
å Kristallsalongen år 1910)

*

~~[illegible]~~

Börsting = större laxöring (Sv. Lov. 1904. Hugo Samzelius. Från Lule norrälf.)

Kåvlek l. den s.k. Gäderleken.

Målbrottet

"Då" "skär" rösten sig; Man blir grof i målet;
Man får "tuppar"; man låter som en tuppkyckling;

Råksjuk = angen (begärlig efter) på röle.

Röka m. m. Jufr sid-93: Del II

Röka tobak; r. pipa, cigarrer, cigarretter, cigarrcigaretter; Röka bladpipa;

Dra (kardus) halbloss; få låna harset; (blåsa rök) r. ringar; dra ett bloss

När (Svälja röken;) "svin dra på strå" blir det fult väder; r. gm näsan; dra röken ner i lungorna;

Bolma; r. som en skorsten; = Blossa; R. som en skorstenspipa; ("Pipsorna bolma rök." —)

Röka fredspipa (à la indian;) morgonpipa; sin lilla aftond. etc.; Tända pipan med förstoringsglas;

Röka sin en pipa; Cigarrett = papyross (finska);

~~Surrogat: flädermärg, rötting,~~

Cigarrsnopp = (en pipa "klanksnopp"); Cigarr = stinkador = Gröna nöden = Gjuteriagarr; Denna verkligt goda cigarr;

Suga på pipskaftet; suga på cigarr (stump)

Cigarrstump (?); Tugga cigarren; Lorröker; Kallröka = röka utan att ha eld på t. att ej alls ha tändt på, utan blott ha cigarren; mun.

Suga sin snugga;

Den som röker, luktar som ett svin; den som ~~tuggar~~ snusar, ser ut som ett svin, och den som tuggar, han är ett svin. — Damer ska ej röka, ty de kan så lätt föröka sig (witz; gammal); — Resl. v. på röken = full; "Har du ej nikotin på dig?" (ups. stud.) — Nikotinförgiftad — R-snugga; Rökkupé; Gbg: "Tycker ho om rök?" - Nej, - "Då är det bäst ho går, för nu börjas det" (Strixs);

Akta sjöskumspipa — ... lappen .. hade toppat sin oumbärliga rökpipa, sin "pip", som han sade ... (Sv. Tur. för. Årsb. 1898. Knut Winge: "Sommarlif i Högfjällen); — Sv. Tur. för. 1905: Ellen Hagel: Några drag av folkets lif i Skellefteådalen: "i Skellefteådalen har kvinna som man sin gjutjärnssnugga, hvilken flitteligen brukas. — "Nej, det var det värsta," utbrast ovillkorligen besökaren, som för första gången såg den fula svarta tingesten mellan läpparna på en slätkindad sjuttonåring där ute i en bondstukammare. — "Nej, det är det bästa det", sade tösen med en trotsig knyck på sin hvita nacke." —

Pissoir Jmfr Afträde sid. 93 i Del I.

Urinoir – "Här" – Pissinrättning – Pisställe – „Pinkoir". – Pink- –

„Pisseriet" – „Pinkeriet" – kur (Plåtkur / i stadex); Pisskur; "Rundmålningen" (ty ju ofta runda kurer; i Social-Demokraten d. 18 dec. 1913 artikeln "En originell arbetschef": [ingeniör Jacobi i Sthlm] sid. 6.) // Junkmoj = pisskur (Sthlm; slang; 1914; vanl; gardister m.m.); Urinkur (= i polisspråket); Bekvämligheten; Bekvämlighetsinrättningar;

Ända sin dane; få sin bane; "Hans dag är slut"; bli straffad till lifvet;
gå all världens väg. "Den vägen skola vi alla vandra" Fara hädan i frid;
Dö Sluta sin lefnad (ex. Han slöt sin dådrika lefnad); Ligga på sitt yttersta; Lifvet ändas;
Jmfr. sid 129 i Del II
Skatta åt förgängelsen; plötsligen bortryckas (ex. sin lifsgärning); tyktas;
Skiljas hädan; dra sin sista suck; uppge andan; ingå i den eviga glädjen; aflifva; saligen d:o; insomna för alltid; sluta jordevandringen; upphöra att andas; gå hädan; sluta slocknä (för alltid); kämpa ut den sista svåra kampen; lägga sig till ro (hvila) för alltid; ingå i fadersglädjen (fadershuset, rätta faderslan:-hemmet?); – kola vippen; kola af; trilla af pinn; vända näsan (l. nuppen) i vädret; ... rättrognas paradis (Strix. N:o 55. år 1910. Jmf. ...lb. Engström.) – Lämna detta jämmertalans jordeliv;
... hvarje gång en af stjärnorna faller till jorden, så slocknar en människolifsk.
... på strådöden; ligga på sin sotsäng; aldrig vakna mer.
Lifvet ... "Det finns intet ... lifvet till ... vända ...

Drunkn... förgöras; bragd... ; "Lifve...
Det ... lifvet;
Finna ... skål-las t. ... lifshankan;
Bli ett ... medlifvet;
Bli slut... salen – N:o 9 år 1911.); – Vält Uppsa...

Lämna detta jordelifvet

Enl. 31/ Skatta = afslida (Flickan dere.) –

Enl. "Stockholms dags" 27 November (sid. 37. Sthlm Wahlström) färdigt 1911 – Lsöra. ...

Tillhör Del II s. 193

Dö; Aftonbladet 17 aug. 1912 i dödsannons över kyrkoherden i St. Matteus i Sthlm August Löfgren "stilla ingdel i sin Herres hvila" (Anna Löfgren f. Kvanberg) || Somna in i den långa hvilan || "var efter några minuter inom evighetens område" [= dog; sid 24 i "Under trefärgad fana". Sthlm 1910. – Frälsningsarmeskrift] || Enl. D:o sid. 28 "gick öfver dödsfloden" [= dog] ||

Ända sin bane; få sin bane; "Hans dag är slut"; bli straffad till lifvet;
gå all världens väg. "Den vägen skola vi alla vandra." Fare hädan i frid;

Dö

Sluta sin lefnad (t.ex. Han slöt sin ... lefnad); Ligga på sitt yttersta; Lifvet ändas l. lyktas;
Jmfr. sid 129. Del II
Skatta åt förgängelsen; plötsligen bortryckas (t.ex. sin lifsgärning);
Skiljas hädan; draga sin sista suck; uppgifva andan; ingå i
den eviga glädjen; aflifva; saligen do; insomna för alltid;
sluta jordevandringen; upphöra att andas; gå hädan; slockna
slockna (för alltid); kämpa ut den sista svåra kampen; lägga sig
till ro (hvila) för alltid; ingå i fadersglädjen (fadershuset, rätta faderslandet: hem-
met?); – kola vippen; kola af; trilla af pinn; vända näsan (l. rumpan) i vädret;
Ge sig i väg till de rättrognas paradis (Strix. № 25. år 1910. Jans-
sons luftslott af Alb. Engström.) – Lämna detta jämmerdalens jordelivet;
Slockna (16. sid. 152. Hvarje gång en af stjärnorna faller till jorden, så slocknar ett människoliv.)
Lifvet far ur en; dö stråddöden; ligga på sin sotsäng; aldrig vakna mer;
Lifvet slocknar; Lifslågan flämtar (= lefva m. svagt lif); "Det finnes
intet hopp" = v. döende; "allt är slut" l. "Det är slut"; Sätta lifvet
till (20); – få sin bane. få banehugg l. banesår ("Detta månde varda
din bane." = död) – Låta till lifvet. Omkomma (gm våda); – Bli ihjälslagen (l. skjuten l. sparkad)
Drunkna (som en katt); omkomma af våda, gm kolos; bli kolosförgiftad. förgiftas;
hängas; bli strypt, afrättas etc.; nackad; dö af förgiftning. Strypas;
"Lifvet är vägen t. döden." – "Kvärkas (gotl. = kväfvas);
Det "tog kål på honom"; en lek som kostade honom lifvet;
Finna sin död i vågorna; dö hungersdöden l. svältdöden; skål-
las t. döds; varda dräpen; låta lifvet; "lynchas"; mista lifhanken;
Bli ett hufvud kortare (= halshuggas); få banesår; Mista med lifvet;
Bli sliten i stycken; "Jan-Annetta har vart all" (= dött; i Vecko-Journalen – № 9
år 1911.); – Han gick och "raka' sig" = dog (t.ex. om Absalom); Jmf. Sigfrid Wieselgren: Vårt Uppsa-
laliv – Stkhlm. Alb. Bonniers förlag 1907 – sid 218. ... "hvilka kallats till döden af alla uppslitna"; –
D:o sid. 219. ... själf satt fränden för sina dagars tid." –

Lämna detta jordelifvet; Lämna detta jordelifvet;

Jmf. 31/ skatta = afskeda (Stilist. Art.) –

Jmf. Sydsvenska Dagbladet "Ödesdigert" (sid. 37. Stkhlm. Veckoblad 1911 – Lfr. – "Då han gick bort. Ho gick hän och stilla", bar hufvud ...

rares ögon, i
läkarefrun, s
orde dock ha
ei synnerligen
et. Fru Otto
n afsikt att
nisteriet få ti
amförd en frå
föreligger, e

Tänderna

Framtänder – Hörntänder – Kindtänder –
Oxeltand –
Betar – „Brödklaveret" –
(Svin-Elefant.) –
Huggtänder – Griptänder;

Mjölktänder – (Gotl. Brödtänder – de riktiga); – Kaktänderna;

Äkta och oäkta tänder. –

Falska (oäkta) = Löständer – Stifttänder –

Visdomstand. –

Ha tand för tunga – Tandagnisslan –

Vara trogen (i kärlek) + otrogen.

Visa obrottslig trohet; tr. in i döden;

Göra snedsprång; gå utom äktenskapet; bedra sin make; göra honom till hanrej; skaffa honom horn på pannan; hornpryda sin man; Bedra sin gemål;

Föråldra sig (i någon);

Tjära ner sig; bli eld o lågor v. (hennes) åsyn(en) o.s.v. — tutta eld vid första anblicken; bli vansinnigt kär i ngn; Gifta sin blick till någon (i kärlek) (ex. en page t. drottningen);

"Glad" i någon. "Mitt hjärta pickar i mej — hvar gång jag tänker på dej"! —

